sangham.net
Virtual AccessToInsight

-Namo tassa bhagavato arahato sammā-

ព្រះត្រៃបិដកភាសាខ្មែរ - Tipiṭaka Khmer language

ភាគ ០៤៤ - Book 044

Ven. Members of the Sangha, Ven. Theras Valued Upasaka, valued Upasika This is a Work Edition! 1.Edition 20170506 Do not share it further except for editing and working purposes within the transcription project on sangham.net. Only for personal use. If you find any mistake or like to join the merits please feel invited to join here: sangham.net [http://sangham.net/index.php/board,85.0.html] or Upasika Norum on sangham.net **Anumodana!**

សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសង្ឃ, ជំរាបសួរឧបាសក និងឧបាសិកាទាំងអស់ នេះគឺជាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ការបោះពុម្ពផ្សាយ! 1.Edition 20170506 សូមកុំចែករំលែកបន្ថែមទៀត ប្រសិនបើមិនមែនសម្រាប់ការកែសម្រួលនៅ sangham.net និងកិច្ចការនេះ។ សូមគិតថាលោកអ្នកត្រូវបានអញ្ជើញដើម្បីចូលរួមបុណ្យកុសលនេះ និងសូមប្រាប់ពួកយើងអំពីកំហុស និងប្រើវេទិកានេះ: sangham.net [http://sangham.net/index.php/board,85.0.html] ឬប្រាប់ឧបាសិកា Norum នៅលើ sangham.net **សូមអនុមោទនា**!

A topic about progress and feedback can be found here: ព្រះត្រៃបិដក ភាគ ០៤៤ - Tipitaka Book 044 [http://forum.sangham.net/index.php/topic,10562.0.html], for change log on ati.eu see here: របាយការណ៍ ភាគ ០៤៤

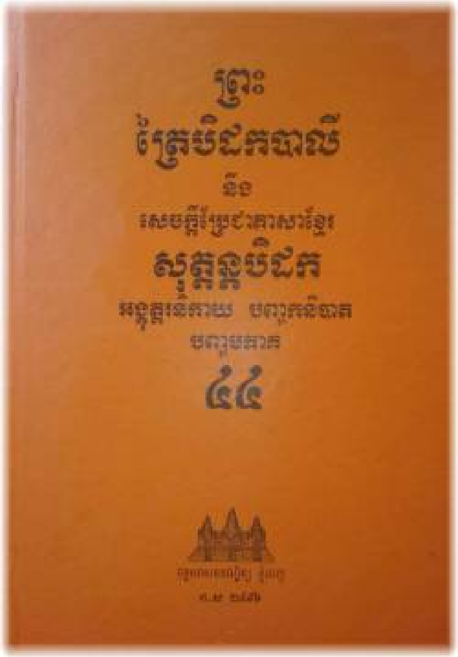

គំរូ ឯកសារ ផ្សេងទៀត ៖
book_044.pdf

CS លេខសម្គាល់
លេខទំព័រ

ព្រះត្រៃបិដក ភាគ ទី ៤៤

ទ. 1

សុត្តន្តបិដក

CS sut | book_044

អង្គុត្តរនិកាយ

CS sut.an | book_044

(អង្គុត្តរនិកាយោ)

បញ្ចមភាគ

ភាគទី ៤៤

បញ្ចកនិបាត
បឋមបណ្ណាសក (ទី១)
សេក្ខពលវគ្គ ទី១ | ពលវគ្គ ទី២ | បញ្ចង្គិកវគ្គ ទី៣ | សុមនវគ្គ ទី៤ | មុណ្ឌរាជវគ្គ ទី៥
ទុតិយបណ្ណាសក (ទី២)
នីវរណវគ្គ ទី១ (៦) | សញ្ញាវគ្គ ទី២ (៧)] | [[#sut.an.05.v08|យោធាជីវវគ្គ ទី៣ (៨) | ថេរវគ្គ ទី៤ (៩) | កកុធវគ្គ ទី៥ (១០)

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ។

បញ្ចកនិបាត

CS sut.an.05 | book_044

(បញ្ចកនិបាត)

បឋមបណ្ណាសក ទី១

CS sut.an.05.vv1 | book_044

(១. បឋមបណ្ណាសកំ)

សេក្ខពលវគ្គ ទី១

CS sut.an.05.v01 | book_044

(១. សេខពលវគ្គោ)

(សំខិត្តសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.001 | book_044

(១. សំខិត្តសុត្តំ)

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គលនេះ មាន៥យ៉ាង។ កម្លាំង ៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺ កម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងហិរិ ១ កម្លាំងឱត្តប្បៈ ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គលមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងគួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងសទ្ធា ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល គួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងហិរិ ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល គួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងឱត្តប្បៈ ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល គួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងវីរិយៈ ដែលជាកម្លាំង របស់សេក្ខបុគ្គល គួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងបញ្ញា ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង។

(វិត្ថតសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.002 | book_044

(២. វិត្ថតសុត្តំ)

[២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គលនេះមាន ៥ យ៉ាង។ កម្លាំង ៥យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺកម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងហិរិ ១ កម្លាំងឱត្តប្បៈ ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងសទ្ធា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿពោធិញ្ញាណរបស់ព្រះតថាគត ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អង្គនោះ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជា និងចរណៈ ទ្រង់មានព្រះដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាស្មើគ្មាន ជាសារថីទូន្មាននូវបុរស ដែលគួរទូន្មាន ជាគ្រូនៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹង នូវចតុរារិយសច្ច ទ្រង់លែងត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងសទ្ធា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងហិរិ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានហិរិ អៀនខ្មាស ចំពោះកាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិត អៀនខ្មាស ចំពោះការប៉ះពាល់ នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងហិរិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងឱត្តប្បៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានឱត្តប្បៈ តក់ស្លុត ចំពោះកាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិត តក់ស្លុត ចំពោះការប៉ះពាល់ នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កំលាំងឱត្តប្បៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងវីរិយៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ ឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកមានកម្លាំងចិត្ត មានសេចក្តីខ្មីឃ្មាតដ៏មាំ មិនដាក់ធុរៈចោល ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងវីរិយៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងបញ្ញា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានបញ្ញា បរិបូណ៌ដោយបញ្ញា ដែលអាចកំណត់ដឹង នូវការកើត និងការរលត់ (នូវខន្ធ) ជាបញ្ញាដ៏ប្រសើរ សម្រាប់ទម្លុះទម្លាយ (នូវគំនរកិលេស) ជាបញ្ញាអាចញ៉ាំងវដ្តទុក្ខ ឲ្យអស់ទៅដោយប្រពៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងបញ្ញា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងគួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងសទ្ធា ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយកម្លាំង ហិរិ... ដោយកម្លាំងឱត្តប្បៈ... ដោយកម្លាំងវីរិយៈ ... គួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងបញ្ញា ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង។

(ទុក្ខសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.003 | book_044

(៣. ទុក្ខសុត្តំ)

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តែងនៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីតានតឹង ចង្អៀតចង្អល់ ក្រវល់ក្រវាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទុគ្គតិ នឹងមានប្រាកដ។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ១ មិនមានហិរិ ១ មិនមានឱត្តប្បៈ ១ ជាអ្នកខ្ជិល ១ អប្បឥតបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង តែងនៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីតានតឹង ចង្អៀតចង្អល់ ក្រវល់ក្រវាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទុគ្គតិនឹងមានប្រាកដ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តែងនៅជាសុខ មិនមានសេចក្តីតានតឹង មិនចង្អៀតចង្អល់ មិន

ក្រវល់ក្រវាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្នឡើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ សុគតិ នឹងមានប្រាកដ។ ប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ១ មានហិរិ ១ មានឱត្តប្បៈ ១ មានវីរិយៈប្រារព្ធ ១ មានបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាងនេះ តែងនៅជាសុខ មិនមានសេចក្តីតានតឹង មិនចង្អៀតចង្អល់ មិនក្រវល់ក្រវាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្នឡើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ សុគតិ នឹងមានប្រាកដ។

(យថាភតសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.004 | book_044

(៤. យថាភតសុត្តំ)

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់។ ប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ១ មិនមានហិរិ ១ មិនមានឱត្តប្បៈ ១ ជាអ្នកខ្ជិល ១ អប្បឥតបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចគេនាំយកទៅទំលាក់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង នឹងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដម្កល់ទុក។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ១ មានហិរិ ១ មានឱត្តប្បៈ ១ មានវីរិយៈប្រារព្ធ ១ មានបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង នឹងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចគេនាំយកទៅដម្កល់ទុក។

(សិក្ខាសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.005 | book_044

(៥. សិក្ខាសុត្តំ)

[៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ជាភិក្ខុ ឬភិក្ខុនី លាសិក្ខាត្រឡប់មកកាន់ភេទដ៏ថោកទាប ពាក្យតូចពាក្យធំ សមតាមហេតុ ៥ យ៉ាង រមែងមកកាន់ស្ថាន ដែលគួរតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលនោះ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន។ ពាក្យតូចពាក្យធំ ៥យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺសូម្បីតែសទ្ធា ក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មិនមាន ១ សូម្បីហិរិក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មិនមាន ១ សូម្បីឱត្តប្បៈ ក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មិនមាន ១ សូម្បីសេចក្តីខ្មីឃ្មាត ក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មិនមាន ១ សូម្បីបញ្ញា (ការចេះដឹង) ក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មិនមាន ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ភិក្ខុ ឬភិក្ខុនី លាសិក្ខាត្រឡប់មកកាន់ភេទដ៏ថោកទាប ពាក្យតូចពាក្យធំ សមតាមហេតុ ៥យ៉ាងនេះ រមែងមកកាន់ស្ថានដែលគួរតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលនោះ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ជាភិក្ខុ ឬភិក្ខុនី មានមុខជោកដោយទឹកភ្នែក យំយែក ខំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យបរិសុទ្ធពេញលេញ ទាំងទុក្ខ ទាំងទោមនស្ស ពាក្យ (សរសើរ) សមតាមហេតុ ៥យ៉ាង រមែងមកកាន់ស្ថាន ដែលគួរសរសើរចំពោះបុគ្គលនោះ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន។ ពាក្យ (សរសើរ) សមតាមហេតុ ៥យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺសទ្ធាក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នកក៏មាន ១ ហិរិក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មាន ១ ឱត្តប្បៈ ក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មាន ១ សេចក្តីខ្មីឃ្មាត ក្នុងកុសលធម៌ របស់អ្នក ក៏មាន ១ បញ្ញា (ការចេះដឹង) ក្នុងកុសលធម៌របស់អ្នក ក៏មាន ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ជាភិក្ខុ ឬភិក្ខុនី មានមុខជោក ដោយទឹកភ្នែក យំយែក ខំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យបរិសុទ្ធពេញលេញ ទាំងទុក្ខ ទាំងទោមនស្ស ពាក្យ (សរសើរ) សមតាមហេតុ ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងមកកាន់ស្ថាន ដែលគួរសរសើរ ចំពោះមុខបុគ្គលនោះ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ។

(សមាបត្តិសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.006 | book_044

(៦. សមាបត្តិសុត្តំ)

[៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធាដែលបុគ្គលដំកល់ស៊ប់ ក្នុងកុសលធម៌ មានត្រឹមណា ការប៉ះពាល់នូវអកុសលធម៌ ក៏មិនមានត្រឹមណោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះសទ្ធា សាបសូន្យទៅ អស្សទ្ធិយៈ (ការមិនជឿ) រួបរឹតក្នុងកាលណា ការប៉ះពាល់នូវអកុសលធម៌ មានក្នុងកាលណោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហិរិដែលបុគ្គលដម្កល់ស៊ប់ ក្នុងកុសលធម៌ មានត្រឹមណា ការប៉ះពាល់នូវអកុសលធម៌ ក៏មិនមានត្រឹមណោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះហិរិ សាបសូន្យទៅ អហិរិកៈ (សេចក្តីមិនអៀនខ្មាស) រួបរឹតក្នុងកាលណា ការប៉ះពាល់នូវអកុសលធម៌ ក៏មានក្នុងកាលណោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឱត្តប្បៈ ដែលបុគ្គលដំកល់ស៊ប់ ក្នុងកុសលធម៌ មានត្រឹមណា ការប៉ះពាល់នូវអកុសលធម៌ ក៏មិនមានត្រឹមណោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះឱត្តប្បៈ សាបសូន្យទៅ អនោត្តប្បៈ (សេចក្តីមិនតក់ស្លុត) រួបរឹត ក្នុងកាលណា ការប៉ះពាល់នូវអកុសលធម៌ ក៏មានក្នុងកាលណោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វីរិយៈ ដែលបុគ្គលដម្កល់ស៊ប់ ក្នុងកុសលធម៌ មានត្រឹមណា ការប៉ះពាល់ នូវអកុសល ក៏មិនមានត្រឹមនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះវីរិយៈ សាបសូន្យទៅ កោសជ្ជៈ រួបរឹតក្នុងកាលណា ការប៉ះពាល់ នូវអកុសល ក៏មានក្នុងកាលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បញ្ញាដែលបុគ្គលដម្កល់ស៊ប់ ក្នុងកុសលធម៌ មានត្រឹមណា ការប៉ះពាល់នូវ អកុសល ក៏មិនមានត្រឹមនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះបញ្ញា សាបសូន្យទៅ ទុប្បញ្ញា (ការអប្បបញ្ញា) រួបរឹត ក្នុងកាលណា ការប៉ះពាល់នូវអកុសល ក៏មានក្នុងកាលនោះ។

(កាមសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.007 | book_044

(៧. កាមសុត្តំ)

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយច្រើនតែជាប់ចិត្តក្នុងកាម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើកុលបុត្តលះបង់កណ្តៀវ និងអម្រែក ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស គួរហៅថា កុលបុត្តអ្នកមានសទ្ធាចេញបួស។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា កុលបុត្តអ្នកមានវ័យ

គួរបាននូវកាមទាំងឡាយ តាមតែបែបណា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោះកាមទាំងឡាយណា ថោកទាបក្តី កាមទាំងឡាយណា កណ្តាលក្តី កាមទាំងឡាយណា ឧត្តមក្តី កាមទាំងអស់នោះ ក៏រាប់ថាជាកាមដូចៗគ្នា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចកុមារតូច ទន់ខ្ចីដេកផ្ងារ បៀមកំណាត់ឈើ ឬអំបែងក្នុងមាត់ ព្រោះអាស្រ័យ សេចក្តីប្រហែសរបស់ស្រីមេដោះ ៗ (នោះ លុះឃើញហើយ) ក៏យកចិត្តទុកដាក់ ដោយប្រញាប់ប្រញាល់ លុះយកចិត្តទុកដាក់ ដោយប្រញាប់ប្រញាល់ហើយ ក៏នាំចេញនូវកំណាត់ឈើ ឬអំបែងនោះ ដោយប្រញាប់ប្រញាល់ ប្រសិនបើមិនអាចនឹងនាំចេញ ដោយប្រញាប់ប្រញាល់បានទេ ក៏យកដៃឆ្វេងត្រកងដោយរហ័ស ហើយធ្វើម្រាមចង្អុលដៃខាងស្តាំឲ្យខុប ខ្វេះយកចេញ ដោយទាំងឈាមមកផង។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ (ខ្លាច) សេចក្តីលំបាកនុ៎ះ នឹងមានដល់កុមារ តថាគតមិនពោលថា សេចក្តីលំបាកនុ៎ះ មិនមាន ដូច្នេះទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រីមេដោះ ដែលមានប្រាថ្នាសេចក្តី ចំរើន ស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ គួរតែធ្វើយ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលណា កុមារនោះ ចំរើនធំឡើង មានបញ្ញាសមគួរហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបស្រីមេដោះ ក៏មិនសូវគយគន់មើល ចំពោះកុមារនោះទេ ដោយនឹកសង្ឃឹមថា ឥឡូវនេះ កុមារចេះរក្សាខ្លួន លែងមានសេចក្តីប្រហែសធ្វេសហើយ សេចក្តីនេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុ មិនធ្វើដោយសទ្ធា ក្នុងកុសលធម៌ មិនធ្វើដោយហិរិ ក្នុងកុសលធម៌ មិនធ្វើដោយឱត្តប្បៈ ក្នុងកុសលធម៌ មិនធ្វើដោយវីរិយៈ ក្នុងកុសលធម៌ មិនធ្វើដោយបញ្ញា ក្នុងកុសលធម៌ ដរាបណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតត្រូវតែតាមថែរក្សាភិក្ខុនោះ ដរាបនោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលណា ភិក្ខុធ្វើដោយសទ្ធា ក្នុងកុសលធម៌ ធ្វើដោយហិរិ ក្នុងកុសលធម៌ ធ្វើដោយឱត្តប្បៈ ក្នុងកុសលធម៌ ធ្វើដោយបញ្ញា ក្នុងកុសលធម៌ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបតថាគត ក៏មិនសូវគយគន់មើល ចំពោះភិក្ខុនោះទេ ដោយនឹកសង្ឃឹមថា ឥឡូវនេះ ភិក្ខុនេះ ចេះរក្សាខ្លួន លែងមានសេចក្តីប្រហែសធ្វេសហើយ។

(ចវនសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.008 | book_044

(៨. ចវនសុត្តំ)

[៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម (សាសនធម៌)។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនមានសទ្ធា រមែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនមានហិរិ រមែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនមានឱត្តប្បៈ រមែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកខ្ជិលច្រអូស រមែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកអ័ប្បឥតបញ្ញា រមែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្មបានឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ទើបមិនឃ្លាត រមែងតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានសទ្ធា រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានហិរិ រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានឱត្តប្បៈ រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានបញ្ញា រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្មបាន។

(បឋមអគារវសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.009 | book_044

(៩. បឋមអគារវសុត្តំ)

[៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ជាអ្នកមិនមានសេចក្តី គោរព មិនមានសេចក្តីកោតក្រែង តែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម។ ប្រកប ដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមិនមានសទ្ធា មិនមាន សេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តីកោតក្រែង តែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមិនមានហិរិ មិនមានសេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តីកោត ក្រែង តែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមិនមាន ឱត្តប្បៈ មិនមានសេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តីកោតក្រែង តែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុង ព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកខ្ជិលច្រអូស មិនមានសេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តីកោតក្រែង តែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកអ័ប្បឥតបញ្ញា មិនមានសេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តីកោតក្រែង តែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង នេះឯង ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តីកោតក្រែង តែងឃ្លាត មិនតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ជាអ្នកមាន សេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានសទ្ធា មានសេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានហិរិ មានសេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានឱត្តប្បៈ មានសេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មានសេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានបញ្ញា មានសេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកមាន សេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង រមែងមិនឃ្លាត តាំងនៅស៊ប់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្មបាន។

(ទុតិយអគារវសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.010 | book_044

(១០. ទុតិយអគារវសុត្តំ)

[១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាង មិនមានសេចក្ដីគោរព មិនមានសេចក្ដីកោតក្រែង មិនគួរនឹងដល់នូវសេចក្ដីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុង ធម្មវិន័យនេះបាន។ ប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាង តើដូចម្ដេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមិនមានសទ្ធា មិនមានសេចក្ដីគោរព មិនមានសេចក្ដីកោតក្រែង មិនគួរនឹងដល់នូវ សេចក្ដីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមិន មានហិរិ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមិនមានឱត្តប្បៈ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នក ខ្ជិលច្រអូស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកអប្បឥតបញ្ញា មិនមានសេចក្ដីគោរព មិនមាន សេចក្ដីកោតក្រែង មិនគួរនឹងដល់នូវសេចក្ដីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង មិនមានសេចក្ដីគោរព មិនមានសេចក្ដីកោតក្រែង មិនគួរនឹងដល់នូវសេចក្ដីចំរើនលូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យបានឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាង ជាអ្នកមានសេចក្ដីគោរព មានសេចក្ដីកោតក្រែង គួរនឹងដល់នូវសេចក្ដីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះបាន។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្ដេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានសទ្ធា មានសេចក្ដីគោរព មានសេចក្ដីកោតក្រែង គួរនឹងដល់នូវសេចក្ដីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានហិរិ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានឱត្តប្បៈ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រារព្ធសេចក្ដីព្យាយាម... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានបញ្ញា ជាអ្នកមានសេចក្ដីគោរព មានសេចក្ដីកោតក្រែង គួរនឹងដល់នូវសេចក្ដីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង មានសេចក្ដីគោរព មានសេចក្ដីកោតក្រែង គួរនឹងដល់នូវសេចក្ដីចំរើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះបាន។

ចប់ សេក្ខពលវគ្គ ទី១។

ឧទ្ទាននៃសេក្ខពលវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គលយ៉ាងសង្ខេប ១ កម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គយ៉ាង ពិស្ដារ ១ ភិក្ខុមានធម៌ ៥ យ៉ាង តែងនៅជាទុក្ខ ១ ភិក្ខុមានធម៌ ៥ យ៉ាង នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ១ ភិក្ខុ ឬភិក្ខុនីលាសិក្ខា ១ ជាគម្រប់៥ ការប៉ះពាល់អកុសល ១ សត្វតែងជាប់ចិត្តក្នុងកាម ១ ភិក្ខុឃ្លាតចាកព្រះសទ្ធម្ម ១ ភិក្ខុមិនមានសេចក្ដីគោរព ២លើក។

ពលវគ្គ ទី២

CS sut.an.05.v02 | book_044

(២. ពលវគ្គោ)

(អននុស្សុតសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.011 | book_044

(១. អននុស្សុតសុត្តំ)

[១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតប្ដេជ្ញាថាជាអ្នកដល់នូវអរហត្ត ជាទីបំផុតនៃ អភិញ្ញា និងត្រើយនៃអភិញ្ញា ក្នុងធម៌ដែលមិនធ្លាប់ឮមក ក្នុងកាលមុន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតប្រកបដោយកម្លាំងទាំងឡាយណា ទើបប្ដេជ្ញានូវតំណែងដ៏ប្រសើរ បន្លឺសីហនាទ ក្នុងកណ្ដាលបរិស័ទ ញុំាងចក្រដ៏ប្រសើរ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ កម្លាំងតថាគត របស់តថាគតនោះ មាន៥ យ៉ាងនេះ។ កម្លាំង ៥យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺកម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងហិរិ ១ កម្លាំងឱត្តប្បៈ ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតប្រកបដោយកម្លាំងទាំងឡាយណា ទើបប្ដេជ្ញានូវតំណែងដ៏ប្រសើរ បន្លឺសីហនាទ ក្នុងកណ្ដាលបរិស័ទ ញុំាងចក្រដ៏ប្រសើរ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ កម្លាំងតថាគត របស់តថាគតនោះ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។

(កូដសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.012 | book_044

(២. កូដសុត្តំ)

[១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គលនេះ មាន ៥ យ៉ាង។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺកម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងហិរិ ១ កម្លាំងឱត្តប្បៈ ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គលមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គលទាំង ៥ នេះ កម្លាំងបញ្ញា ជាគុណជាតខ្ពង់ខ្ពស់ ជាទីប្រជុំព្រម ជាទីអបស្មប (នៃកម្លាំងទាំងពួង) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចផ្ទះកំពូល មានកំពូលជារបស់ប្រសើរ ជាទីប្រជុំព្រម ជាទីអបស្មប (នៃទព្វសម្ភារៈទាំងពួង) មានឧបមា ដូចម្ដេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាកម្លាំង របស់សេក្ខបុគ្គលទាំង ៥ យ៉ាងនេះ កម្លាំងបញ្ញា ជាគុណជាតខ្ពង់ខ្ពស់ ជាទីប្រជុំព្រម ជាទីអបស្មប (នៃកម្លាំងទាំងពួង) ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងគួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងសទ្ធា ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល គួរជាអ្នកប្រកបដោយកម្លាំងហិរិ... កម្លាំងឱត្តប្បៈ... កម្លាំងវីរិយៈ... កម្លាំងបញ្ញា ដែលជាកម្លាំងរបស់សេក្ខបុគ្គល។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរសិក្សាយ៉ាងនេះឯង។

(សំខិត្តសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.013 | book_044

(៣. សំខិត្តសុត្តំ)

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៥ យ៉ាង។ កម្លាំង ៥យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺកម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងសតិ ១ កម្លាំងសមាធិ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។

(វិត្ថតសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.014 | book_044

(៤. វិត្ថតសុត្តំ)

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៥ យ៉ាង។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺកម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងសតិ ១ កម្លាំងសមាធិ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងសទ្ធា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿពោធិញ្ញាណរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជា និងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ជាសារថីទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មាន ជាគ្រូនៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវចតុរារិយសច្ច ទ្រង់លែងត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងសទ្ធា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងវីរិយៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអកុសលធម៌ ដើម្បីញុំាងកុសលធម៌ ឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកមានកម្លាំងចិត្ត មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង ដ៏មុតមាំ មិនដាក់ធុរៈចោល ក្នុងកុសលធម៌ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងវីរិយៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងសតិ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសតិប្រកបដោយបញ្ញា ដែលមានសតិជាជំនួយ ដ៏ប្រសើរ ជាអ្នករលឹកនឹកឃើញជាក់នូវអំពើ ដែលធ្វើរួចយូរហើយខ្លះ នូវសំដីដែលពោលរួចយូរហើយខ្លះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងសតិ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងសមាធិ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ បានដល់បឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ វិចារៈ មានបីតិ និងសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ វិចារៈ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ជាគុណជាតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំ គឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិ និងសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ព្រោះលះបង់បីតិផង ជាអ្នកព្រងើយកន្តើយផង មានសតិ សម្បជញ្ញៈផង ទទួលសុខដោយនាមកាយផង ក៏បានដល់តតិយជ្ឈាន ដែលព្រះអរិយទាំងឡាយ តែងសរសើរថា បុគ្គលដែលបានដល់តតិយជ្ឈាន រមែងជាអ្នកព្រងើយកន្តើយ មានសតិនៅជាសុខ ព្រោះលះបង់សុខផង ព្រោះលះបង់ទុក្ខផង ព្រោះអស់សោមនស្ស និងទោមនស្ស ក្នុងកាលមុនផង ក៏បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ដែលឥតទុក្ខ ឥតសុខ មានតែសតិដ៏បរិសុទ្ធ ដោយឧបេក្ខា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងសមាធិ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងបញ្ញា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានបញ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញា ដែលអាចកំណត់ដឹងនូវការកើត និងការរលត់ ជាបញ្ញាដ៏ប្រសើរ សម្រាប់ទម្លុះទម្លាយ (នូវគំនរកិលេស) ជាបញ្ញាអាចញុំាងវដ្តទុក្ខ ឲ្យអស់ទៅដោយប្រពៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្លាំងបញ្ញា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងមាន ៥យ៉ាងនេះឯង។

(ទដ្ឋព្វសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.015 | book_044

(៥. ទដ្ឋព្ពសុត្តំ)

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៥ យ៉ាង។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺកម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងសតិ ១ កម្លាំងសមាធិ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងសទ្ធា គួរឃើញក្នុងធម៌ណា។ គួរឃើញក្នុងអង្គនៃ សោតាបត្តិ ៤។ កម្លាំងសទ្ធា គួរឃើញក្នុងធម៌នេះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងវីរិយៈ គួរឃើញក្នុងធម៌ណា។ គួរឃើញក្នុងសម្មប្បធាន ៤។ កម្លាំងវីរិយៈ គួរឃើញក្នុងធម៌នេះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងសតិ គួរឃើញក្នុងធម៌ណា។ គួរឃើញក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤។ កម្លាំងសតិ គួរឃើញក្នុងធម៌នេះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងសមាធិ គួរឃើញក្នុងធម៌ណា។ គួរឃើញក្នុងឈាន ៤។ កម្លាំងសមាធិ គួរឃើញក្នុងធម៌នេះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកម្លាំងបញ្ញា គួរឃើញក្នុងធម៌ណា។ គួរឃើញក្នុងអរិយសច្ច ៤។ កម្លាំងបញ្ញា គួរឃើញក្នុងធម៌នេះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។

(បុនកូដសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.016 | book_044

(៦. បុនកូដសុត្តំ)

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងនេះមាន ៥ យ៉ាង។ កម្លាំង ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺកម្លាំងសទ្ធា ១ កម្លាំងវីរិយៈ ១ កម្លាំងសតិ ១ កម្លាំងសមាធិ ១ កម្លាំងបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្លាំងមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកម្លាំង ៥ យ៉ាងនេះ កម្លាំងបញ្ញាជាគុណជាតខ្ពង់ខ្ពស់ ជាទីប្រជុំព្រម ជាទីអបស្មប (នៃកម្លាំងទាំងពួង)។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចផ្ទះកំពូល មានកំពូលជារបស់ប្រសើរ ជាទីប្រជុំព្រម ជាទីអបស្មប (នៃទព្វសម្ភារៈទាំងពួង) មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកម្លាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង កម្លាំងបញ្ញា ជាគុណជាតខ្ពង់ខ្ពស់ ជាទីប្រជុំព្រម ជាទីអបស្មប (នៃកម្លាំងទាំងពួង) ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង។

(បឋមហិតសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.017 | book_044

(៧. បឋមហិតសុត្តំ)

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន មិនប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកបំពេញសីលដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ

ក្នុងការបំពេញសីល ១ ជាអ្នកបំពេញសមាធិដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញសមាធិ ១ ជាអ្នកបំពេញបញ្ញាដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញបញ្ញា ១ ជាអ្នកបំពេញវិមុត្តិធម៌ដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការ បំពេញក្នុងវិមុត្តិធម៌ ១ ជាអ្នកបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង មិនប្រតិបត្តិដើម្បី ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ។

(ទុតិយហិតសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.018 | book_044

(៨. ទុតិយហិតសុត្តំ)

[១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនបំពេញសីល ដោយ ខ្លួនឯង តែបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញសីល ១ ជាអ្នកមិនបំពេញសមាធិដោយខ្លួនឯង តែបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញសមាធិ ១ ជាអ្នកមិនបំពេញបញ្ញាដោយខ្លួនឯង តែ បបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញបញ្ញា ១ ជាអ្នកមិនបំពេញវិមុត្តិធម៌ ដោយខ្លួនឯង តែបបួល អ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញវិមុត្តិធម៌ ១ ជាអ្នកមិនបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ដោយខ្លួនឯង តែបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង។

(តតិយហិតសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.019 | book_044

(៩. តតិយហិតសុត្តំ)

[១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ។ ប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនបំពេញសីល ដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញសីល ១ ជាអ្នកមិនបំពេញសមាធិ ដោយ ខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញសមាធិ ១ ជាអ្នកមិនបំពេញបញ្ញាដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញបញ្ញា ១ ជាអ្នកមិនបំពេញវិមុត្តិធម៌ ដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញវិមុត្តិធម៌ ១ ជាអ្នកមិនបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ដោយខ្លួនឯង មិនបបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន មិនប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ។

(ចតុត្ថហិតសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.020 | book_044

(១០. ចតុត្ថហិតសុត្តំ)

[២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥យ៉ាង ឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯងផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង។ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកបំពេញសីល ដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញសីលផង ១ ជាអ្នកបំពេញសមាធិ ដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញសមាធិផង ១ ជាអ្នកបំពេញបញ្ញា ដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញបញ្ញាផង ១ ជាអ្នកបំពេញវិមុត្តិធម៌ ដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញវិមុត្តិធម៌ផង ១ ជាអ្នកបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃ ក្នុងការបំពេញវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈផង ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯងផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង។

ចប់ ពលវគ្គ ទី២។

ឧទ្ទាននៃពលវគ្គនោះគឺ

សំដែងអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់ដឹងសច្ចៈ ៤ ដែលមិនធ្លាប់ឮមក ១ អំពីកម្លាំង បញ្ញាប្រៀបដូចកំពូលផ្ទះ ១ អំពីកម្លាំង ៥ យ៉ាងដោយសង្ខេប ១ ដោយពិស្តារ ១ អំពីកម្លាំង ៥ គប្បីឃើញក្នុងទីដូចម្តេច ១ អំពីកម្លាំងបញ្ញាប្រៀបដូចកំពូលផ្ទះម្តងទៀត ១ អំពីភិក្ខុជាអ្នកប្រព្រឹត្តដើម្បីប្រយោជន៍មាន ៤លើក។

បញ្ចង្គិកវគ្គ ទី៣

CS sut.an.05.v03 | book_044

(៣. បញ្ចង្គិកវគ្គោ)

(បឋមអគារវសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.021 | book_044

(១. បឋមអគារវសុត្តំ)

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមិនមានសេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តី កោតក្រែង ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលសោះ នឹងបំពេញអភិសមាចារិកធម៌ គឺបញ្ញត្តសីលបាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបានបំពេញអភិសមាចារិកធម៌ហើយ នឹងបំពេញសេក្ខធម៌បាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបំពេញសេក្ខធម៌ហើយ នឹងបំពេញសីលបាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបានបំពេញសីលហើយ នឹងបំពេញ សម្មាទិដ្ឋិបាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបានបំពេញសម្មាទិដ្ឋិហើយ នឹងបំពេញសម្មាសមាធិបាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តស្មើ ក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល នឹងបំពេញ អភិសមាចារិកធម៌បាន ហេតុនុ៎ះទើបមាន បើភិក្ខុបានបំពេញអភិសមាចារិកធម៌ហើយ នឹងបំពេញសេក្ខធម៌បាន ហេតុនុ៎ះទើបមាន បើបានបំពេញសេក្ខធម៌ហើយ នឹងបំពេញសីលបាន ហេតុនុ៎ះទើបមាន បើបានបំពេញសីលហើយ នឹងបំពេញសម្មាទិដ្ឋិបាន ហេតុនុ៎ះទើបមាន បើបានបំពេញសម្មាទិដ្ឋិហើយ នឹងបំពេញសម្មាសមាធិបាន ហេតុនុ៎ះទើបមាន។

(ទុតិយអគារវសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.022 | book_044

(២. ទុតិយអគារវសុត្តំ)

[២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមិនមានសេចក្តីគោរព មិនមានសេចក្តី កោតក្រែង ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលសោះ នឹងបំពេញអភិសមាចារិកធម៌បាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបានបំពេញអភិសមាចារិកធម៌ហើយ នឹងបំពេញសេក្ខធម៌បាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបានបំពេញសេក្ខធម៌ហើយ នឹងបំពេញសីលក្ខន្ធបាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបានបំពេញសីលក្ខន្ធហើយ នឹងបំពេញសមាធិក្ខន្ធបាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ បើមិនបានបំពេញសមាធិក្ខន្ធហើយ នឹងបំពេញបញ្ញាខន្ធបាន ហេតុនុ៎ះ រមែងមិនមានទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីគោរព មានសេចក្តីកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តស្មើ ក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលហើយ នឹងបំពេញ អភិសមាចារិកធម៌បាន ហេតុនុ៎ះ ទើបមាន បើបានបំពេញអភិសមាចារិកធម៌ហើយ នឹងបំពេញសេក្ខធម៌បាន ហេតុនុ៎ះ ទើបមាន បើបានបំពេញសេក្ខធម៌ហើយ នឹងបំពេញសីលក្ខន្ធបាន ហេតុនុ៎ះ ទើបមាន បើបានបំពេញសីលក្ខន្ធហើយ នឹងបំពេញសមាធិក្ខន្ធបាន ហេតុនុ៎ះ ទើបមាន បើបានបំពេញសមាធិក្ខន្ធហើយ នឹងបំពេញបញ្ញាខន្ធបាន ហេតុនុ៎ះ ទើបមាន។

(ឧបក្កិលេសសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.023 | book_044

(៣. ឧបក្កិលេសសុត្តំ)

[២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាសសៅហ្មង ដោយឧបក្កិលេសណា ជារបស់មិនទន់ផង មិនគួរដល់ការងារផង មិនមានរស្មីផង ជារបស់ប្រេះឆាផង មិនងាយនឹងប្រកបការដោយស្រួលផង ឯឧបក្កិលេសនៃមាសនេះ មាន ៥ យ៉ាង។ ឧបក្កិលេសនៃមាស ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺដែក ១ ស្ពាន់ ១ សំណភក់ ១ សំណប៉ាហាំង ១ ប្រាក់ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាសដែលសៅហ្មង ដោយឧបក្កិលេសណា ជារបស់មិនទន់ផង មិនគួរដល់ការងារផង មិនមានរស្មីផង ជារបស់ប្រេះឆាផង មិនងាយនឹងប្រកបការដោយស្រួលផង ឧបក្កិលេសនៃមាសមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើមាស ផុតស្រឡះចាកឧបក្កិលេស ទាំង៥ យ៉ាងនេះហើយ មាសនោះ ទើបជារបស់ទន់ផង គួរដល់ការងារផង មានរស្មីផង មិនប្រេះឆាផង ងាយនឹងប្រកបការដោយស្រួលផង បុគ្គលណាមួយ ប្រាថ្នាគ្រឿងប្រដាប់ប្លែក ទោះបីចិញ្ចៀន ទោះបីកុណ្ឌល ទោះបីខ្សែក ឬសង្វារមាស ក៏គ្រឿងប្រដាប់ប្លែក ៗ នោះ តែងសម្រេចប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលនោះ (សេចក្តីនេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចចិត្ត ដែលសៅហ្មង ដោយឧបក្កិលេសណា ជាធម្មជាតមិនទន់ផង មិនគួរដល់ភាវនាកម្មផង មិនមានរស្មីផង ជាចិត្តប្រេះឆាផង មិនងាយនឹងដំកល់មាំ ដើម្បីអស់អាសវៈផង ឯឧបក្កិលេស នៃចិត្តនេះមាន ៥ យ៉ាង។ ឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ៥យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺ កាមច្ឆន្ទៈ ១ ព្យាបាទៈ ១ ថីនមិទ្ធៈ ១ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ ១ វិចិកិច្ឆា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តដែលសៅហ្មង ដោយឧបក្កិលេសណា ជាចិត្តមិនទន់ផង មិនគួរដល់ភាវនាកម្មផង មិនមានរស្មីផង ជាចិត្តប្រេះឆាផង មិនងាយនឹងដំកល់មាំ ដើម្បីអស់អាសវៈផង ឧបក្កិលេសនៃចិត្ត មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើចិត្តផុតស្រឡះ ចាកឧបក្កិលេសទាំង ៥ យ៉ាងនេះហើយ ទើបចិត្តនោះ ជាធម្មជាតទន់ផង គួរដល់ភាវនាកម្មផង មានរស្មីផង ជាចិត្តមិនប្រេះឆាផង ងាយនឹងដំកល់មាំ ដើម្បីអស់អាសវៈផង មួយទៀត បុគ្គលបង្អោនចិត្តទៅរកធម៌ណាៗ ដែលគួរធ្វើ ឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញាបាន កាលបើមានហេតុ មានទំនង បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវ សេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងធម៌នោះៗ ដោយការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា។ បើបុគ្គលនោះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញ ចង់បាននូវឥទ្ធិវិធញ្ញាណច្រើនប្រការ គឺអាត្មាអញ តែម្នាក់ឯង ចង់និម្មិតខ្លួន ឲ្យបានទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មានគ្នាច្រើននាក់ ចង់និម្មិតឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ឯងក៏បាន អាត្មាអញ ដើរទៅមិនជាប់ចំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅទីខាងក្រៅ ជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង និងទីក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅក្នុងអាកាស ក៏បាន អាត្មាអញ ចង់ងើបឡើង និងមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបមុជក្នុងទឹកក៏បាន អាត្មាអញ ចង់ដើរទៅលើទឹក ក៏មិនបែកធ្លាយទឹក ដូចដើរលើផែនដីក៏បាន អាត្មាអញ ចង់ទៅក្នុងអាកាសទាំងភ្នែនដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន អាត្មាអញ ចង់យកដៃទៅស្ទាបអង្អែល ចាប់ពាល់ព្រះចន្ទ្រ និងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើន យ៉ាងនេះក៏បាន អាត្មាអញ ចង់ធ្វើអំណាច ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន កាលបើ មានហេតុ មានទំនង បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងឥទ្ធិវិធញ្ញាណនោះៗ។ បើបុគ្គលនោះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញ (ចង់ឲ្យ) មានសោតធាតុ ជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្លងហួស នូវសោតធាតុរបស់មនុស្សធម្មតា ឮនូវសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វ ១ សំឡេងរបស់មនុស្ស ១ ដែលជាសំឡេងឆ្ងាយក៏បាន ជិតក៏បាន កាលបើមានហេតុ មានទំនង បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងសោតធាតុនោះៗ។ បើបុគ្គលនោះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញ ចង់កំណត់ដឹងចិត្ត របស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន គឺចិត្តប្រកបដោយរាគៈក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តប្រាសចាករាគៈក្តី ក៏អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រាសចាកទោសៈក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមោហៈក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តប្រាសចាកមោហៈក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តរួញថយក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា

ចិត្តរួញថយ ចិត្តរាយមាយក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តជាមហគ្គតៈ គឺរូបាវចរៈ និងអរូបាវចរៈក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាមហគ្គតៈ ចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈ ចិត្តជាសឧត្តរៈ គឺលោកិយចិត្តក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាសឧត្តរៈ ចិត្តជាអនុត្តរៈ គឺ លោកុត្តរចិត្តក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តតាំងមាំក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តតាំងមាំ ចិត្តមិនតាំងមាំក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនតាំងមាំ ចិត្តរួចចាកកិលេសក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួចចាកកិលេស ចិត្តមិនទាន់រួចចាកកិលេសក្តី អាត្មាអញ គប្បីដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់រួចចាកកិលេស កាលបើមានហេតុ មានទំនង បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងបរចិត្តវិជ្ជានោះៗ។ បើបុគ្គលនោះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញ ចង់រលឹកនូវបុព្វេនិវាស (ជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុន) ច្រើនប្រការ គឺរលឹកបាន ១ជាតិខ្លះ ២ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ជាតិខ្លះ ៣០ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ជាតិខ្លះ ១.០០០ជាតិខ្លះ ១០០.០០០ជាតិខ្លះ សំវដ្តកប្បដ៏ច្រើនខ្លះ វិវដ្តកប្បដ៏ច្រើនខ្លះ សំវដ្តវិវដ្តកប្បដ៏ច្រើនខ្លះ ថា អាត្មាអញ កើតក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណេះ លុះអាត្មាអញ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ អាត្មាអញ ទៅកើតក្នុងទីនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណេះ លុះអាត្មាអញ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងទីនេះ អាត្មាអញ គប្បីរលឹកនូវបុព្វេនិវាសបានច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ កាលបើមានហេតុ មានទំនង បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងបុព្វេនិវាសញ្ញាណនោះៗ។ បើបុគ្គលនោះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញ ចង់ឲ្យមានទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ចង់ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាសត្វតិះដៀល នូវពួកព្រះអរិយៈ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្ម ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកាន់កំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក អើហ្ន៎ ចំណែកខាងសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាសត្វមិនតិះដៀលពួកព្រះអរិយៈ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកាន់សុគតិសួគ៌ទេវលោក អាត្មាអញ ចង់ឲ្យមានទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលកើត ថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ អាត្មាអញ ចង់ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នេះ កាលបើមានហេតុ មានទំនង បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងទិព្វចក្ខុញ្ញាណនោះៗ។ បើបុគ្គលនោះ ប៉ុនប៉ងថា អាត្មាអញ ចង់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលជាធម៌មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រាន្តនៅ កាលបើមានហេតុ មានទំនង បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងអាសវក្ខយញ្ញាណនោះៗ។

(ទុស្សីលសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.024 | book_044

(៤. ទុស្សីលសុត្តំ)

[២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសមាធិរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល ឈ្មោះថា សមាធិមានឧបនិស្ស័យ[1] ស្លាប់ កាលបើសម្មាសមាធិមិនមាន យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលដែលវិបត្តិចាកសម្មាសមាធិ ឈ្មោះថា យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ មាន ឧបនិស្ស័យស្លាប់ កាលបើយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈមិនមាន និព្វិទាវិរាគៈ របស់បុគ្គល ដែលវិបត្តិចាកយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ឈ្មោះថា និព្វិទាវិរាគៈ មាន ឧបនិស្ស័យស្លាប់ កាលបើនិព្វិទាវិរាគៈមិនមាន វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលដែលវិបត្តិចាកនិព្វិទាវិរាគៈ ឈ្មោះថា វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈមាន ឧបនិស្ស័យស្លាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើប្រាសចាកមែក និងស្លឹកហើយ ក្រមរនៃឈើនោះក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ សម្បកក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ ស្រាយក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ ខ្លឹមក្តី ក៏មិនសូវបរិបូណ៌ សេចក្តីនេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចសម្មាសមាធិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល ឈ្មោះថា សម្មាសមាធិមានឧបនិស្ស័យស្លាប់ កាលបើសម្មាសមាធិមិនមានយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលដែលវិបត្តិចាកសម្មាសមាធិ ឈ្មោះថា យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ មានឧបនិស្ស័យស្លាប់ កាលបើយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈមិនមាន និព្វិទាវិរាគៈ របស់បុគ្គលដែលវិបត្តិចាកយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ឈ្មោះថា និព្វិទាវិរាគៈមានឧបនិស្ស័យស្លាប់ កាលបើនិព្វិទាវិរាគៈមិនមាន វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈរបស់បុគ្គលដែលវិបត្តិចាកនិព្វិទាវិរាគៈ ឈ្មោះថា វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ មានឧបនិស្ស័យស្លាប់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសមាធិ របស់បុគ្គលមានសីល ពេញលេញដោយសីល ឈ្មោះថា សមាធិបរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសម្មាសមាធិមាន យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលដែលពេញលេញ ដោយសម្មាសមាធិ ឈ្មោះថា យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ បរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ មាន និព្វិទាវិរាគៈ របស់បុគ្គលដែលពេញលេញ ដោយយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ឈ្មោះថា និព្វិទាវិរាគៈ បរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទាវិរាគៈមាន វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលដែលពេញលេញ ដោយនិព្វិទាវិរាគៈ ឈ្មោះថា វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ បរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើដែលមានមែក និងស្លឹកបរិបូណ៌ ក្រមរនៃឈើនោះក្តី ក៏បរិបូណ៌ សម្បកក្តី ក៏បរិបូណ៌ ស្រាយក្តី ក៏បរិបូណ៌ ខ្លឹមក្តី ក៏បរិបូណ៌ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចសម្មាសមាធិ របស់បុគ្គលមានសីល ពេញលេញដោយសីល ឈ្មោះថា សម្មាសមាធិ បរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើសម្មាសមាធិ មាន យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលដែលពេញលេញ ដោយសម្មាសមាធិ ឈ្មោះថា យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ បរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ មាន និព្វិទាវិរាគៈ របស់បុគ្គលដែលពេញលេញ ដោយយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ឈ្មោះថា និព្វិទាវិរាគៈ បរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ កាលបើនិព្វិទាវិរាគៈ មាន វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ របស់បុគ្គលដែលពេញលេញ ដោយនិព្វិទាវិរាគៈ ឈ្មោះថា វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ បរិបូណ៌ដោយឧបនិស្ស័យ។

(អនុគ្គហិតសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.025 | book_044

(៥. អនុគ្គហិតសុត្តំ)

[២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាទិដ្ឋិដែលមានអង្គ ៥ ជួយទំនុកបម្រុងហើយ រមែងមានចេតោវិមុត្តិ ជាផលផង មានចេតោវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង មានបញ្ញាវិមុត្តិ ជាផលផង មានបញ្ញាវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ សម្មាទិដ្ឋិ ដែលសីលជួយទំនុកបម្រុង ១ សុតៈជួយទំនុកបម្រុង ១ សាកច្ឆាជួយទំនុកបម្រុង ១ សមថៈជួយទំនុកបម្រុង ១ វិបស្សនាជួយទំនុកបម្រុង ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាទិដ្ឋិដែលអង្គ ៥ នេះឯង ជួយទំនុកបម្រុងហើយ រមែងមាន ចេតោវិមុត្តិ ជាផលផង មានចេតោវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង មានបញ្ញាវិមុត្តិ ជាផលផង មានបញ្ញាវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង។

(វិមុត្តាយតនសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.026 | book_044

(៦. វិមុត្តាយតនសុត្តំ)

[២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមុត្តាយតនៈ (ហេតុជាគ្រឿងរួចចាកកិលេស) នេះ មាន ៥ យ៉ាង ដែលជាគុណជាត សម្រាប់ភិក្ខុមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តស្លូងទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ក៏រមែងរួចស្រឡះ ផង អាសវៈដែលមិនទាន់អស់ ក៏រមែងដល់នូវការអស់ទៅផង ចិត្តដែលមិនទាន់ដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងក្សេម ចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏រមែងដល់ផង។ វិមុត្តាយតនៈ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះសាស្តា ឬភិក្ខុជាសព្រហ្មចារីណាមួយ ក្នុងសាសនានេះ ជាគរុដ្ឋានីយបុគ្គល (បុគ្គលគួរគោរព) សំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះសាស្តា ឬភិក្ខុជាសព្រហ្មចារីណាមួយ ដែលជាគរុដ្ឋានីយបុគ្គល សំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុនោះ យ៉ាងណា ៗ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់ នូវអដ្ឋកថាផង ដឹងច្បាស់នូវបាលីផង ក្នុងធម៌នោះ យ៉ាងនោះ ៗ កាលបើភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថា ដឹងច្បាស់នូវបាលី បាមោជ្ជៈ (សេចក្តីរីករាយ) រមែងកើតឡើង កាលបើមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិ ក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ កាលបើមាននាមកាយស្ងប់ រម្ងាប់ហើយ រមែងទទួលសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសុខ តែងដំកល់មាំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា វិមុត្តាយតនៈ ទី១ ដែលជាគុណជាត សម្រាប់ភិក្ខុ មិនប្រមាទ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តស្លូងទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ក៏រមែងរួចស្រឡះផង អាសវៈដែលមិនទាន់អស់ ក៏ដល់នូវការអស់ទៅផង ចិត្តដែលមិនទាន់ដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងក្សេម ចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏រមែង ដល់ផង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះសាស្តា ឬភិក្ខុជាសព្រហ្មចារីណាមួយ ដែលជាគរុដ្ឋានីយបុគ្គល មិនសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុ តែថាសំដែងធម៌ដល់បុគ្គលដទៃ តាម សមគួរដល់ការចេះដឹង តាមសមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសំដែងធម៌ដល់បុគ្គលដទៃ តាមសមគួរដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារយ៉ាងណាៗ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់ នូវអដ្ឋកថាផង ដឹងច្បាស់នូវបាលីផង ក្នុងធម៌នោះ យ៉ាងនោះៗ កាលភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថា ដឹងច្បាស់នូវបាលី បាមោជ្ជៈ ក៏កើតឡើង កាលបើមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ កាលបើមាននាមកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក៏រមែងទទួលសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីសុខ តែងដំកល់មាំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាវិមុត្តាយតនៈ ទី២ ដែលជាគុណជាត សម្រាប់ភិក្ខុមិនប្រមាទ។ បេ។ ចិត្តដែលមិនទាន់ដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងក្សេម ចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏រមែងដល់ផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះសាស្តា ឬភិក្ខុជាសព្រហ្មចារីណាមួយ ជាគរុដ្ឋានីយបុគ្គល មិនបានសំដែង ធម៌ដល់ភិក្ខុទេ ទាំងមិនបានសំដែងធម៌ដល់បុគ្គលដទៃ តាមសមគួរ ដល់ការចេះដឹង តាម សមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារទេ គ្រាន់តែធ្វើការស្វាធ្យាយធម៌ តាមសមគួរដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុធ្វើនូវការស្វាធ្យាយធម៌ តាមសមគួរដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារយ៉ាងណាៗ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថាផង ដឹងច្បាស់នូវបាលីផង ក្នុងធម៌នោះ យ៉ាងនោះៗ កាលភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថា ដឹងច្បាស់នូវបាលី បាមោជ្ជៈ ក៏រមែងកើតឡើង កាលបើមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្ត ប្រកបដោយបីតិហើយ នាមកាយ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ កាលបើមាននាមកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក៏រមែងទទួលសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសុខ តែងដំកល់មាំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា វិមុត្តាយតនៈ ទី៣ ដែលជាគុណជាត សម្រាប់ភិក្ខុមិនប្រមាទ។ បេ។ ចិត្តដែលមិនទាន់ដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងក្សេម ចាកយោគៈ ក៏រមែងដល់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះសាស្តា ឬភិក្ខុជាសព្រហ្មចារីណាមួយ ដែលជាគរុដ្ឋានីយបុគ្គល មិនសំដែងធម៌ដល់ ភិក្ខុ ទាំងមិនបានសំដែងធម៌ដល់បុគ្គលដទៃ តាមសមគួរដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ ការសិក្សា ដោយពិស្តារទេ ទាំងមិនធ្វើនូវការស្វាធ្យាយធម៌ តាមសមគួរដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារដែរ គ្រាន់តែត្រិះរិះ ពិចារណា រំពឹងក្នុងចិត្ត ដោយចិត្ត ចំពោះធម៌ តាមសមគួរ ដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រិះរិះ ពិចារណា រំពឹងក្នុងចិត្ត ដោយចិត្ត ចំពោះធម៌ តាមសមគួរដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា យ៉ាងណាៗ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថាផង ដឹងច្បាស់នូវបាលីផង ក្នុងធម៌នោះ យ៉ាងនោះៗ កាលភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថា ដឹងច្បាស់នូវបាលី បាមោជ្ជៈ រមែងកើតឡើង កាលបើមានបាមោជ្ជៈ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្ត ប្រកបដោយបីតិ នាមកាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ ភិក្ខុដែលមាននាមកាយស្ងប់រម្ងាប់ ក៏រមែងទទួលសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុ ដែលមានសេចក្តីសុខ ក៏រមែងដំកល់មាំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា វិមុត្តាយតនៈ ទី៤ ដែលជាគុណជាត សម្រាប់ភិក្ខុមិនប្រមាទ។ បេ។ ចិត្តដែលមិនទាន់ដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងក្សេម ចាកយោគៈ ក៏រមែងដល់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ព្រះសាស្តា ឬភិក្ខុជាសព្រហ្មចារីណាមួយ ដែលជាគរុដ្ឋានីយបុគ្គល មិនបានសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុទេ ទាំងក៏មិនបានសំដែងធម៌ ដល់បុគ្គលដទៃ តាមសមគួរដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារទេ ទាំងមិនបានធ្វើនូវការស្វាធ្យាយធម៌ តាមសមគួរ ដល់ការចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សា ដោយពិស្តារទេ ទាំងមិនបានត្រិះរិះ ពិចារណា រំពឹងក្នុងចិត្ត ដោយចិត្តចំពោះធម៌ តាមសមគួរដល់ការ ចេះដឹង សមគួរដល់ការសិក្សាទេ តែលោករៀនយកដោយល្អ នូវសមាធិនិមិត្តណាមួយ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយល្អ ចងចាំ ដោយល្អ យល់ច្បាស់ដោយល្អ ដោយប្រាជ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុរៀនយកដោយល្អ នូវសមាធិនិមិត្តណាមួយ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយល្អ ចងចាំដោយល្អ យល់ច្បាស់ដោយល្អ ដោយបញ្ញាយ៉ាងណាៗ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថាផង ដឹងច្បាស់នូវបាលីផង ក្នុងធម៌នោះ យ៉ាងនោះៗ កាលភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់នូវអដ្ឋកថា ដឹងច្បាស់នូវបាលី បាមោជ្ជៈ ក៏កើតឡើង កាលបើមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិហើយ នាមកាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ កាលបើមាននាមកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ រមែងទទួលសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសុខ តែងដំកល់មាំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាវិមុត្តាយតនៈ ទី៥ ដែលជាគុណជាត សម្រាប់ភិក្ខុមិនប្រមាទ។ បេ។ ចិត្តដែលមិនទាន់ដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងក្សេម ចាកយោគៈ ក៏រមែងដល់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមុត្តាយតនៈ ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលជាគុណជាត សម្រាប់ភិក្ខុមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តស្លូងទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ចាកកិលេស ក៏រួច

ស្រឡះផង អាសវៈដែលមិនទាន់អស់ទៅ ក៏ដល់នូវការអស់ទៅផង ចិត្តដែលមិនទាន់បានដល់នូវធម៌ ជាគ្រឿងក្សេម ចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏រមែងដល់ផង។

(សមាធិសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.027 | book_044

(៧. សមាធិសុត្តំ)

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរជាអ្នកប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លា និងសតិខ្ជាប់ខ្ជួន ចំរើននូវសមាធិប្រមាណមិនបាន (លោកុត្តរៈ) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លា និងសតិខ្ជាប់ខ្ជួន ចំរើននូវសមាធិ ប្រមាណមិនបាន ញាណ (ការដឹង) ៥យ៉ាង ក៏រមែងកើតឡើង ចំពោះខ្លួនមិនខាន។ ញាណ ៥យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ គឺញាណ រមែងកើតឡើងចំពោះខ្លួនថា សមាធិនេះ[2] ជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង មានផលជាសុខតទៅផង ១[3] ញាណ រមែងកើតឡើង ចំពោះខ្លួនថា សមាធិនេះ ប្រាសចាកអាមិសៈ[4] ដ៏ប្រសើរ ១ ញាណ រមែងកើតឡើង ចំពោះខ្លួនថា សមាធិនេះ បុរសល្អតែងសេពគប់ ១ ញាណ រមែងកើតឡើង ចំពោះខ្លួនថា សមាធិនេះ ល្អិតម៉ដ្ឋចត់ ជាគុណនាំឲ្យបុគ្គលបាននូវបដិប្បស្សទ្ធិ (សេចក្តីស្ងប់) បាននូវឯកគ្គតារម្មណ៍ តែមិនទាន់បានដល់ នូវការសង្កត់សង្កិន ឃាត់ហាមកិលេស ដោយសេចក្តីព្យាយាមទេ ១ ញាណ រមែងកើតឡើង ចំពោះខ្លួនថា អាត្មាអញនោះសោត នឹករលឹករួច សឹមចូលកាន់សមាធិនេះ នឹករលឹករួច សឹមចេញចាកសមាធិនេះ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរជាអ្នកប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លា និងសតិខ្ជាប់ខ្ជួន ចំរើននូវសមាធិ ប្រមាណមិនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លា និងសតិខ្ជាប់ខ្ជួន ចំរើនសមាធិ ប្រមាណមិនបាន ញាណទាំង ៥ ប្រការនេះឯង រមែងកើតឡើង ចំពោះខ្លួនឯងមិនខាន។

(បញ្ចង្គិកសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.028 | book_044

(៨. បញ្ចង្គិកសុត្តំ)

[២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងវិធីចំរើនសម្មាសមាធិ ដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រុងស្តាប់សម្មាសមាធិនោះចុះ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិធីចំរើនសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាម។បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន។ ភិក្ខុនោះក៏ ញុំាំងករជកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ បរិបូណ៌ផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិនមានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចអ្នកផ្ងូតទឹកក្តី បុគ្គលអ្នកជំនួយការនៃអ្នកផ្ងូតទឹកក្តី ដែលឈ្លាសវៃ រោយលំអិតសម្រាប់ងូត ក្នុងភាជនៈសម្រិទ្ធិ ហើយប្រោះព្រំដោយទឹក រួចហើយក៏សូនជាដុំ លុះដល់វេលាល្ងាច ដុំលំអិតសម្រាប់ងូត (នោះ) ក៏ស្អិតចាប់ចូលគ្នាស្អិតល្អិត ទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅ មិនបានរាត់រាយខ្ចាយចេញឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលញុំាំងករជកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាវិធីចំរើនសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ទី១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ។បេ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន។ ភិក្ខុនោះ ក៏ញុំាំងករជកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ មិនមានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាអន្លង់ទឹកដ៏ជ្រៅ មានទឹកជោរឡើង ប្រឡាយជាទីហូរមកនៃទឹក ក្នុងទិសខាងកើត នៃអន្លង់ទឹកនោះ ក៏មិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរមកនៃទឹក ក្នុងទិសខាងលិច ក៏មិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរមកនៃទឹក ក្នុងទិសខាងជើង ក៏មិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរមកនៃទឹក ក្នុងទិសខាងត្បូង ក៏មិនមាន ទាំងភ្លៀង ក៏មិនបានបង្អុរចុះនូវធារទឹកដោយស្រួល ក្នុងអន្លង់ទឹកនោះ តាមកាលវេលាឡើយ ឯធារទឹកដ៏ត្រជាក់ ក៏ស្រាប់តែជោរឡើង អំពីអន្លង់ទឹកនោះប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏ញុំាំងអន្លង់ទឹកនោះ ឲ្យជ្រួតជ្រាបឆ្អែតដ៏បរិបូណ៌ផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកដ៏ត្រជាក់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃអន្លង់ទឹកទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយទឹកត្រជាក់ មិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុញុំាំងករជកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាវិធីចំរើនសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ទី២។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះនឿយណាយ ចាកបីតិ។បេ។ បានដល់តតិយជ្ឈាន។ ភិក្ខុនោះ ក៏ញុំាំងករជកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយសុខ ឥតមានបីតិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសុខ ដែលគ្មានបីតិ មិនមានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាទីដែលដុះព្រលិតក្តី ឈូកក្រហមក្តី ឈូកសក្តី មានព្រលិត ឬឈូកក្រហម ឬឈូកសពួកខ្លះ ដែលដុះក្នុងទឹក ចំរើនក្នុងទឹក មិនទាន់លូតឡើងផុតអំពីទឹក លិចទៅក្នុងទឹក រស់នៅអាស្រ័យទឹក បទុមជាតទាំងនោះ រមែងជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកដ៏ត្រជាក់ តាំងអំពីឫសមើម រហូតដល់ចុង ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃវារិជាតទាំងអស់ ដែលជាព្រលិតក្តី ឈូកក្រហមក្តី ឈូកសក្តី ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកត្រជាក់ មិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុញុំាំងករជកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយសុខ ឥតមានបីតិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសុខ ដែលគ្មានបីតិ មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាវិធីចំរើន សម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ទី៣។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះលះបង់សុខផង លះបង់ទុក្ខផង។បេ។ ក៏បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន។ ភិក្ខុនោះ អង្គុយផ្សាយទៅកាន់កាយនេះឯង ដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផូរផង់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនផ្សាយដោយចិត្ត ដ៏បរិសុទ្ធផង មិនមានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសយកសំពត់សស្អាត មកអង្គុយទទូរអស់ទាំងក្បាល ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់ របស់បុរសនោះ ឈ្មោះថា មិនផ្សាយដោយសំពត់សស្អាត

មិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលអង្គុយផ្សាយទៅកាន់កាយនេះឯង ដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផូរផង់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនផ្សាយដោយចិត្ត ដ៏បរិសុទ្ធផូរផង់ មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាវិធីចំរើនសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ទី៤។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បច្ចវេក្ខណនិមិត្ត ភិក្ខុបានរៀនយកដោយល្អ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយល្អ ចងចាំដោយល្អ យល់ច្បាស់ដោយល្អ ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាមនុស្សដទៃ សំឡឹងមើលបុគ្គលដទៃ ឬអ្នកឈរ សំឡឹងមើលអ្នកអង្គុយ ឬក៏អ្នកអង្គុយ សំឡឹងមើលអ្នកដេក យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បច្ចវេក្ខណនិមិត្ត ភិក្ខុបានរៀនយកដោយល្អ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយល្អ ចងចាំដោយល្អ យល់ច្បាស់ដោយល្អ ដោយបញ្ញា ក៏យ៉ាងនោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាវិធីចំរើនសម្មាសមាធិ ដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយ អង្គ ៥ ទី៥។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលភិក្ខុចំរើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ ភិក្ខុបង្អោនចិត្ត ទៅរកធម៌ណាៗ ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា កាលបើមានហេតុ មានទំនង រមែងដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងធម៌នោះៗ ដោយការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាពាងទឹក ដែលពេញដោយទឹក ពេញស្មើ (នឹងមាត់) ល្មមសត្វក្អែកឱនផឹកបាន ដែលគេដំកល់ទុកលើជើងទ្រ បុរសដែលមានកម្លាំង លើករំកិលពាងទឹកនោះ ទៅក្នុងទីណាៗ តើទឹកគប្បីដោយតាមមកបានដែរឬ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គប្បីដោយតាមមកបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ ក៏ដូច្នោះដែរ កាលបើសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ភិក្ខុបានចំរើនហើយ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ យ៉ាងនេះ ភិក្ខុបង្អោនចិត្ត ទៅរកធម៌ណាៗ ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា កាលបើមានហេតុ មានទំនង រមែងដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងធម៌នោះៗ ដោយការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ដូចជាស្រះបោក្ខរណី ក្នុងភូមិភាគដ៏ស្មើ មានជ្រុង ៤ មានភ្លឺព័ទ្ធជុំវិញ ជាស្រះពេញដោយទឹក ពេញស្មើ (នឹងមាត់) ល្មមសត្វក្អែក ឱនផឹកបាន បុរសអ្នកមានកម្លាំង នឹងបើកនូវភ្លឺនោះចេញ ត្រង់កន្លែងណាៗ តើទឹកគប្បីហូរចេញទៅបានដែរឬ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នឹងហូរចេញទៅបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ ក៏ដូច្នោះដែរ កាលបើសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ភិក្ខុបានចំរើនហើយយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ យ៉ាងនេះ ភិក្ខុបង្អោនចិត្តទៅរកធម៌ណាៗ ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា កាលបើមានហេតុ មានទំនង ក៏រមែងដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងធម៌នោះៗ ដោយការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ដូចជារថសេះអាជានេយ្យ ដែលគេទឹមបញ្ឈរទុក ក្នុងផ្លូវធំ ៤ មានផែនដីរាបស្មើ តែងមានរំពាត់ផ្គងទុក នាយសារថីអ្នកទូន្មានសេះ ជាអាចារ្យអ្នកបង្ហាត់សេះស្ទាត់វាងវៃ ឡើងកាន់រថនោះ យកដៃឆ្វេងកាន់ខ្សែ ដៃស្តាំកាន់រំពាត់ហើយ បរទៅមុខក្តី បរបត់មកក្រោយក្តី តាមផ្លូវណាៗ ដែលគេប្រាថ្នា យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើសម្មាសមាធិដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលភិក្ខុចំរើនហើយ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ ភិក្ខុបង្អោនចិត្ត ទៅរកធម៌ណាៗ ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា កាលបើមានហេតុ មានទំនង រមែងដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងធម៌នោះៗ ដោយការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអភិញ្ញា ក៏យ៉ាងនោះឯង។ បើភិក្ខុនោះ ប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញ បានសម្រេចឥទ្ធិវិធញ្ញាណ ច្រើនប្រការ គឺ អាត្មាអញម្នាក់ឯង និម្មិតខ្លួនឲ្យបានច្រើននាក់ក៏បាន។បេ។ អាត្មាអញ គប្បីធ្វើអំណាច ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន កាលបើមានហេតុ មានទំនង ភិក្ខុនោះ រមែងបានដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងឥទ្ធិវិធញ្ញាណនោះៗ។ បើភិក្ខុនោះ ប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញ មានសោតធាតុជាទិព្វ។បេ។ ឮសំឡេងឆ្ងាយក៏បាន ជិតក៏បាន កាលបើមានហេតុ មានទំនង ភិក្ខុនោះ រមែងដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងសោតធាតុនោះៗ។ បើភិក្ខុនោះ ប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញ កំណត់ដឹងចិត្ត របស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) គឺចិត្ត ប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ។បេ។ ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះចាកកិលេសក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ ចាកកិលេស កាលបើមានហេតុ មានទំនង ភិក្ខុនោះ រមែងដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងបរចិត្តវិជ្ជានោះៗ។ បើភិក្ខុនោះ ប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញ រឭកឃើញនូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ គឺរឭកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ។បេ។ គប្បីរឭកឃើញនូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នេះ កាលបើមានហេតុ មានទំនង ភិក្ខុនោះ រមែងបានដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងបុព្វេនិវាសញ្ញាណនោះៗ។ បើភិក្ខុនោះ ប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញ មានទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា។បេ។ គប្បីដឹងច្បាស់ នូវពពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម កាលបើមានហេតុ មានទំនង ភិក្ខុនោះ រមែងបានដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងទិព្វចក្ខុញ្ញាណនោះៗ។ បើភិក្ខុនោះ ប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលជាធម៌មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញា ដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កាលបើមានហេតុ មានទំនង ភិក្ខុនោះ រមែងបានដល់នូវសេចក្តីជាក់ច្បាស់ ក្នុងអាសវក្ខយញ្ញាណនោះៗ។

(ចង្កមសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.029 | book_044

(៩. ចង្កមសុត្តំ)

[២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្ស ក្នុងការចង្រ្កមនេះ មាន ៥ យ៉ាង។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺជាអ្នកអត់ធន់ ក្នុងដំណើរផ្លូវឆ្ងាយ ១ អត់ធន់ក្នុងការព្យាយាម ១ មិនមានជម្ងឺ ១ ភោជនដែលបរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភ្លក្សហើយ រមែងរលួយដោយស្រួល ១ សមាធិដែលកើតអំពីការចង្រ្កម រមែងតាំងនៅអស់កាលយូរ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្ស ក្នុងការចង្រ្កម មាន៥យ៉ាងនេះឯង។

(នាគិតសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.030 | book_044

(១០. នាគិតសុត្តំ)

[៣០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនអង្គ ក៏បានស្តេចទៅដល់ព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះ ឥច្ឆានង្គលៈ របស់អ្នកដែនកោសល។ តាមដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចឥរិយាបថ ក្នុងដងព្រៃឥច្ឆានង្គលៈ ជិតស្រុកឈ្មោះ ឥច្ឆានង្គលៈនោះ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកស្រុកឥច្ឆានង្គលៈ បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតម ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូល ទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ឥឡូវនេះ ស្តេចមកដល់ស្រុកឥច្ឆានង្គលៈ គង់នៅក្នុងដងព្រៃឥច្ឆានង្គលៈ ជិតស្រុកឥច្ឆានង្គលៈ។ កិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះ ឮខ្ចរខ្ចាយ សុះសាយ ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ យ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្ត ទ្រង់ត្រាស់ដឹង នូវញេយ្យធម៌

ទាំងពួង ដោយប្រពៃ ចំពោះព្រះអង្គ ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជា និងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាស្មើគ្មាន ទ្រង់ទូន្មាននូវបុរស ដែលគួរទូន្មាន ទ្រង់ជាគ្រូ នៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ទ្រង់លែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ (នូវព្រះនិព្វាន) ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយព្រះអង្គ ហើយញុំាំងលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញុំាំងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសាមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេសឲ្យបានត្រាស់ដឹង ព្រះអង្គសំដែងធម៌ មានលំអបទដើម បទកណ្តាល និងបទចុង ព្រមទាំងអត្ថ និងព្យញ្ជនៈ ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ពេញលេញទាំងអស់ ក៏ដំណើរដែលបានជួបប្រទះនឹងព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនោះ ជាការប្រពៃពេកណាស់។ គ្រាកាលកន្លងរាត្រីនោះទៅ ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកស្រុកឥច្ឆានង្គលៈ នាំយកខាទនីយភោជនីយាហារ ដ៏ក្រាស់ក្រៃល ចូលសំដៅទៅឯដងព្រៃឥច្ឆានង្គលៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឈរស្រែកហ៊ោ និយាយខ្លាំង នៅនាខាងក្រៅក្លោងទ្វារ។ គាប់ចួនសម័យនោះ ព្រះនាគិតៈដ៏មានអាយុ លោកនៅជាឧបដ្ឋាកព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ វេលានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរព្រះនាគិតៈ ដ៏មានអាយុថា ម្នាលនាគិតៈ ចុះពួកណាស្រែកហ៊ោ និយាយឮខ្លាំងម្ល៉េះ ហាក់ដូចជាព្រានត្រី ដណ្តើមត្រីគ្នា។ ព្រះនាគិតៈដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកស្រុកឥច្ឆានង្គលៈនុ៎ះ នាំយកខាទនីយភោជនីយាហារ ដ៏ក្រាស់ក្រៃល មកឧទ្ទិសចំពោះព្រះអង្គផង ចំពោះភិក្ខុសង្ឃផង ឈរចាំនាខាងក្រៅក្លោងទ្វារ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនាគិតៈ តថាគត សូមកុំឲ្យជួបប្រសព្វនឹងយសបរិវារ ទាំងយសបរិវារ ក៏សូមកុំឲ្យជួបប្រសព្វនឹងតថាគត ម្នាលនាគិតៈ បុគ្គលណា មិនបានដូចប្រាថ្នា មិនបានដោយងាយ មិនបានដោយស្រួល នូវនេក្ខម្មសុខ (សុខក្នុងផ្នួស) បវិវេកសុខ (សុខក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់) ឧបសមសុខ (សុខក្នុងសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់) សម្ពោធសុខ (សុខក្នុងការត្រាស់ដឹង) ដូចជានេក្ខម្មសុខ បវិវេកសុខ ឧបសមសុខ សម្ពោធសុខ ដែលតថាគត ធ្លាប់បានដូចប្រាថ្នា បានដោយងាយ បានដោយស្រួល បុគ្គលនោះឯង រមែងត្រេកអរ ចំពោះសេចក្តីសុខកខ្វក់ សុខក្នុងការដេកលក់ សុខក្នុងលាភសក្ការៈ និងសេចក្តីសរសើរ។ ព្រះនាគិតៈ ក្រាបបង្គំទូលទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទទួលនិមន្ត សូមព្រះសុគត ទទួលនិមន្តចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលនេះ ជាកាលគួរព្រះអង្គនឹងទទួលហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចទៅក្នុងទីណាៗ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏គង់ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី នៅក្នុងនិគមក្តី នៅក្នុងជនបទក្តី នឹងនាំគ្នាតាមទៅ ក្នុងទីនោះៗមិនខាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចជាភ្លៀង មានដំណក់ទឹកដ៏ធ្លោស កាលបង្អុរចុះ មក ទឹកទាំងឡាយ តែងហូរចាក់ទៅរកទីទំនាប យ៉ាងណាមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចទៅក្នុងទីណាៗ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏គង់ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី នៅក្នុងនិគមក្តី នៅក្នុងជនបទក្តី នឹងនាំគ្នាតាមទៅ ក្នុងទីនោះ មិនខាន ក៏យ៉ាងនោះឯង។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះព្រះអង្គ មានសីល និងប្រាជ្ញា។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទៀតថា ម្នាលនាគិតៈ តថាគត សូមកុំឲ្យជួបប្រសព្វ នឹងយសបរិវារ ទាំងយសបរិវារ ក៏សូមកុំឲ្យជួបប្រសព្វនឹងតថាគត ម្នាលនាគិតៈ បុគ្គលណា មិនបានដូចប្រាថ្នា មិនបានដោយងាយ មិនបានដោយស្រួល នូវនេក្ខម្មសុខ បវិវេកសុខ ឧបសមសុខ សម្ពោធសុខ ដូចជានេក្ខម្មសុខ បវិវេកសុខ ឧបសមសុខ សម្ពោធសុខ ដែលតថាគតធ្លាប់បានដូចប្រាថ្នា បានដោយងាយ បានដោយ ស្រួល បុគ្គលនោះឯង រមែងត្រេកអរ ចំពោះសេចក្តីសុខកខ្វក់ សុខក្នុងការដេកលក់ សុខក្នុងលាភសក្ការៈ និងសេចក្តីសរសើរ។ ម្នាលនាគិតៈ បុគ្គលដែលស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភក្សរ រមែងមានឧច្ចារៈ បស្សាវៈ នេះជាអានិសង្ស នៃការជ្រោកជ្រាកនោះ ម្នាលនាគិតៈ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតឡើង ព្រោះប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាស និរាសចាកសត្វ សង្ខារជាទីស្រឡាញ់ នេះជាអានិសង្ស នៃសេចក្តីស្រឡាញ់នោះ ម្នាលនាគិតៈ ការខ្ពើមរអើម ក្នុងអសុភនិមិត្ត តែងតាំងឡើង ដល់បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តព្យាយាម ក្នុងអសុភនិមិត្ត នេះជាអានិសង្ស នៃសេចក្តីព្យាយាមនោះ ម្នាលនាគិតៈ ការខ្ពើមរអើម ក្នុងផស្សៈ តែងតាំងឡើង ដល់បុគ្គលអ្នកពិចារណារឿយ ៗ ថាមិនទៀង ក្នុងផស្សាយតនៈទាំង ៦ នេះជាអានិសង្ស នៃការពិចារណាថា មិនទៀងនោះ ម្នាលនាគិតៈ ការខ្ពើមរអើម ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធ តែងតាំងឡើង ដល់បុគ្គលអ្នកពិចារណា នូវការកើតឡើង និងការវិនាសទៅ ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះជាអានិសង្សនៃការពិចារណាឧបាទានក្ខន្ធនោះ។

ចប់ បញ្ចង្គិកវគ្គ ទី៣។

ឧទ្ទាននៃបញ្ចង្គិកវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីសេចក្តីមិនគោរព មាន២លើក អំពីឧបក្កិលេស ១ អំពីសម្មាសមាធិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល ១ អំពីធម៌សម្រាប់ជ្រោមជ្រែងសម្មាទិដ្ឋិ ១ អំពីវិមុត្តាយតនៈ ១ អំពីបុគ្គលអ្នកចំរើនសមាធិ ១ អំពីការចំរើននូវសម្មាសមាធិ ប្រកបដោយអង្គប្រាំ ១ អំពីអានិសង្ស ក្នុងការចង្ក្រម ១ អំពីនាគិតត្ថេរ ១។

សុមនវគ្គ ទី៤

CS sut.an.05.v04 | book_044

(៤. សុមនវគ្គោ)

(សុមនសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.031 | book_044

(១. សុមនសុត្តំ)

[៣១] គ្រានោះ នាងសុមនារាជកុមារី មានរថ ៥០០ និងរាជកុមារី ៥០០ អង្គ ហែហមចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរ។ លុះនាងសុមនារាជកុមារី ប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរហើយ បានទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សាវកពីររូបរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធាស្មើគ្នា មានសីលស្មើគ្នា មានបញ្ញាស្មើគ្នា ប៉ុន្តែមួយអង្គជាទាយក មួយអង្គមិនមែនជាទាយក សាវកទាំងនោះ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សាវកទាំងពីរដែលកើតជាទេវតានោះ តើមានសេចក្តីវិសេស មានហេតុផ្សេងគ្នាដែរឬទេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនាង

សុមនា មានដែរ ម្នាលនាងសុមនា សាវកណាជាទាយក សាវកនោះ ដល់កើតជាទេវតា រមែងគ្របសង្កត់ទេវតាឯណោះ ដែលមិនមែនជាទាយក ដោយហេតុ ៥ យ៉ាង គឺអាយុទិព្វ ១ សម្បុរទិព្វ ១ សុខទិព្វ ១ យសទិព្វ ១ អធិបតេយ្យទិព្វ ១។ ម្នាលនាងសុមនា សាវកណា ជាទាយក សាវកនោះ ដល់ទៅកើតជាទេវតា រមែងគ្របសង្កត់ទេវតាឯណោះ ដែលមិនមែនជាទាយក ដោយហេតុ ៥ យ៉ាងនេះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបើទេវតាទាំងពីរនោះ ច្យុតអំពីទេវលោកនោះ មកកើតក្នុងមនុស្សលោកនេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលទាំងពីរនោះ ដែលកើតជាមនុស្សហើយ តើមានសេចក្ដីវិសេស មានហេតុផ្សេងគ្នាដែរឬទេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនាងសុមនា មានដែរ ម្នាលនាងសុមនា បុគ្គលណាជាទាយក បុគ្គលនោះ ដល់មកកើតជាមនុស្ស រមែងគ្របសង្កត់បុគ្គលឯណោះ ដែលមិនមែនជាទាយក ដោយហេតុ ៥យ៉ាង គឺអាយុជារបស់មនុស្ស ១ សម្បុរជារបស់មនុស្ស ១ សុខជារបស់មនុស្ស ១ យសជារបស់មនុស្ស ១ អធិបតេយ្យជារបស់មនុស្ស ១។ ម្នាលនាងសុមនា បុគ្គលណាជាទាយក បុគ្គលនោះ ដល់មកកើតជាមនុស្ស រមែងគ្របសង្កត់បុគ្គលឯណោះ ដែលមិនមែនជាទាយក ដោយហេតុ ៥យ៉ាងនេះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបើអ្នកទាំងពីរនោះ ចេញចាកផ្ទះ បួស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បព្វជិតទាំងនោះ តើមានសេចក្ដីវិសេស មានហេតុផ្សេងគ្នាដែរឬទេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនាងសុមនា មានដែរ ម្នាលនាងសុមនា បុគ្គលណា ជាទាយក បុគ្គលនោះ លុះដល់បានបួសហើយ រមែងគ្របសង្កត់បព្វជិតឯណោះ ដែលមិនមែនជាទាយក ដោយហេតុ ៥យ៉ាង គឺបើគេអង្វរ រមែងប្រើប្រាស់ចីវរច្រើន បើគេមិនអង្វរ ប្រើប្រាស់ចីវរតិច ១ បើគេអង្វរ រមែងបរិភោគបិណ្ឌបាតច្រើន បើគេមិនអង្វរ ក៏បរិភោគបិណ្ឌបាតតិច ១ បើគេអង្វរ រមែងប្រើប្រាស់សេនាសនៈច្រើន បើគេមិនអង្វរ ក៏ប្រើប្រាស់សេនាសនៈតិច ១ បើគេអង្វរ រមែងប្រើប្រាស់គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារច្រើន បើគេមិនអង្វរ ក៏ប្រើប្រាស់គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារតិច ១ បើប្រសិនជានៅជាមួយពួកសព្រហ្មចារីណា ពួកសព្រហ្មចារីនោះ រមែងរាប់អានភិក្ខុនោះ ដោយកាយកម្ម ជាទីគាប់ចិត្តច្រើន មិនគាប់ចិត្តតិច រាប់អានដោយវចីកម្ម ជាទីគាប់ចិត្តច្រើន មិនគាប់ចិត្តតិច រាប់អានដោយមនោកម្ម ជាទីគាប់ចិត្តច្រើន មិនគាប់ចិត្តតិច ខ្វល់ខ្វាយបំរើជាទីគាប់ចិត្តច្រើន មិនគាប់ចិត្តតិច ១។ ម្នាលនាងសុមនា បុគ្គលណាជាទាយក បុគ្គលនោះ ដល់បានបួសហើយ រមែងគ្របសង្កត់បព្វជិតឯណោះ ដែលមិនមែនជាទាយក ដោយហេតុ ៥យ៉ាងនេះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបើបព្វជិតទាំងពីររូបនោះ បានសម្រេចព្រះអរហត្ត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បណ្ដាបព្វជិតទាំងពីររូប ដែលបានសម្រេចព្រះអរហត្តហើយនុ៎ះ តើមានសេចក្ដីវិសេស មានហេតុផ្សេងគ្នាដែរឬទេ។ ម្នាលនាងសុមនា ត្រង់រឿងនុ៎ះ តថាគត មិនសំដែងហេតុផ្សេងគ្នា ត្រង់ចិត្តដែលរួចស្រឡះ ដោយវិមុត្តិនេះទេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលគួរឲ្យទានទាំងឡាយមែន គួរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយមែន ព្រោះថាបុណ្យទាំងឡាយ ជាឧបការៈ ដល់អ្នកដែលកើតជាទេវតាផង បុណ្យទាំងឡាយ ជាឧបការៈ ដល់អ្នកដែលកើតជាមនុស្សផង បុណ្យទាំងឡាយ ជាឧបការៈដល់អ្នកបួស (បាននៅយូរ) ផង។ ម្នាលនាងសុមនា ហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះហើយ ម្នាលនាងសុមនា ហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះហើយ ម្នាលនាងសុមនា បុគ្គលគួរឲ្យទានទាំងឡាយ គួរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ (ព្រោះ) បុណ្យទាំងឡាយ ជាឧបការៈ ដល់អ្នក ដែលកើតជាទេវតាផង បុណ្យទាំងឡាយ ជាឧបការៈ ដល់អ្នកដែលកើតជាមនុស្សផង បុណ្យទាំងឡាយ ជាឧបការៈដល់អ្នកបួសផង។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ពាក្យនេះ លុះព្រះសុគត បានត្រាស់ពាក្យនេះហើយ ព្រះសាស្ដាបានត្រាស់ពាក្យ ជាគាថានេះ តទៅទៀតថា

> ព្រះចន្ទ្រមិនមានមន្ទិល កាលចរទៅតាមអាកាស រមែងរុងរឿងលើសជាងពួកផ្កាយទាំងអស់លើអាកាស ដោយពន្លឺ (របស់ខ្លួន) យ៉ាងណាមិញ បុរសបុគ្គលមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល រមែងរុងរឿង ជាងពួកបុគ្គលកំណាញ់ទាំងអស់ក្នុងលោកដោយចាគៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ។ កាលភ្លៀងប្រកបដោយផ្លេកបន្ទោរ ដ៏ឆ្វៀលឆ្វាត់បរិបូណ៌ដោយភ្នំទឹកដ៏ច្រើន បង្អុរចុះមកបំពេញផែនដី ដែលខ្ពស់ទាប ឲ្យពោរពេញ យ៉ាងណាមិញ សាវករបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលបរិបូណ៌ដោយទស្សនៈជាបណ្ឌិត រមែងគ្របសង្កត់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់ ដោយហេតុ ៥យ៉ាង គឺអាយុ យស សម្បុរ សុខ និងអធិបតី បណ្ឌិតនោះឯង បរិបូណ៌ដោយភោគៈ ដល់ទៅលោកខាងមុខ រមែងរីករាយ ក្នុងឋានសួគ៌ ក៏យ៉ាងនោះដែរ។

(ចុន្ទីសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.032 | book_044

(២. ចុន្ទីសុត្តំ)

[៣២] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅវត្តវេឡុវន ជាកលន្ទកនិវាបដ្ឋាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ។ គ្រានោះ នាងចុន្ទីរាជកុមារី មានរថ ៥០០ និងកុមារី ៥០០ ហែហម ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរ។ លុះនាងចុន្ទីរាជកុមារី ប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រាជកុមារឈ្មោះចុន្ទៈ ជាបងខ្ញុំព្រះអង្គនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា តាមតែបុគ្គលណាក៏ដោយ ទោះស្ត្រីក្ដី បុរសក្ដី ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹងហើយ វៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរយ មជ្ជប្បមាទដ្ឋាន បុគ្គលនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតក្នុងសុគតិ មិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិទេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បុគ្គលជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសាស្ដា មានសភាពដូចម្ដេច លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើតក្នុងសុគតិ មិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពដូចម្ដេច លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើតក្នុងសុគតិ មិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពដូចម្ដេច លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើតក្នុងសុគតិ មិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ បំពេញក្នុងសីល មានសភាពដូចម្ដេច លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើតក្នុងសុគតិ មិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិទេ។ ម្នាលនាងចុន្ទី រាប់តាំងពីពួកសត្វឥតជើងក្ដី មានជើង២ក្ដី ជើង៤ក្ដី ជើងច្រើនក្ដី មានរូបក្ដី ឥតរូបក្ដី មានសញ្ញាក្ដី ឥតសញ្ញាក្ដី មិនមែនជាមិនមានសញ្ញាក្ដី ព្រះតថាគត ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រាកដជាប្រសើរជាងពួកសត្វទាំងនោះ។ ម្នាលនាងចុន្ទី ពួកបុគ្គលណា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ពួកបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លា ក្នុងបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ រមែងមានដល់ពួកបុគ្គលអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងបុគ្គលដ៏ប្រសើរ។ ម្នាលនាងចុន្ទី ពួកសង្ខតធម៌ក្ដី អសង្ខតធម៌ក្ដី ទាំងប៉ុន្មាន វិរាគធម៌ គឺធម៌ញាំងសេចក្ដីស្រវឹងឲ្យទ្រុឌទ្រោម នាំបង់នូវសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន គាស់រំលើងនូវសេចក្ដីអាល័យ ផ្ដាច់បង់នូវវដ្ដៈ អស់តណ្ហា ប្រាសចាកតម្រេក រលត់ទុក្ខ មិនមានគ្រឿងចាក់ដោត ប្រាកដជាប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ។ ម្នាលនាងចុន្ទី ពួកបុគ្គលណាជ្រះថ្លា ក្នុងវិរាគធម៌ ពួកបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជ្រះថ្លាក្នុងធម៌ដ៏

ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ រមែងមានដល់ពួកបុគ្គលអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងធម៌ដ៏ប្រសើរ។ ម្នាលនាងចុន្ទី សង្ឃក្តី គណៈក្តី ទាំងប៉ុន្មាន សង្ឃសាវករបស់តថាគត បើរាប់ជាគូនៃបុរស មាន៤គូ បើរាប់រៀងជាបុរសបុគ្គល មាន៨ សង្ឃទាំងនុ៎ះ ជាសង្ឃសាវក នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាអ្នកគួរទទួលចតុប្បច្ច័យ ដែលគួរឧទ្ទិសចំពោះ ហើយនាំមកបូជា គួរទទួលអាគន្តុកទាន គួរទទួលនូវទាន ដែលបុគ្គលជឿនូវកម្ម និងផលនៃកម្ម ហើយបូជា គួរដល់អញ្ជលិកម្ម ដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ប្រាកដជាប្រសើរជាងសង្ឃ ឬគណៈទាំងនោះ ម្នាលនាងចុន្ទី ពួកបុគ្គលណាជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃ ពួកបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ រមែងមានដល់ពួកបុគ្គលអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរ។ ម្នាលនាងចុន្ទី សីលដែលព្រះអរិយៈសរសើរ ទាំងអម្បាលម៉ាន ជាសីលមិនដាច់ មិនធ្លុះ មិនពពាល មិនពព្រុស ជាសីលអ្នកជា ដែលវិញ្ញូជនសរសើរហើយ មិនប៉ះពាល់ ដោយតណ្ហា និងទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសមាធិ នេះប្រាកដជាប្រសើរជាងសីលទាំងនោះ។ ម្នាលនាងចុន្ទី ពួកបុគ្គលណា ជាអ្នកបំពេញក្នុងពួកសីល ដែលព្រះអរិយៈសរសើរហើយ ពួកបុគ្គលទាំងនោះ ឈ្មោះថា បានបំពេញ ក្នុងសីលដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ រមែងមានដល់ពួកបុគ្គលអ្នកបំពេញ ក្នុងសីលដ៏ប្រសើរ។

> បុណ្យ គឺអាយុដ៏ប្រសើរផង យសស័ក្តិដ៏ប្រសើរផង កេរ្តិ៍ឈ្មោះដ៏ប្រសើរផង សុខដ៏ប្រសើរផង កម្លាំងដ៏ប្រសើរផង រមែងចំរើនដល់ពួកបុគ្គលអ្នកជ្រះថ្លានឹងវត្ថុដ៏ប្រសើរ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល រកបុគ្គលដទៃក្រៃលែងជាងគ្មាន ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ដ៏ប្រសើរ ជាធម៌ប្រាសចាករាគៈ ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ នាំមកនូវសុខ ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត រកខេត្តដទៃក្រៃលែងជាងគ្មាន ជាអ្នកឲ្យនូវទាន ចំពោះបុគ្គលដ៏ប្រសើរ បុគ្គលអ្នកមានប្រាជ្ញា មានចិត្តដំកល់ ក្នុងធម៌ដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកឲ្យនូវទាន ចំពោះបុគ្គលដ៏ប្រសើរ តែងបានទៅកើតជាទេវតា ឬមនុស្ស ដល់នូវសេចក្តីប្រសើរ រមែងរីករាយ។

(ឧគ្គហសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.033 | book_044

(៣. ឧគ្គហសុត្តំ)

[៣៣] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងជាតិយាវន ទៀបក្រុងភទ្ទិយៈ។ គ្រានោះ ឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តា (ជាចៅមេណ្ឌកសេដ្ឋី) ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តា អង្គុយក្នុងទីសមគួររួចហើយ បានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានភិក្ខុជាគម្រប់ ៤ នឹងព្រះអង្គ ទទួលភត្តខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងថ្ងៃស្អែក។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទទួលដោយតុណ្ហីភាព។ គ្រានោះ ឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តាដឹងច្បាស់ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចេញទៅ។ ដល់វេលារាត្រីកន្លងហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ស្តេចចូលទៅឯលំនៅ របស់ឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តា លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ។ លំដាប់នោះ ឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តា អង្គាសព្រះដ៏មានព្រះភាគ ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ថ្លៃថ្លា ដោយដៃខ្លួនឯង ត្រាតែព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឃាត់។ លុះឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តា (ឃើញ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគឆាន់រួច លែងលូកព្រះហស្តក្នុងបាត្រហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកកុមារីរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងអម្បាលនេះ មុខជានឹងទៅកាន់ត្រកូលប្តី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទូន្មានពួកកុមារីទាំងនោះឲ្យទាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រៀនប្រដៅពួកកុមារីទាំងនោះ ដោយឱវាទានុសាសនៈណា ដែលនាំឲ្យបានប្រយោជន៍ និងសេចក្តីសុខ អស់កាលដ៏វែង ដល់កុមារីទាំងនោះ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកកុមារីទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ ពួកកុមារីក្នុងលោកនេះ ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះថា មាតា និងបិតា ជាអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចំរើន ជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះហើយ ឲ្យដល់បុរសជាស្វាមីណា យើងទាំងឡាយ ជាស្រីភ្ញាក់ឡើងមុនគេ ដេកក្រោយគេ ប្រុងខ្លួននឹងទទួលកិច្ចការអ្វីៗ ប្រព្រឹត្តផ្គាប់ផ្គុន និយាយពាក្យផ្អែមល្ហែម ដល់ស្វាមីនោះ ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ឲ្យនាងត្រូវសិក្សា យ៉ាងនេះចុះ។ ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ ពួកកុមារីក្នុងលោកនេះ ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះថា បុគ្គលណា ជាទីគោរពនៃស្វាមី ទោះជាមាតាក្តី បិតាក្តី សមណព្រាហ្មណ៍ក្តី យើងទាំងឡាយ នឹងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាដល់បុគ្គលទាំងនោះ ទាំងទទួលគួរសម រៀបចំដោយអាសនៈ និងទឹកលាងជើង ចំពោះជនទាំងឡាយ ដែលមកដល់ហើយ ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ពួកនាងត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះ។ ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ ពួកកុមារី ក្នុងលោកនេះ ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះថា ការងារទាំងឡាយណា ខាងក្នុងផ្ទះរបស់ប្តី ទោះរោមចៀមក្តី កប្បាសក្តី ពួកយើងនឹងជាស្រីឈ្លាសវៃ ក្នុងការងារទាំងនោះ មិនខ្ជិលច្រអូស បរិបូណ៌ដោយឧបាយ និងការត្រិះរិះ ក្នុងកិច្ចការទាំងនោះថា គួរធ្វើ គួរចាត់ចែង ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ពួកនាងត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះ។ ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ ពួកកុមារី ក្នុងលោកនេះ ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះថា ជនណា ជាជនខាងក្នុងផ្ទះរបស់ស្វាមី ទោះខ្ញុំក្តី អ្នកបម្រើក្តី អ្នកធ្វើការងារក្តី ពួកយើងដឹងការងារ ដែលជនទាំងនោះធ្វើហើយ ព្រោះការងារដែលជនទាំងនោះ ធ្វើហើយផង ដឹងការងារ ដែលជនទាំងនោះមិនបានធ្វើ ព្រោះការងារ ដែលជនទាំងនោះ មិនបានធ្វើផង ដឹងថាឈឺធ្ងន់ ឈឺស្រាលផង ហើយចែករំលែក ខាទនីយភោជនីយាហារ ជាចំណែកៗ ដល់ជនទាំងនោះផង ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ពួកនាងត្រូវសិក្សារយ៉ាងនេះ។ ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ ពួកកុមារីក្នុងលោកនេះ ត្រូវសិក្សារយ៉ាងនេះថា ស្វាមីនាំរបស់ណាមក ទោះទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី យើងទាំងឡាយ នឹងធ្វើរបស់នោះ ឲ្យសម្រេច ដោយការរក្សា និងការគ្រប់គ្រង មិនជាស្រីអ្នកលេង មិនជាស្រីអ្នកលួច មិនជាស្រីអ្នកផឹកសុរា មិនមែនជាស្រីអ្នកបំផ្លាញរបស់ទ្រព្យ ដែលខ្លួនគ្រប់គ្រងនោះ ម្នាលកុមារីទាំងឡាយ ពួកនាងត្រូវសិក្សារយ៉ាងនេះ។ ម្នាលនាងកុមារីទាំងឡាយ មាតុគ្រាមប្រកបដោយធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើត ក្នុងពួកទេវតា មានកាយជាគាប់ចិត្ត។

> ស្វាមីណា ចិញ្ចឹមភរិយានោះសព្វកាល មានព្យាយាម ខ្វល់ខ្វាយជានិច្ច ភរិយាមិន ត្រូវមើលងាយស្វាមីអ្នកចិញ្ចឹម អ្នកបំពេញសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង (នោះ) ឡើយ ស្ត្រីល្អមិនត្រូវក្រោធខឹងនឹងស្វាមី ដោយកិរិយាប្រព្រឹត្តឫស្យាផង ស្ត្រីអ្នកចេះដឹង រមែងគួរសមនឹងពួកជនទាំងពួង អ្នកជាទីគោរព របស់ស្វាមីផង ភរិយាជាស្ត្រីមានព្យាយាម មិនខ្ជិលច្រអូស សង្គ្រោះជនជាខាងក្នុងផ្ទះស្វាមី

ប្រព្រឹត្តកិច្ចការជាទីគាប់ចិត្តរបស់ស្វាមី រក្សាទុកនូវសម្បត្តិ ដែលស្វាមីបានមកហើយ ដោយប្រពៃ។ នារីណាបានប្រព្រឹត្តិយ៉ាងនេះ លុះតាមអំណាចសេចក្ដីប្រាថ្នារបស់ស្វាមី នារីនោះ រមែងទៅកើតក្នុងពួកទេវតាទាំងនោះ ដែលមានកាយជាទីពេញចិត្ត។

(សីហសេនាបតិសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.034 | book_044

(៤. សីហសេនាបតិសុត្តំ)

[៣៤] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាព្រៃមហាវ័ន ទៀបក្រុងវេសាលី។ គ្រានោះ សីហសេនាបតី ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះសីហសេនាបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះអង្គអាចនឹងបញ្ញត្តផលទាន ដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯងបានឬទេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលសីហៈ អាចបញ្ញត្តបាន ម្នាលសីហៈ ទាយកអ្នកម្ចាស់ទាន ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនច្រើន ម្នាលសីហៈ ទាយកអ្នកម្ចាស់ទាន ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនច្រើន ដោយហេតុណា ហេតុនេះឯង ជាផលទាន ដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង។ ម្នាលសីហៈ មួយទៀត ពួកសប្បុរស អ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ រមែងរាប់រកទាយកអ្នកម្ចាស់ទាន ម្នាលសីហៈ បើពួកសប្បុរស មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ តែងរាប់រកទាយកអ្នកម្ចាស់ទាន ដោយហេតុណា ហេតុនេះ ជាផលទាន ដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង។ ម្នាលសីហៈ មួយទៀត កិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះ របស់ទាយកអ្នកម្ចាស់ទាន រមែងខ្ចរខ្ចាយទៅ ម្នាលសីហៈ ឯកិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះរបស់ទាយកម្ចាស់ទាន រមែងខ្ចរខ្ចាយទៅ ដោយហេតុណា ហេតុនេះឯង ជាផលទាន ដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង។ ម្នាលសីហៈ មួយទៀត ទាយកម្ចាស់ទាន ចូលទៅកាន់បរិសទ្យណា ទោះជាខត្តិយបរិសទ្យក្តី ព្រាហ្មណបរិសទ្យក្តី គហបតិបរិសទ្យក្តី សមណបរិសទ្យក្តី រមែងក្លៀវក្លា មិនមានសេចក្ដីអៀនខ្មាស ម្នាលសីហៈ បើទាយកម្ចាស់ទាន ចូលទៅកាន់បរិសទ្យណាក៏ដោយ ទោះជាខត្តិយបរិសទ្យក្តី ព្រាហ្មណបរិសទ្យក្តី គហបតិបរិសទ្យក្តី សមណបរិសទ្យក្តី ក៏ក្លៀវក្លា មិនមានសេចក្ដីអៀនខ្មាស ដោយហេតុណា ហេតុនេះ ជាផលទាន ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង។ ម្នាលសីហៈ មួយទៀត ទាយកម្ចាស់ទាន លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក ម្នាលសីហៈ បើទាយកម្ចាស់ទាន បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក ដោយហេតុណា ហេតុនេះ ជាផលទាន មានក្នុងលោកខាងមុខ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ សីហសេនាបតី បានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ផលទានទាំង ៤ប្រការ ដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងប្រាប់ហើយនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបាច់ជឿព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រង់ផលទានទាំងនោះទេ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានដឹងផលទានទាំងនុ៎ះដែរ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាទាយកម្ចាស់ទាន រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់ជនច្រើន។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាទាយកម្ចាស់ទាន ពួកសប្បុរសអ្នកមានចិត្តស្ងាប់រម្ងាប់ តែងរាប់រកខ្ញុំព្រះអង្គ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាទាយកម្ចាស់ទាន កិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះរបស់ខ្ញុំ ក៏លាន់ឮថា សីហសេនាបតី ជាអ្នកឲ្យទាន ជាអ្នកធ្វើបុណ្យ អ្នកឧបដ្ឋាកសង្ឃ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាទាយកម្ចាស់ទាន ចូលទៅកាន់បរិសទ្យណា ទោះជាខត្តិយបរិសទ្យ ព្រាហ្មណបរិសទ្យ គហបតិបរិសទ្យ សមណបរិសទ្យ រមែងក្លៀវក្លា មិនមានសេចក្ដីអៀនខ្មាស។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ផលទានទាំង ៤ ប្រការ ដែលបុគ្គល គប្បីឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងហើយនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបាច់ជឿព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រង់ផលទានទាំងនោះទេ ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គ ដឹងនូវផលទានទាំងនោះដែរ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រង់ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងនេះរួចហើយថា ម្នាលសីហៈ ទាយកម្ចាស់ទាន លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក។ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនដឹងហេតុនុ៎ះមែន ក៏ប៉ុន្តែថា ខ្ញុំព្រះអង្គ ចេះតែជឿព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងផលទាននោះ។ ម្នាលសីហៈ រឿងនុ៎ះពិតមែន ម្នាលសីហៈ រឿងនុ៎ះពិតមែន ម្នាលសីហៈ ទាយកម្ចាស់ទាន លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក។

នរជន មិនមានសេចក្តីកំណាញ់ ជាអ្នកឲ្យទាន ជាទីស្រឡាញ់ (របស់ជនដ៏ច្រើន) ផង ពួកសប្បុរសជាច្រើន តែងរាប់រកទាយកនោះផង (ទាយកនោះ) ដល់នូវកិត្តិស័ព្ទផង យសរមែងចំរើន ដល់ទាយកនោះផង ទាយកនោះ ចូលទៅកាន់បរិសទ្យ មិនមានសេចក្ដីអៀនខ្មាស មានតែសេចក្ដីក្លៀវក្លាផង ហេតុដូច្នោះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ អ្នកស្វែងរកសេចក្តីសុខ ត្រូវលះបង់នូវមន្ទិល គឺសេចក្ដីកំណាញ់ ហើយឲ្យនូវទានទាំងឡាយ បណ្ឌិតទាំងនោះ ស្ថិតនៅក្នុងស្ថានត្រៃត្រឹង្ស អស់កាលយូរអង្វែង បណ្ឌិតទាំងនោះ ទៅកើតក្នុងសហភាព នៃពួកទេវតា រីករាយសប្បាយ បណ្ឌិតទាំងនោះ មានឱកាសធ្វើហើយ មានកុសលធ្វើហើយ ច្យុតអំពីលោកនេះ មានរស្មីខ្លួនឯង អន្ទោលទៅក្នុងទីជាទីត្រេកអរ បណ្ឌិតទាំងនោះ ស្កប់ស្កល់ដោយកាមគុណទាំង ៥ រីករាយសប្បាយក្នុងទីនោះ។ ពួកសាវកទាំងអស់ របស់ព្រះសុគត ធ្វើតាមពាក្យរបស់ព្រះតថាគត ព្រះអង្គមិនជាប់ដោយអកុសលធម៌ ប្រកបដោយតាទិគុណហើយ រមែងរីករាយ។

(ទានានិសំសសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.035 | book_044

(៥. ទានានិសំសសុត្តំ)

[៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្សក្នុងទាននេះ មាន ៥ យ៉ាង។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តជនច្រើន ១ ពួកសប្បុរសអ្នកស្ងប់ រមែងគប់រក ១ មានកិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះខ្ចរខ្ចាយទៅ ១ មិនបានប្រាសចាកធម៌របស់គ្រហស្ថ ១ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះអានិសង្ស ក្នុងទានទាំង ៥ យ៉ាង។

បុគ្គលកាលឲ្យទាន រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាអ្នកអនុកូលទៅតាមធម៌របស់ពួកសប្បុរស ពួកសព្រហ្មចារី អ្នកសង្រួម មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ រមែងរាប់រកបុគ្គល នោះសព្វកាល ពួកព្រហ្មចារីនោះ រមែងសំដែងធម៌ ជាគ្រឿងបន្ទោបង់នូវទុក្ខទាំងអស់ ដល់បុគ្គលនោះ ទាំងបុគ្គលនោះ ដឹងនូវធម៌ហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ រមែងបរិនិព្វាន ក្នុងលោកនេះ។

(កាលទានសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.036 | book_044

(៦. កាលទានសុត្តំ)

[៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលទាននេះ មាន ៥ យ៉ាង។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺឲ្យទានដល់អ្នកមកថ្មី ១ ឲ្យទានដល់អ្នកមានដំណើរ ១ ឲ្យទានដល់អ្នកមានជម្ងឺ ១ ឲ្យទាន ក្នុងពេលអត់បាយ ១ បានដំកល់ស្រូវថ្មី ផ្លែឈើដំបូង ដល់បុគ្គលមានសីលទាំងឡាយ ជាដំបូង ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាកាលទាន ៥ យ៉ាង។

ពួកជនមានបញ្ញា ដឹងភាសិតរបស់អ្នកប្រាជ្ញ មានសេចក្តីកំណាញ់ប្រាសចេញហើយ មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ រមែងឲ្យទាន ក្នុងកាលគួរ ទានដែលបុគ្គលឲ្យ តាមកាលគួរ ចំពោះព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជាបុគ្គលមានកាយ និងចិត្ត ប្រកបដោយតាទិគុណ ទក្ខិណាទានរបស់បុគ្គលនោះ ជាទានមានផលបរិបូណ៌។ ពួកជនណា អនុមោទនា ឬធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងទក្ខិណាទាននោះ ទក្ខិណាទាន របស់អ្នកទាំងនោះ នឹងបានឈ្មោះថា ជាទានថយថោក ព្រោះតែអនុមោទនា ឬធ្វើការខ្វល់ខ្វាយនោះក៏ទេ ពួកជនទាំងនោះ ជាអ្នកបានចំណែកបុណ្យដែរ។ ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ដល់បុគ្គលណា ជាទានមានផលច្រើន បុគ្គលមានចិត្តមិនបានរួញរា គប្បីឲ្យទាន ចំពោះបុគ្គលនោះ ព្រោះថា បុណ្យទាំងឡាយ រមែងជាទីពឹងនៃពួកសត្វ ក្នុងលោកខាងមុខ។

(ភោជនសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.037 | book_044

(៧. ភោជនសុត្តំ)

[៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាយក កាលឲ្យភោជនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យស្ថាន ៥ យ៉ាង ដល់បដិគ្គាហកៈទាំងឡាយ។ ស្ថាន ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺឲ្យអាយុ ១ ឲ្យពណ៌សម្បុរ ១ ឲ្យសុខ ១ ឲ្យកម្លាំង ១ ឲ្យបដិភាណ គឺប្រាជ្ញាវាងវៃ ១។ បុគ្គល ដែលបានឲ្យអាយុហើយ រមែងបានចំណែកអាយុទិព្វ ឬអាយុជារបស់មនុស្ស ឲ្យពណ៌សម្បុរ រមែងបានចំណែកពណ៌សម្បុរទិព្វ ឬសម្បុររបស់មនុស្ស ឲ្យសុខ រមែងបានចំណែកសុខ ទិព្វ ឬសុខជារបស់មនុស្ស ឲ្យកម្លាំង រមែងបានចំណែកកម្លាំងទិព្វ ឬកម្លាំងជារបស់មនុស្ស ឲ្យបដិភាណ រមែងបានចំណែកបដិភាណជារបស់ទិព្វ ឬបដិភាណជារបស់មនុស្ស។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាយក កាលឲ្យភោជនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះ ដល់បដិគ្គាហកៈទាំងឡាយ។

ធីរជន អ្នកមានប្រាជ្ញា ជាអ្នកឲ្យអាយុ ឲ្យកម្លាំង ឲ្យពណ៌សម្បុរ ឲ្យបដិភាណ ឲ្យសុខ (ដល់គេ) ហើយ ធីរជននោះ រមែងបានសុខ។ អ្នកប្រាជ្ញ ឲ្យអាយុ ពណ៌សម្បុរ សេចក្តីសុខ ទាំងបដិភាណ ទៅកើតក្នុងទីណា ៗ រមែងមានអាយុវែង មាន យសបរិវារ។

(សទ្ធសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.038 | book_044

(៨. សទ្ធសុត្តំ)

[៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្ស ក្នុងកុលបុត្តអ្នកមានសទ្ធានេះ មាន ៥ យ៉ាង។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសប្បុរស ដែលមានចិត្តស្ងប់ក្នុងលោក សប្បុរសទាំងនោះ កាលអនុគ្រោះ រមែងអនុគ្រោះតែបុគ្គល ដែលមានសទ្ធាជាដំបូង មិនអនុគ្រោះបុគ្គលមិនមានសទ្ធាដូច្នោះទេ ១ កាលចូលទៅជិត រមែងចូលទៅជិតតែបុគ្គលមានសទ្ធាជាដំបូង មិនចូលទៅជិតបុគ្គលមិនមានសទ្ធាដូច្នោះទេ ១ កាលទទួល រមែងទទួលតែបុគ្គលមានសទ្ធាជាដំបូង មិនទទួលបុគ្គលមិនមានសទ្ធាដូច្នោះទេ ១ កាលសំដែងធម៌ ក៏សំដែងចំពោះតែបុគ្គលមានសទ្ធាជាដំបូង មិនសំដែងធម៌ចំពោះបុគ្គលមិនមានសទ្ធាដូច្នោះទេ ១ កុលបុត្រមានសទ្ធា លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអានិសង្ស ៥ ក្នុងកុលបុត្រអ្នកមានសទ្ធា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមជ្រៃធំ ដុះលើផែនដីដ៏ល្អ ត្រង់ផ្លូវធំបែកជា ៤ រមែងជាទីពួនសម្ងំ នៃពួកបក្សីជុំវិញយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្រ ដែលមានសទ្ធា រមែងជាទីពឹងពាក់អាស្រ័យនៃជនដ៏ច្រើន គឺពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ក៏យ៉ាងនោះដែរ។

ដើមឈើធំ បរិបូណ៌ដោយមែក ស្លឹក ផ្លែ ដើម ឫស បរិបូណ៌ដោយផ្លែ ជាទីពឹង របស់សត្វបក្សីទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងអាស្រ័យនឹងដើមឈើនោះ ដែលនៅក្នុងព្រៃរំលោង ជាទីរីករាយចិត្ត ពួកសត្វដែលត្រូវការម្លប់ ក៏ទៅជ្រកម្លប់ ពួកសត្វ ដែលត្រូវការផ្លែ ក៏បរិភោគផ្លែ យ៉ាងណាមិញ បុរសបុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយ សីល ប្រព្រឹត្តឱនលំទោន មិនរឹងរូស ស្លូតត្រង់ ទន់ភ្លន់ ពួកព្រះសង្ឃ ដែលប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ មិនមានអាសវៈ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ក្នុងលោក រមែងរាប់រកនរជន

ប្រាកដដូច្នោះ ពួកព្រះសង្ឃទាំងនោះ រមែងសំដែងធម៌ ជាគ្រឿងបន្ទោបង់នូវទុក្ខទាំងអស់ ដល់នរៈនោះ នរៈនោះ ដឹងនូវធម៌ច្បាស់ ហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ រមែងបរិនិព្វាន ក្នុងលោកនេះ។

(បុត្តសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.039 | book_044

(៩. បុត្តសុត្តំ)

[៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតា ពិចារណាឃើញហេតុ ៥ យ៉ាងនេះ រមែង ចង់បានបុត្រ ដែលកើតក្នុងត្រកូល។ ហេតុ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺបុត្រដែលយើងចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ បុត្រនឹងជួយធ្វើកិច្ចយើង ១ វង្សត្រកូលនឹងស្ថិតនៅយូរ ១ បុត្រប្រតិបត្តិទទួលយកមត៌ក ១ មួយទៀត បុត្រនឹងឧទ្ទិសទក្ខិណាទាន ឲ្យដល់យើង ដែលធ្វើមរណកាល ទៅកាន់លោកខាងមុខ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតា កាលពិចារណាឃើញហេតុ ៥ យ៉ាងនេះ រមែងចង់បានបុត្រ ដែលកើតក្នុងត្រកូល។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ កាលបើពិចារណាឃើញហេតុទាំង ៥ យ៉ាង រមែងចង់បានបុត្រ គឺបុត្រដែលយើងចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ នឹងធ្វើកិច្ចការដល់យើង វង្សត្រកូលនឹងស្ថិតនៅយូរ ប្រតិបត្តិគួរដើម្បីទទួលយកមត៌ក មួយទៀត នឹងឧទ្ទិសទក្ខិណាទាន ឲ្យដល់យើង ដែលទៅកាន់លោកខាងមុខ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ កាលបើពិចារណាឃើញហេតុទាំង ៥ យ៉ាងនេះហើយ រមែងចង់បានបុត្រ ហេតុដូច្នោះ ពួកសប្បុរសអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ជាកតញ្ញូកតវេទិបុគ្គល កាលរលឹកឃើញ នូវឧបការគុណ ដែលលោកធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន រមែងចិញ្ចឹមមាតាបិតា រមែងជួយធ្វើកិច្ចការ របស់បុព្វការីទាំងនុ៎ះ តាមសមគួរ បុត្រអ្នកធ្វើតាមឱវាទ អ្នកចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលលោកចិញ្ចឹមហើយ មិនញុំាំងវង្សត្រកូលឲ្យសាបសូន្យ ជាអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល ដែលអ្នកផងគប្បីសរសើរ។

(មហាសាលបុត្តសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.040 | book_044

(១០. មហាសាលបុត្តសុត្តំ)

[៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើធំ ចំរើនឡើងដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង ព្រោះអាស្រ័យស្តេចភ្នំ ឈ្មោះហិមវន្ត។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺចំរើនដោយមែក ស្លឹក ត្រួយ ១ ចំរើនដោយសម្បក ១ ចំរើនដោយក្រមរ ១ ចំរើនដោយស្រាយ ១ ចំរើនដោយខ្លឹម ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើធំ ចំរើនឡើងដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាងនេះ ព្រោះអាស្រ័យស្តេចភ្នំ ឈ្មោះហិមវន្ត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជននៅខាងក្នុង រមែងចំរើនដោយ សេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង ព្រោះអាស្រ័យជន ជាម្ចាស់ត្រកូលមានសទ្ធាដូច្នោះដែរ។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺចំរើនដោយសទ្ធា ១ ចំរើនដោយសីល ១ ចំរើនដោយសុតៈ ១ ចំរើនដោយចាគៈ ១ ចំរើនដោយបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជននៅខាងក្នុង រមែងចំរើនដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាងនេះ ព្រោះអាស្រ័យជនជាម្ចាស់ត្រកូលមានសទ្ធា។

ភ្នំថ្មក្នុងដងព្រៃធំ ដើមឈើធំៗទាំងនោះ រមែងចំរើនឡើង ព្រោះអាស្រ័យភ្នំថ្មនោះ យ៉ាងណាមិញ កូនប្រពន្ធទាំងឡាយ ផៅពង្សទាំងឡាយ អមាត្យទាំងឡាយ ពួកញាតិទាំងឡាយ ពួកជនអ្នកចិញ្ចឹមជិវិត ដោយសារបុគ្គលនោះ រមែងចំរើនឡើង ព្រោះអាស្រ័យនឹងកុលបុត្រអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល ក្នុងលោកនេះ ពួកជន មានកូន និងប្រពន្ធ ជាដើមនោះ ឃើញសីលផង ចាគៈផង និងសុចរិតទាំងឡាយផង របស់កុលបុត្រអ្នកមានសីលនោះហើយ រមែងធ្វើតាមយ៉ាងនោះដែរ ក្នុងលោកនេះ ពួកអ្នកប្រាជ្ញណា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ជាអ្នកមានដំណើរទៅកាន់សុគតិ សួគ៌ ពួកអ្នកប្រាជ្ញនោះ ជាអ្នកត្រេកអររីករាយ សម្រេចដូចសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុង ទេវលោក។

ចប់ សុមនវគ្គ ទី៤។

ឧទ្ទាននៃសុមនវគ្គនោះគឺ

រឿងទាំងនោះមាន ១០ គឺរឿងនាងសុមនារាជកុមារី ១ ចុន្ទីរាជកុមារី ១ ឧគ្គហមេណ្ឌកនត្តា ១ សីហសេនាបតី ១ អានិសង្សទានទាំងឡាយ ១ កាលទាន ១ ភោជនាហារ ១ កុលបុត្រមានសទ្ធា ១ មាតាបិតាចង់បានកូន ១ ដើមឈើធំ ១។

មុណ្ឌរាជវគ្គ ទី៥

CS sut.an.05.v05 | book_044

(៥. មុណ្ឌរាជវគ្គោ)

(អាទិយសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.041 | book_044

(១. អាទិយសុត្តំ)

[៤១] គ្រានោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី ការកាន់យកនូវភោគៈនេះ មាន ៥ យ៉ាង។ ៥យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក ក្នុងលោកនេះ មានភោគទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបានមកដោយសេចក្តីខ្នះខ្នែង ព្យាយាម ដែលខ្លួនសន្សំដោយកម្លាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ហើយញ៉ាំងខ្លួនឲ្យសុខ ឲ្យឆ្អែត រក្សាសេចក្តីសុខដោយប្រពៃ ញ៉ាំងមាតា បិតាឲ្យសុខ ឲ្យឆ្អែត រក្សាសេចក្តីសុខ ដោយប្រពៃ ញ៉ាំងបុត្រ ភរិយា ទាសកម្មករ នឹងបុរសទាំងឡាយឲ្យសុខ ឲ្យឆ្អែត រក្សាសេចក្តីសុខ ដោយប្រពៃ នេះជាការកាន់យក នូវភោគៈ ទី១។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត អរិយសាវក មានភោគៈទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបានមកដោយការខ្នះខ្នែង ព្យាយាម ដែលខ្លួនសន្សំ ដោយកម្លាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ រមែងញ៉ាំងមិត្រអាមាត្យឲ្យសុខ ឲ្យឆ្អែត រក្សាសេចក្តីសុខ ដោយប្រពៃ នេះជាការកាន់យក នូវភោគៈទាំងឡាយ ទី២។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត អរិយសាវក មានភោគៈទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបានមក ដោយការខ្នះខ្នែង ព្យាយាម ដែលខ្លួនសន្សំ ដោយកម្លាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ទុកការពារនូវសេចក្តីអន្តរាយ ដែលកើតអំពីភ្លើង អំពីទឹក អំពីស្តេច អំពីចោរ អំពីជនមិនជាទីស្រឡាញ់ អំពីអ្នកទាមទារមត៌ក ហើយក៏ធ្វើខ្លួនឲ្យដល់សួស្តី ព្រោះភោគៈទាំងឡាយនោះ នេះជាការកាន់យក នូវភោគៈទាំងឡាយ ទី៣។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត អរិយសាវក មានភោគៈទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបានមក ដោយការខ្នះខ្នែង ព្យាយាម សន្សំដោយកម្លាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ហើយជាអ្នកធ្វើនូវពលី ៥ ប្រការ គឺ ញាតិពលី ១ អតិថិពលី ១ បុព្វបេតពលី ១ រាជពលី ១ ទេវតាពលី ១ នេះជាការកាន់យក នូវភោគៈទាំងឡាយ ទី៤។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត អរិយសាវក មានភោគៈទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបានមក ដោយការខ្នះខ្នែង ព្យាយាម ដែលខ្លួនសន្សំដោយកម្លាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ប្រាសចាកសេចក្តីប្រមាទ ព្រោះស្រវឹង តាំងនៅក្នុងខន្តិ និងសោរច្ចៈ ទូន្មានតែខ្លួនឯងម្នាក់ រម្ងាប់តែខ្លួនឯងម្នាក់ រំលត់ (កិលេស) ចំពោះខ្លួនម្នាក់ ហើយដំកល់ទុក នូវទក្ខិណាទាន ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាធម្មជាតឲ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ មានសុខជាវិបាក ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ថានសួគ៌ ចំពោះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ មានសភាពដូច្នោះ នេះជាការកាន់យក នូវភោគៈទាំងឡាយ ទី៥។ ម្នាលគហបតី ទាំង ៥ នេះឯង ជាការកាន់យក នូវភោគៈទាំងឡាយ។ ម្នាលគហបតី បើភោគៈទាំង ៥ យ៉ាងនេះ របស់អរិយសាវកនោះ ដល់នូវកិរិយាអស់ទៅ ព្រោះហេតុដែលបុគ្គលគប្បីកាន់យក ចំពោះហេតុ ដែលបុគ្គលគប្បីកាន់យកភោគៈទាំងឡាយ អរិយសាវកនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ ហេតុទាំងឡាយណា ដែលបុគ្គលគប្បីកាន់យកភោគៈទាំងឡាយ អាត្មាអញ កាន់យកនូវហេតុទាំងឡាយនោះផង ភោគៈទាំងឡាយរបស់អាត្មាអញ ក៏ដល់នូវកិរិយាអស់ទៅផង ដូច្នោះ ហេតុនោះ អរិយសាវកនោះ មិនមានសេចក្តីស្តាយក្រោយសោះឡើយ។ ម្នាលគហបតី បើភោគៈទាំង ៥ យ៉ាងនេះ អរិយសាវកនោះ ចំរើនឡើង ព្រោះហេតុដែលគប្បីកាន់យក ចំពោះហេតុដែលបុគ្គលគប្បីកាន់យកភោគៈទាំងឡាយ អរិយសាវកនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ ហេតុទាំងឡាយណា ដែលអញគប្បីកាន់យក នូវភោគៈទាំងឡាយ អាត្មាអញ នឹងកាន់យកនូវហេតុទាំងនោះផង ភោគៈទាំងឡាយ របស់អញ ចំរើនឡើងផង ហេតុដូច្នោះនោះ អរិយសាវកនោះ ជាអ្នកឥតមានសេចក្តីស្តាយក្រោយសោះឡើយ។ អរិយសាវក ឥតមានសេចក្តីស្តាយក្រោយ ដោយហេតុទាំងពីរយ៉ាង។

> ភោគៈទាំងឡាយ ដែលអាត្មាអញ បានបរិភោគហើយ មិត្រ អាមាត្រ អាត្មាអញ បានចិញ្ចឹមហើយ អាត្មាអញ បានកន្លងផុត អំពីសេចក្តីអន្តរាយហើយ ទក្ខិណាដ៏ប្រសើរបំផុត អាត្មាអញ បានឲ្យហើយ មួយទៀត ពលីទាំង ៥ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ ពួកព្រហ្មចារី អ្នកមានសីល ជាអ្នកសង្រួម អាត្មាអញ បានដំកល់ទានទុកហើយ បណ្ឌិតអ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ប្រាថ្នាភោគៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍នោះ អាត្មាអញ បានសម្រេចហើយ កម្មដែលមិនបានក្តៅក្រហាយតាមក្រោយ អាត្មាអញ បានធ្វើហើយ សត្វ គឺនរជន កាលរលឹកឃើញហេតុនុ៎ះ ឈ្មោះថា ជាអ្នកឋិតនៅក្នុងអរិយធម៌ ពួកបណ្ឌិត តែងសរសើរបុគ្គលនុ៎ះ នាលោកិយនេះ បុគ្គលនោះ ដល់ទៅបរលោក រមែងរីករាយ ក្នុងស្ថានសួគ៌។

(សប្បុរិសសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.042 | book_044

(២. សប្បុរិសសុត្តំ)

[៤២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសប្បុរសកើតក្នុងត្រកូល រមែងកើតដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់មាតាបិតាទាំងឡាយ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់កូនប្រពន្ធ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់បុរស ជាទាសកម្មករ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសុខ ដល់ពួកមិត្រអាមាត្យ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្លៀងធំ ញ៉ាំងសំទូងទាំងអស់ ឲ្យលូតលាស់ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើសប្បុរសកើតក្នុងត្រកូល (នីមួយៗ) រមែងកើត ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់មាតាបិតាទាំងឡាយ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់កូនប្រពន្ធ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់បុរស ជាទាសកម្មករ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ពួកមិត្រអាមាត្យ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ក៏យ៉ាងនោះដែរ។

> សប្បុរសមានប្រយោជន៍ដល់ពួកជនច្រើន ប្រើប្រាស់ភោគៈទាំងឡាយ ទេវតា រមែងរក្សានូវសប្បុរស ជាអ្នកគ្រប់គ្រងធម៌នោះ ជាពហុស្សូត បរិបូណ៌ដោយសីល និងវ័ត កិត្តិស័ព្ទ មិនលះបង់នូវសប្បុរស អ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌។ អ្នកណាមួយ អាចដើម្បីនិន្ទា

បុគ្គលដែលឋិតនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល ពោលពាក្យសច្ចៈ មានចិត្តប្រកបដោយហិរិ បីដូចជាមាសជម្ពូនទនោះបាន សូម្បីតែពួកទេវតា ក៏រមែងសរសើរបុគ្គលនោះ ទាំងព្រហ្ម ក៏សរសើរបុគ្គលនោះដែរ។

(ឥដ្ឋសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.043 | book_044

(៣. ឥដ្ឋសុត្តំ)

[៤៣] គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី ធម៌ ៥ យ៉ាង ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោក។ ធម៌ ៥ យ៉ាង ដូចម្ដេចខ្លះ។ ម្នាលគហបតី អាយុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោក ១ ពណ៌សម្បុរ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោក ១ សុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោក ១ យស ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោក ១ ស្ថានសួគ៌ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោក ១។ ម្នាលគហបតី ធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោក។ ម្នាលគហបតី តថាគត មិនពោលនូវការបានចំពោះធម៌ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រ ក្នុងលោកទាំង ៥ ព្រោះការបន់ស្រន់ ឬព្រោះការប្រាថ្នាទេ។ ម្នាលគហបតី បើការបានចំពោះនូវធម៌ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត រកបានដោយក្រក្នុងលោកទាំង ៥ នេះ នឹងមានហើយ ព្រោះការបន់ស្រន់ ឬព្រោះការប្រាថ្នា នរណាមួយ ក្នុងលោកនេះ អាចញុំាងនរណា ឲ្យសាបសូន្យបាន។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នានូវអាយុ មិនគួរបន់ស្រន់ ឬមិនគួរត្រេកអរនឹងអាយុ ឬក៏ព្រោះហេតុ នៃអាយុឡើយ។ ម្នាលគហបតី បដិបទាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវអាយុ ដែលអរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នានូវអាយុ គប្បីប្រតិបត្តិ ដ្បិតថា បដិបទា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីបាននូវអាយុ អរិយសាវកនោះ បានប្រតិបត្តិហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវអាយុ។ អរិយសាវកនោះ ជាអ្នកបានអាយុទិព្វ ឬអាយុជារបស់មនុស្ស។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នាពណ៌សម្បុរ មិនគួរដើម្បីបន់ស្រន់ ឬត្រេកអរនឹងពណ៌សម្បុរ ឬក៏ព្រោះហេតុតែពណ៌សម្បុរទេ។ ម្នាលគហបតី បដិបទា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីបានពណ៌សម្បុរ ដែលអរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នាពណ៌សម្បុរ គប្បីប្រតិបត្តិ ដ្បិតថា បដិបទា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីបានពណ៌សម្បុរ អរិយសាវកនោះ ប្រតិបត្តិហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានពណ៌សម្បុរមែន។ អរិយសាវកនោះ ជាអ្នកបានពណ៌សម្បុរទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក ជាអ្នកប្រាថ្នា នូវសេចក្ដីសុខ មិនគួរដើម្បីបន់ស្រន់ ឬត្រេកអរនឹងសេចក្ដីសុខ ឬក៏ហេតុតែសេចក្ដីសុខទេ។ ម្នាលគហបតី បដិបទា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីបានសេចក្ដីសុខ ដែលអរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នាសេចក្ដីសុខ គប្បីប្រតិបត្តិ ដ្បិតថា បដិបទា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីបានសេចក្ដីសុខ អរិយសាវកនោះ ប្រតិបត្តិហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានសេចក្ដីសុខមែន។ អរិយសាវកនោះ ជាអ្នកបានសេចក្ដីសុខទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នាយសសក្តិ មិនគួរដើម្បីបន់ស្រន់ ឬត្រេកអរនឹងយសសក្តិ ឬក៏ហេតុតែយសសក្តិទេ។ ម្នាលគហបតី បដិបទា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីបានយសសក្តិ ដែលអរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នាយសក្តិ គប្បីប្រតិបត្តិ ដ្បិតថា បដិបទា មានកិរិយាប្រពឹត្តិទៅ ដើម្បីយសសក្តិ ដែលអរិយសាវកនោះ ប្រតិបត្តិហើយ ប្រពឹត្តទៅ ដើម្បីបានយសសក្តិមែន។ អរិយសាវកនោះ ជាអ្នកបានយសសក្តិទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នាស្ថានសួគ៌ មិនគួរដើម្បីបន់ស្រន់ ឬត្រេកអរនឹងស្ថានសួគ៌ ឬក៏ហេតុតែស្ថានសួគ៌ទេ។ ម្នាលគហបតី បដិបទា មានកិរិយាប្រពឹត្តិទៅ ដើម្បីបានទៅកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ អរិយសាវក អ្នកប្រាថ្នាស្ថានសួគ៌ គប្បីប្រតិបត្តិ ដ្បិតថា បដិបទា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីបានស្ថានសួគ៌ អរិយសាវកនោះ ប្រតិបត្តិហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានស្ថានសួគ៌មែន។ អរិយសាវកនោះ ជាអ្នកបានទៅកើតស្ថានសួគ៌។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងសរសើរសេចក្ដីមិនប្រមាទ ក្នុងបុញ្ញកិរិយាវត្ថុទាំងឡាយ ព្រោះប្រាថ្នានូវសេចក្ដីត្រេកអរ គឺ អាយុ ពណ៌សម្បុរ យសសក្តិ កិត្តិស័ព្ទ ស្ថានសួគ៌ ត្រកូលខ្ពស់ដ៏លើសលុបតៗទៅ។ អ្នកប្រាជ្ញមិនមានសេចក្ដីប្រមាទ រមែងបានសម្រេចប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ១ ប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ១ អ្នកមានប្រាជ្ញា ដែលហៅថា បណ្ឌិត ព្រោះបាននូវប្រយោជន៍។

(មនាបទាយីសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.044 | book_044

(៤. មនាបទាយីសុត្តំ)

[៤៤] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្ដេចគង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវ័ន ទៀបក្រុងវេសាលី។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រ ចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់លំនៅ នៃឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ។ លំដាប់នោះ ឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលី ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្ដាប់ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួលចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគថា អ្នកឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខាទនីយាហារ ប្រាកដស្មើដោយផ្កាសាលព្រឹក្ស ជាទីគាប់ចិត្ត របស់ព្រះអង្គ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទទួលនូវខាទនីយាហារនោះ ដើម្បីសេចក្ដីអនុគ្រោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្ដាប់ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួលចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បុគ្គលឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូករមំសៈដ៏ប្រសើរ ស្អាតជាទីគាប់ចិត្ត របស់ខ្ញុំព្រះអង្គមាន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់

ទទួលសូករមំសៈនោះ ដើម្បីអនុគ្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល ដើម្បីអនុគ្រោះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ចំពោះព្រះភក្រ្ត បានទទួលចំពោះព្រះភក្រ្តព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បុគ្គលឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នាលិយសាក[5] ដែលចម្រាំងដោយប្រេង ជាទីគាប់ចិត្ត របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលនាលិយសាកនោះ ដើម្បីអនុគ្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដើម្បីអនុគ្រោះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ចំពោះព្រះភក្រ្ត បានទទួលចំពោះព្រះភក្រ្តព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បុគ្គលឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បាយស្រូវសាលីឥតមានរនុក មានសំឡច្រើនមុខ មានម្ហូបក្រៀមច្រើនមុខ ជាទីគាប់ចិត្តខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលនូវភោជននោះ ដើម្បីអនុគ្រោះ ខ្ញុំព្រះអង្គ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដើម្បីអនុគ្រោះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ចំពោះព្រះភក្រ្ត បានទទួលចំពោះព្រះភក្រ្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ថា បុគ្គលអ្នកឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្ពត់ទាំងឡាយ នៅក្នុងដែនកាសី ជាទីគាប់ចិត្ត របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទទួលសម្ពត់ទាំងនោះ ដើម្បីអនុគ្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល ដើម្បីសេចក្តីអនុគ្រោះ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ចំពោះព្រះភក្រ្ត បានទទួលចំពោះព្រះភក្រ្ត នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បុគ្គលឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បល្ល័ង្ក ដែលក្រាលដោយព្រំ មានរោមវែង (ជាង ៤ ធ្នាប់) កម្រាលពណ៌ស ដែលធ្វើដោយរោមសត្វ កម្រាល ដែលធ្វើដោយរោមសត្វជាផ្កាចង្កោម កម្រាលដ៏ឧត្តម ដែលធ្វើដោយស្បែកសត្វឈ្មួស មានខ្នើយពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងពិតានមាន ពណ៌ក្រហម ជាទីគាប់ចិត្ត របស់ព្រះអង្គ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងខ្ញុំដឹងរបស់នុ៎ះថា របស់នុ៎ះ មិនគួរដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ផែនក្តារខ្លឹមចន្ទន៍ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ ថ្លៃជាងមួយសែន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទទួលផែនក្តារនោះ ដើម្បីអនុគ្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល ដើម្បីអនុគ្រោះ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អនុមោទនា ដោយអនុមោទនីយគាថានេះ ចំពោះឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលីថា

> បុគ្គលឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ សប្បុរសណា ដឹងនូវពួកព្រះអរហន្ត ឧបមាដូចជាស្រែ ហើយប្រគេនសំពត់ស្លៀក ដណ្តប់ ដំណេក បាយ ទឹក និងបច្ច័យទាំងឡាយ មានប្រការផ្សេង ៗ ដែលខ្លួនបរិច្ចាគហើយផង លះបង់ហើយផង មិនមានស្តាយផង ចំពោះលោកអ្នកមានកាយ វាចា ចិត្តត្រង់ សប្បុរសនោះ ឈ្មោះថា លះបង់ហើយ នូវវត្ថុដែលគេលះបង់បានដោយកម្រ បុគ្គលអ្នកឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ។

លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អនុមោទនា ដោយអនុមោទនីយគាថានេះ ចំពោះ ឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលី ហើយទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ ចៀសចេញទៅ។ លំដាប់ នោះ ឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលី ក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងសម័យក្រោយមក លុះឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលី ធ្វើមរណកាលហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងពួកទេវតា ដែលសម្រេចដោយចិត្តណាមួយ។[6] សម័យនោះសោត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី។ គ្រានោះ ឧគ្គទេវបុត្រ កាលរាត្រីកន្លងទៅហើយ មានរស្មីដ៏រុងរឿង បំភ្លឺវត្តជេតពនទាំងអស់ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយឈរក្នុងទីសមគួរ។ លុះឧគ្គទេវបុត្រ ឈរក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលឧគ្គៈ សេចក្តីសមតាមបំណងរបស់អ្នក មានដែរឬទេ។ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សូមទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីសមប្រកបតាមបំណង របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មានដែរ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់នឹងឧគ្គទេវបុត្រ ដោយគាថាទាំងឡាយថា

> បុគ្គលអ្នកឲ្យរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត រមែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ បុគ្គលអ្នកឲ្យរបស់ខ្ពង់ខ្ពស់ រមែងបានរបស់ខ្ពង់ខ្ពស់វិញ បុគ្គលអ្នកឲ្យរបស់ប្រសើរ រមែងបានរបស់ដ៏ប្រសើរវិញ បុគ្គលអ្នកឲ្យរបស់ដ៏ថ្លៃថ្លា រមែងបាននូវឋានៈដ៏ថ្លៃថ្លាវិញ នរៈណា អ្នកឲ្យរបស់ខ្ពង់ខ្ពស់ផង អ្នកឲ្យរបស់ប្រសើរផង អ្នកឲ្យរបស់ថ្លៃថ្លាផង នរៈនោះ កើតក្នុងទីណាៗ ជាអ្នកមានអាយុវែង មានយសសក្តិ ក្នុងទីនោះៗ។

(បុញ្ញាភិសន្ទសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.045 | book_044

(៥. បុញ្ញាភិសន្ទសុត្តំ)

[៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរបុណ្យ គំនរកុសល ប្រមូលមកនូវសុខ ជាធម៌ ឲ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ មានសុខជាវិបាក នាំឲ្យកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ នេះមាន ៥ យ៉ាង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ត្រេកអរ គាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសុខ។ ៥យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុប្រើប្រាស់ចីវរ របស់គហបតីណា បានសម្រេចចេតោសមាធិ មានប្រមាណមិនបាន គំនរបុណ្យ គំនរកុសល ប្រមូលមកនូវសុខ ជាធម៌ឲ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ មានសុខជាវិបាក នាំឲ្យកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ របស់គហបតីនោះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាថ្នា ត្រេកអរ គាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ មានប្រមាណមិនបានទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុបរិភោគបិណ្ឌបាត របស់គហបតីណា... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុប្រើប្រាស់វិហារ របស់គហបតីណា... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុប្រើប្រាស់គ្រែ និងតាំងរបស់គហបតីណា... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុបរិភោគ នូវគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ របស់គហបតីណា... ហើយបានសម្រេចចេតោសមាធិ មានប្រមាណមិនបាន គំនរបុណ្យ គំនរកុសល ប្រមូលមកនូវសុខ ជាធម៌ឲ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ មានសុខជាវិបាក នាំឲ្យកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ របស់គហតីនោះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ត្រេកអរ គាប់ចិត្ត ដើម្បីសេចក្តីសុខ មានប្រមាណមិនបានទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរបុណ្យ គំនរកុសល ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាធម៌ ប្រមូលមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ មានសុខជាវិបាក នាំឲ្យកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ត្រេកអរ គាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក ដែលបរិបូណ៌ដោយគំនរបុណ្យ គំនរកុសល ៥ យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលមិនងាយប្រមាណបុណ្យថា គំនរបុណ្យ គំនរកុសល ជាធម៌ឲ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ មានសុខជាវិបាក នាំឲ្យកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា

ត្រេកអរ គាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះបានឡើយ គំនរបុណ្យរាប់មិនបាន ប្រមាណមិនកើត គ្រាន់តែរាប់ថា គំនរបុណ្យច្រើនប៉ុណ្ណោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនងាយនឹងកំណត់ នូវប្រមាណនៃទឹកក្នុង មហាសមុទ្រថា ទឹកប៉ុណ្ណេះ អឡ្ហកក្តី ទឹកប៉ុណ្ណេះរយអាឡ្ហកក្តី ទឹកប៉ុណ្ណេះពាន់អាឡ្ហកក្តី ទឹកប៉ុណ្ណេះសែនអាឡ្ហកក្តី ដូច្នេះបានឡើយ ត្រឹមតែរាប់បានថា គំនរទឹកដ៏ធំប៉ុណ្ណោះ នឹងគប្បីរាប់មិនបាន ប្រមាណមិនកើត មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ដែលបរិបូណ៌ ដោយគំនរបុណ្យ គំនរកុសល ទាំង៥នេះហើយ បុគ្គលមិនងាយនឹងកំណត់ប្រមាណបុណ្យថា គំនរបុណ្យ គំនរកុសល ប្រមូលមកនូវសុខ ឲ្យនូវអារម្មណ៍ដ៏ល្អ មានសុខជាវិបាក នាំឲ្យកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ត្រេកអរ គាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ប៉ុណ្ណេះបានឡើយ ត្រឹមតែរាប់ថា គំនរបុណ្យដ៏ធំប៉ុណ្ណោះ នឹងគប្បីរាប់មិនបាន ប្រមាណមិនកើត ក៏មានឧបមេយ្យ យ៉ាងនោះដែរ។

> ស្ទឹងទាំងឡាយ ដ៏ជ្រៅ ដែលហ្វូងត្រីអាស្រ័យនៅ រមែងហូរទៅ ជោរទៅកាន់សាគរ ដែលទ្រទ្រង់ទឹកដ៏ច្រើន ប្រមាណមិនបាន ជាស្រះធំ មានភ័យច្រើន ជាទីកើតនៃគំនរកែវ យ៉ាងណាមិញ ធារបុណ្យ រមែងជន់ជោរ ទៅរកនរៈជាបណ្ឌិត ដែលជាអ្នកឲ្យបាយ ទឹក សម្ពត់ អ្នកឲ្យទីដេក ទីអង្គុយ គ្រឿងកម្រាល យ៉ាងនោះដែរ ដូចជាទឹកក្នុងស្ទឹងទាំងឡាយ ហូរទៅកាន់សមុទ្រសាគរ។

(សម្បទាសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.046 | book_044

(៦. សម្បទាសុត្តំ)

[៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្បទានេះ មាន ៥យ៉ាង។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺ សទ្ធាសម្បទា ១ សីលសម្បទា ១ សុតសម្បទា ១ ចាគសម្បទា ១ បញ្ញាសម្បទា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង សម្បទា ៥ យ៉ាង។

(ធនសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.047 | book_044

(៧. ធនសុត្តំ)

[៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទ្រព្យនេះ មាន ៥ យ៉ាង។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ ទ្រព្យ គឺសទ្ធា ១ ទ្រព្យគឺសីល ១ ទ្រព្យគឺសុតៈ ១ ទ្រព្យគឺចាគៈ ១ ទ្រព្យគឺបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទ្រព្យគឺសទ្ធា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿសេចក្តីត្រាស់ដឹង របស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ។បេ។ ជាគ្រូនៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងអរិយសច្ច លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទ្រព្យគឺសទ្ធា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទ្រព្យគឺសីល តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត។បេ។ ជាអ្នកវៀរចាកហេតុជាទីតាំង នៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកនូវទឹកសុរា និងមេរ័យ ជាគ្រឿងស្រវឹង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាទ្រព្យ គឺសីល។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទ្រព្យគឺសុតៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកស្តាប់ច្រើន។បេ។ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ព្រោះសេចក្តីឃើញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទ្រព្យគឺសុតៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទ្រព្យគឺចាគៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តដែលសេចក្តីកំណាញ់ ជាមន្ទិលទៅប្រាសហើយ នៅគ្រប់គ្រងនូវផ្ទះ មានចាគៈរួចហើយ មានដៃលាងហើយ ត្រេកអរ ក្នុងការលះបង់ ជាអ្នកគួរគេសូមបាន ត្រេកអរក្នុងទាន និងការចែករំលែក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទ្រព្យគឺចាគៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទ្រព្យគឺបញ្ញា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបព្រមដោយប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងយល់សេចក្តីចំរើន និងវិនាស ប្រាជ្ញាដ៏មោះមុត ប្រសើរ ជាបញ្ញាឲ្យដល់នូវការអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទ្រព្យគឺបញ្ញា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាទ្រព្យ ៥យ៉ាង។

> សទ្ធារបស់បុគ្គលណា មិនញាប់ញ័រ បានដំកល់ទុកប្រពៃ ក្នុងព្រះតថាគត មួយទៀត សីលរបស់បុគ្គលណា ជាសីលល្អ ជាទីត្រេកអរ របស់ព្រះអរិយៈ ដែលព្រះអរិយៈសរសើរហើយ បុគ្គលណា មានសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃ ទាំងមាន កិរិយាឃើញត្រង់ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ហៅបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមិនទាល់ក្រ ទាំងជីវិតរបស់បុគ្គលនោះ មិនឥតអំពើហេតុដូច្នោះ អ្នកប្រាជ្ញ កាលបើរលឹកឃើញ នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ គប្បីប្រកបសទ្ធាផង សីលផង សេចក្តីជ្រះថ្លាផង កិរិយាឃើញធម៌ផង។

(អលព្ភនីយឋានសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.048 | book_044

(៨. អលព្ភនីយឋានសុត្តំ)

[៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អលព្ភនីយដ្ឋាន ៥ យ៉ាង (ហេតុដែលមិនគប្បីបាន) ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោក (បានតាមប្រាថ្នា)។ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ គឺសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោក មិនគប្បីបាន (តាមប្រាថ្នា) ថា របស់ដែលមានជរា ជាធម្មតា កុំជរាឡើយ ១ របស់ដែលមានព្យាធិ ជាធម្មតា កុំឈឺចាប់ឡើយ... ១ របស់ដែលមានមរណៈ ជាធម្មតា កុំស្លាប់ឡើយ... ១ របស់ដែលមានការអស់ទៅ ជាធម្មតា កុំអស់ទៅឡើយ... ១ ហេតុដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោក មិនគប្បីបានតាមប្រាថ្នាថា របស់ដែលមានសេចក្តីវិនាស ជាធម្មតា កុំវិនាសឡើយ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាធម៌ របស់បុថុជ្ជន អ្នកមិនបានស្តាប់ រមែងគ្រាំគ្រា បុថុជ្ជននោះ មិនបានពិចារណា ក្នុងជរាធម៌ ដែលគ្រាំគ្រាហើយថា មិនគ្រាំគ្រា ចំពោះលើតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ

ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ ការច្យុតិ ការកើតឡើង របស់សត្វទាំងឡាយ ត្រឹមណា ជរាធម៌ របស់សត្វទាំងអស់ រមែងគ្រាំគ្រាត្រឹមនោះដែរ កាលបើជរាធម៌គ្រាំគ្រាហើយ អាត្មាអញ ត្រូវតែសោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ មិនគប្បីឃ្លានភត្តផង សម្បុរអាក្រក់ គប្បីធ្លាក់ចុះ ក្នុងកាយផង ការងារក៏ប្រព្រឹត្តទៅមិនបានផង ពួកជនជាសត្រូវ ក៏មានចិត្តរីករាយផង ពួកមិត្រសំឡាញ់តូចចិត្តផង។ កាលបើជរាធម៌គ្រាំគ្រាហើយ បុថុជ្ជននោះ ក៏សោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុថុជ្ជន អ្នកមិនបានស្តាប់ ត្រូវសរដែលសេចក្តីសោក លាបដោយថ្នាំពិសចាក់ហើយ រមែងញុំាងខ្លួនឯងឲ្យក្តៅក្រហាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្យាធិធម៌ របស់បុថុជ្ជន អ្នកមិនបានស្តាប់ រមែងឈឺចាប់... មរណធម៌ រមែងស្លាប់... ខយធម៌ (របស់សម្រាប់អស់ទៅ) ជាធម្មតា រមែងអស់ទៅ... នស្សនធម៌ (របស់សម្រាប់វិនាស) ជាធម្មតា រមែងវិនាសទៅ បុថុជ្ជននោះ មិនពិចារណាក្នុងនស្សនធម៌ ដែលវិនាសទៅថា នស្សនធម៌ មិនមែនវិនាសទៅចំពោះលើអាត្មាអញតែម្នាក់ឯងទេ ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ សេចក្តីច្យុតិ និងសេចក្តីកើតឡើង របស់សត្វទាំងឡាយ មាននៅត្រឹមណា នស្សនធម៌ របស់សត្វទាំងអស់ រមែងវិនាសទៅត្រឹមណោះ កាលបើនស្សនធម៌ វិនាសទៅហើយ អាត្មាអញ គប្បីសោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ មិនគប្បីឃ្លានភត្តផង សម្បុរអាក្រក់គប្បីធ្លាក់ចុះក្នុងកាយផង ការងារមិនប្រព្រឹត្តទៅបានផង ទាំងពួកជនជាសត្រូវ ក៏មានចិត្តត្រេកអរផង ពួកមិត្រសំឡាញ់ ក៏តូចចិត្តផង។ កាលបើនស្សនធម៌ វិនាសទៅហើយ បុថុជ្ជននោះ ក៏សោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុថុជ្ជនអ្នកមិនបានស្តាប់ ដែលសរ គឺសោក លាបដោយថ្នាំពិសចាក់ហើយ រមែងញុំាងខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅក្រហាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកជរាធម៌ របស់អរិយសាវក អ្នកបានស្តាប់ រមែងគ្រាំគ្រាទៅដែរ ប៉ុន្តែអរិយសាវកនោះ តែងពិចារណាឃើញ ក្នុងជរាធម៌ ដែលគ្រាំគ្រាដូច្នេះថា ជរាធម៌ រមែងមិនគ្រាំគ្រាទៅ ចំពោះលើតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ សេចក្តីច្យុតិ សេចក្តីកើតឡើង របស់សត្វទាំងឡាយ នៅមានត្រឹមណា ជរាធម៌ របស់សត្វទាំងអស់ រមែងគ្រាំគ្រាទៅត្រឹមណោះ កាលបើជរាធម៌ គ្រាំគ្រាទៅហើយ អាត្មាអញ គប្បីសោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ មិនគប្បីឃ្លានភត្តផង សម្បុរអាក្រក់ គប្បីធ្លាក់ចុះ ក្នុងកាយផង ការងារក៏មិនប្រព្រឹត្ត ទៅបានផង ពួកជនជាសត្រូវ មានចិត្តត្រេកអរផង ពួកមិត្រសំឡាញ់ ក៏តូចចិត្តផង។ កាលបើជរាធម៌ គ្រាំគ្រាទៅហើយ អរិយសាវកនោះ ក៏មិនសោកសង្រេង មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេចឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនបានស្តាប់ ដែលសរ គឺសោក លាបដោយថ្នាំពិសណា ចាក់ហើយ រមែងញុំាងខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅក្រហាយ នេះហៅថា អរិយសាវកអ្នកបានស្តាប់ហើយ ដកហើយនូវសរ គឺសោក ដែលលាបដោយថ្នាំពិសនោះបាន។ អរិយសាវក អ្នកមិនមានសរ គឺសោក រមែងញុំាងខ្លួនឯង ឲ្យរលត់ទុក្ខ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្យាធិធម៌ របស់អរិយសាវក អ្នកបានស្តាប់ រមែងឈឺចាប់... មរណធម៌ រមែងស្លាប់... ខយធម៌ រមែងអស់ទៅ... នស្សនធម៌ រមែងវិនាសទៅ អរិយសាវកនោះ ពិចារណាឃើញច្បាស់ ក្នុងនស្សនធម៌ ដែលវិនាសទៅហើយ ដូច្នេះថា នស្សនធម៌ មិនវិនាសទៅ ចំពោះលើអាត្មាអញតែម្នាក់ឯងទេ ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ សេចក្តីច្យុតិ សេចក្តីកើតឡើង នៃសត្វទាំងឡាយ នៅមានត្រឹមណា នស្សនធម៌ របស់សត្វទាំងអស់ វិនាសទៅត្រឹមណោះ កាលបើនស្សនធម៌ វិនាសទៅហើយ អាត្មាអញ គប្បីសោក លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ មិនគប្បីឃ្លានភត្តផង សម្បុរអាក្រក់ គប្បីធ្លាក់ចុះ ក្នុងកាយផង ការងារក៏មិនប្រព្រឹត្តទៅបានផង ពួកជនជាសត្រូវ ក៏ត្រេកអរផង ពួកមិត្រសំឡាញ់ ក៏តូចចិត្តផង។ កាលបើនស្សនធម៌វិនាស ទៅហើយ អរិយសាវកនោះ មិនសោកសង្រេង មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនបានស្តាប់ ដែលសរ គឺសោក លាបដោយថ្នាំពិសណាចាក់ហើយ រមែងញុំាងខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅក្រហាយ នេះហៅថា អរិយសាវក អ្នកបានស្តាប់ ហើយដកនូវសរ គឺសោក ដែលលាបដោយថ្នាំពិស នោះបាន។ អរិយសាវក អ្នកមិនមានសរ គឺសោក រមែងញុំាងខ្លួនឯង ឲ្យរលត់ទុក្ខ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អលព្ភនីយដ្ឋាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាហេតុដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយក្នុងលោក មិនគប្បីបាន (តាមប្រាថ្នា)។

ប្រយោជន៍ក្នុងលោកនេះ ទោះណាជាតិចតួច បុគ្គលមិនមែនបាន ព្រោះសេចក្តីសោក ព្រោះសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលឡើយ ពួកជនជាសត្រូវ ឃើញជននោះ កំពុងសោក សង្រេង ដល់នូវទុក្ខ ជាអ្នកមានចិត្តត្រេកអរ លុះណាតែបណ្ឌិត អ្នកឈ្វេងយល់ ក្នុងការវិនិច្ឆ័យនូវហេតុ និងផល ទើបមិនញាប់ញ័រ ក្នុងឧបទ្រពទាំងឡាយ ពួកជនជាសត្រូវ ឃើញមុខបណ្ឌិតនោះមិនប្រែប្រួល នៅដដែល ហើយខ្លួនឯង ក៏ដល់នូវទុក្ខវិញ បុគ្គលគប្បីបានប្រយោជន៍ ក្នុងទីណា ដោយប្រការណា ៗ គប្បីព្យាយាមក្នុងទីនោះ ដោយប្រការនោះ ៗ គឺការនិយាយសរសើរក្តី ការរាយមន្តក្តី ការនិយាយជាសុភាសិតក្តី បវេណី (វង្សត្រកូល) ក្តី បើសិនជាបុគ្គលដឹងច្បាស់ថា ប្រយោជន៍នេះ អាត្មាអញក្តី បុគ្គលដទៃក្តី មិនគប្បីបានទេ មិនសោកសៅ គប្បីអត់ធ្មត់ថា កម្មដ៏មាំ (អាត្មាអញ បានសន្សំទុកហើយ) ឥឡូវនេះ អាត្មាអញ ធ្វើដូចម្តេច។

(កោសលសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.049 | book_044

(៩. កោសលសុត្តំ)

[៤៩] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី។ គ្រានោះ ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយប្រថាប់ក្នុងទីដ៏សមគួរ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះ ព្រះនាងមល្លិកាទេវី ទើបនឹងទិវង្គតទៅ។ លំដាប់នោះ មានបុរសមួយនាក់ ចូលទៅគាល់ព្រះរាជាបសេនទិកោសល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបទូលជិតព្រះកាណ៌ នៃព្រះរាជាបសេនទិកោសលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះនាងមល្លិកាទេវី ទិវង្គតទៅហើយ។ កាលរាជបុរស ក្រាបទូលដូច្នេះហើយ ព្រះរាជាបសេនទិកោសល មានទុក្ខទោមនស្ស មានព្រះសុរងឱនចុះ មានព្រះភក្រ្តជ្រប់ គង់សញ្ជប់សញ្ជឹង មិនមានបដិភាណ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ទ្រង់មានទុក្ខទោមនស្ស មានព្រះសុរងឱនចុះ មានព្រះភក្រ្តជ្រប់ សញ្ជប់សញ្ជឹង មិនមានបដិភាណ ហើយបានត្រាស់នឹងព្រះរាជាបសេនទិកោសល យ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ អលព្ភនីយដ្ឋាន គឺហេតុ

ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោក មិនគប្បីបានតាមសេចក្តីប្រាថ្នា នេះមាន ៥ យ៉ាង។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ ហេតុមិនគប្បីបានតាមសេចក្តីប្រាថ្នាថា ជរាធម៌ កុំគ្រាំគ្រាឡើយ ដូច្នេះ។ បេ។

> មិនមានបានព្រោះសោក ព្រោះខ្សឹកខ្សួលឡើយ។ បេ។ កម្មដ៏មាំ (អាត្មាអញ បានសន្សំទុកហើយ) ឥឡូវនេះ អាត្មាអញធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎។

(នារទសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.050 | book_044

(១០. នារទសុត្តំ)

[៥០] សម័យមួយ នារទៈដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងកុក្កុដារាម ទៀបក្រុងបាតលិបុត្ត។ ក៏សម័យនោះ ព្រះនាងភទ្ទាទេវី ជាទីស្រឡាញ់ ពេញព្រះទ័យនៃព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ទិវង្គតទៅ។ កាលព្រះនាងភទ្ទាទេវី ជាទីស្រឡាញ់ពេញព្រះទ័យ ទិវង្គតទៅហើយ ទ្រង់មិនស្រង់ទឹក មិនប្រោះព្រំ មិនសោយក្រយាស្ងោយ មិនប្រកបការងារសោះ ទ្រង់ជាប់ព្រះទ័យតែនឹងសរីរៈព្រះនាងភទ្ទាទេវី ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ទ្រង់ត្រាស់ហៅ សោការក្ខមាត្យ ដែលគាប់ព្រះទ័យមកថា ម្នាលសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរដាក់នូវសរីរៈនាងភទ្ទាទេវី ទៅក្នុងស្នូកប្រេងជាវិការនៃដែក ហើយគ្របដោយស្នូក ដែកដទៃទៀត ទុកឲ្យយើងគ្រាន់ឃើញសរីរៈនាងភទ្ទាទេវី យូរក្រែលបន្តិច។ សោការក្ខមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យ ទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះរាជាមុណ្ឌៈថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ហើយដាក់សរីរៈព្រះនាងភទ្ទាទេវី ក្នុងស្នូកប្រេង ជាវិការនៃដែកហើយ គ្របដោយស្នូកដែកដទៃទៀត។ លំដាប់នោះ សោការក្ខមាត្យ ជាទីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង នេះថា ព្រះនាងភទ្ទាទេវី ជាទីស្រឡាញ់ ពេញព្រះទ័យនៃព្រះរាជាមុណ្ឌៈនេះ ទិវង្គតទៅហើយ កាលព្រះនាងភទ្ទាទេវី ជាទីស្រឡាញ់ ពេញព្រះទ័យ ទិវង្គតទៅហើយ ព្រះរាជានោះ មិនស្រង់ទឹក មិនប្រោះព្រំ មិនសោយក្រយាស្ងោយ មិនប្រកបការងារសោះ ទ្រង់ជ្រប់ទៅក្នុងសរីរៈព្រះនាងភទ្ទាទេវី ទាំងយប់ ទាំងថ្ងៃ។ ព្រះរាជាមុណ្ឌៈចូលទៅជិតសមណព្រាហ្មណ៍ណាហ្ន៎ ហើយស្តាប់ធម៌ របស់សមណព្រាហ្មណ៍ណា ទើបនឹងគប្បីលះបង់ នូវសរ គឺសេចក្តីសោកចេញបាន។ លំដាប់នោះ សោការក្ខមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុនេះ គង់នៅក្នុងកុក្កុដារាម ទៀបក្រុងបាតលិបុត្ត។ ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុនោះ មានកិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះ ខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះថា ជាបណ្ឌិត វាងវៃ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បានស្តាប់ច្រើន មានវាចាដ៏វិចិត្រ មានបដិភាណល្អ មានវ័យចំរើនផង ជាព្រះអរហន្តផង បើដូច្នោះ គួរតែព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ចូលទៅរកព្រះនារទៈ ដ៏មានអាយុ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ធម៌ ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុហើយ លះបង់នូវសរ គឺសោកចេញបាន។ លំដាប់នោះ សោការក្ខមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះរាជាមុណ្ឌៈ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុនេះ គង់នៅក្នុងកុក្កុដារាម ទៀបក្រុងបាតលិបុត្ត ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុនោះ មានកិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះ ខ្ចរខ្ចាយទៅ យ៉ាងនេះថា ជាបណ្ឌិត វាងវៃ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បានស្តាប់ច្រើន មានវាចាដ៏វិចិត្រ មានបដិភាណល្អ ហើយមានវ័យចំរើនផង ជាព្រះអរហន្តផង បើព្រះសម្មតិទេព ចូលទៅរកព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យព្រះសម្មតិទេព ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ធម៌ ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ ហើយលះបង់នូវសរ គឺសោកបាន។ ម្នាលសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរទៅផ្តៀងព្រះនារទៈដ៏មានអាយុចុះ។ ដ្បិតថា បុគ្គលប្រាកដដូចជាយើង មិនសមបើនឹងចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងដែន ដែលមិនទាន់បានផ្តៀងជាមុនទេ។ សោការក្ខមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យ ទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះរាជាមុណ្ឌៈថា ព្រះករុណា ថ្លៃវិសេស ហើយចូលទៅរកព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ។ លុះសោការក្ខមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានទូលព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន ព្រះនាងភទ្ទាទេវី ជាទីស្រឡាញ់ ពេញព្រះទ័យ របស់ព្រះរាជាមុណ្ឌៈនេះ ទិវង្គតទៅហើយ។ កាលព្រះនាងភទ្ទាទេវី ជាទីស្រឡាញ់ ពេញព្រះទ័យ ទិវង្គតទៅហើយ ព្រះរាជានោះ ទ្រង់មិនស្រង់ទឹក មិនប្រោះព្រំ មិនសោយក្រយាស្ងោយ មិនប្រកបការងារ ទ្រង់ជ្រប់ព្រះទ័យ តែក្នុងសរីរៈព្រះនាងភទ្ទាទេវី ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន សូមព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ មេត្តាសំដែងធម៌ ដល់ព្រះរាជាមុណ្ឌៈឲ្យទាន ឲ្យព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ធម៌ នៃព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ ហើយលះបង់នូវសរ គឺសោកបាន។ ម្នាលបុរស ជាទីស្រឡាញ់ ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ សំគាល់កាលគួរ ដែលស្តេចមក ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ។ លំដាប់នោះ សោការក្ខមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យ ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ ហើយធ្វើប្រទក្សិណ ចូលទៅគាល់ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានក្រាបទូលព្រះរាជាមុណ្ឌៈ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ បើកឱកាសថ្វាយហើយ។ ព្រះសម្មតិទេព សំគាល់កាលគួរនឹងស្តេចទៅឥឡូវនេះចុះ។ ម្នាលសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរប្រើនាយសារថី ឲ្យរៀបយានល្អ ៗ។ សោការក្ខមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យ ទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះរាជាមុណ្ឌៈថា ព្រះករុណា ថ្លៃវិសេស ហើយប្រើនាយសារថី ឲ្យរៀបយានល្អ ៗ ហើយក្រាបទូលព្រះរាជាមុណ្ឌៈ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យានល្អ ៗ សម្រាប់ព្រះអង្គ រៀបចំរួចស្រេចហើយ។ ព្រះសម្មតិទេព សំគាល់កាលគួរ ដែលព្រះអង្គនឹងស្តេចទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ស្តេចឡើងគង់យានល្អ ៗ ចូលទៅឯកុក្កុដារាម ដោយយានល្អ ៗ ដោយអានុភាពធំ ដើម្បីចួបព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ។ ទីដែលយានទៅបានត្រឹមណា ព្រះរាជាក៏ស្តេចទៅ ដោយយានត្រឹមនោះ ហើយស្តេចចុះអំពីយាន ទ្រង់ព្រះដំណើរ ដោយព្រះបាទចូលទៅអារាម។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ចូលទៅរកព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ ហើយប្រថាប់ក្នុងទីដ៏សមគួរ។ លុះព្រះរាជាមុណ្ឌៈ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ ថ្វាយព្រះពរ យ៉ាងនេះថា ថ្វាយព្រះពរ មហារាជ អលព្ភនីយដ្ឋាន គឺហេតុ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោក មិនគប្បីបានតាមប្រាថ្នានេះ មាន ៥ យ៉ាង។ ៥ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ។ គឺហេតុដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោក មិនគប្បីបាន តាមសេចក្តីប្រាថ្នាថា ជរាធម៌ កុំគ្រាំគ្រាឡើយ ព្យាធិធម៌ កុំឈឺចាប់ ដូច្នេះឡើយ... មរណធម៌ កុំស្លាប់ដូច្នេះឡើយ... ខយធម៌ កុំអស់ទៅដូច្នេះឡើយ... ហេតុ
ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោក មិនគប្បីបានតាមសេចក្តីប្រាថ្នាថា នស្សនធម៌ កុំវិនាសទៅដូច្នេះ។ បពិត្រមហារាជ ជរាធម៌ របស់បុថុជ្ជន អ្នកមិនបានស្តាប់ រមែងគ្រាំគ្រាទៅ បុថុជ្ជននោះ មិនពិចារណា ក្នុងជរាធម៌ ដែលគ្រាំគ្រាទៅ ដូច្នេះថា ជរាធម៌ មិនគ្រាំគ្រា ចំពោះលើតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ សេចក្តីច្យុតិ សេចក្តីកើតឡើង នៃសត្វទាំងឡាយ នៅមាន

ជរាបណា ជរាធម៌ របស់សត្វទាំងឡាយទាំងអស់ រមែងគ្រាំគ្រាទៅ ជរាបនោះ កាលបើជរាធម៌ គ្រាំគ្រាទៅហើយ អាត្មាអញ គប្បីសោកសង្រេង
លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ មិនឃ្លានភត្តផង សម្បុរអាក្រក់ គប្បីធ្លាក់ចុះ ក្នុងកាយផង ការងារ
ក៏មិនប្រព្រឹត្តទៅផង ពួកជនជាសត្រូវ ក៏មានចិត្តត្រេកអរផង មិត្តសំឡាញ់ ក៏តូចចិត្តផងដូច្នេះ។ កាលបើជរាធម៌នោះ គ្រាំគ្រាហើយ បុថុជ្ជននោះ
ក៏សោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច បពិត្រមហារាជ នេះហៅថា បុថុជ្ជន អ្នកមិនបានស្តាប់
ត្រូវសរ គឺសោក ដែលលាបដោយថ្នាំពិសចាក់ហើយ ញាំងខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅក្រហាយ។ បពិត្រមហារាជ មួយទៀត ព្យាធិធម៌ របស់បុថុជ្ជន អ្នកមិន
បានស្តាប់ តែងឈឺចាប់... មរណធម៌ រមែងស្លាប់... ខយធម៌ រមែងអស់ទៅ... នស្សនធម៌ រមែងវិនាសទៅ បុថុជ្ជននោះ មិនពិចារណា ក្នុងនស្សន
ធម៌ ដែលវិនាសទៅហើយ ដូច្នេះថា នស្សនធម៌ មិនវិនាសទៅ ចំពោះលើតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ សេចក្តី
ច្យុតិ សេចក្តីកើតឡើង របស់សត្វទាំងឡាយ នៅមានត្រឹមណា នស្សនធម៌ របស់សត្វទាំងអស់ រមែងវិនាសទៅត្រឹមនោះ កាលបើនស្សនធម៌
វិនាសទៅហើយ អាត្មាអញ ក៏គប្បីសោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ មិនឃ្លានភត្តផង
សម្បុរអាក្រក់ គប្បីធ្លាក់ចុះក្នុងកាយផង ការងារក៏មិនប្រព្រឹត្ត ទៅផង ពួកជនជាសត្រូវ មានចិត្តត្រេកអរផង មិត្រសំឡាញ់តូចចិត្តផង
កាលបើនស្សនធម៌ វិនាសទៅហើយ បុថុជ្ជននោះ ក៏សោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច បពិត្រ
មហារាជ នេះហៅថា បុថុជ្ជនមិនបានស្តាប់ ដែលសរ គឺសោក លាបដោយថ្នាំពិសចាក់ហើយ ញាំងខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅក្រហាយ។ បពិត្រមហារាជ ជរា
ធម៌ របស់អរិយសាវក អ្នកបានស្តាប់ហើយ គ្រាំគ្រាទៅ អរិយសាវកនោះ ពិចារណាក្នុងជរាធម៌ ដែលគ្រាំគ្រាទៅហើយ ដូច្នេះថា ជរាធម៌ មិន
គ្រាំគ្រាទៅ ចំពោះលើតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ សេចក្តីច្យុតិ សេចក្តីកើតឡើង របស់សត្វទាំងឡាយ នៅ
មានត្រឹមណា ជរាធម៌ របស់សត្វទាំងអស់ រមែងគ្រាំគ្រាទៅត្រឹមនោះ កាលបើជរាធម៌ គ្រាំគ្រាហើយ អាត្មាអញ គប្បីសោកសង្រេង លំបាក
ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ គប្បីមិនឃ្លានភត្តផង សម្បុរអាក្រក់ ក៏ធ្លាក់ចុះក្នុងកាយផង ការងារមិន
ប្រព្រឹត្តទៅផង ពួកជនជាសត្រូវ មានចិត្តត្រេកអរផង ពួកមិត្រសំឡាញ់ តូចចិត្តផង។ កាលបើជរាធម៌ គ្រាំគ្រាហើយ អរិយសាវកនោះ ក៏មិន
សោកសង្រេង មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច បពិត្រមហារាជ បុថុជ្ជន អ្នកមិនបានស្តាប់
ដែលសរ គឺសោក លាបដោយថ្នាំពិសណាចាក់ហើយ រមែងញាំងខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ នេះហៅថា អរិយសាវក អ្នកបានស្តាប់ បានដកនូវសរ
គឺសោក ដែលលាបដោយថ្នាំពិសនោះបាន។ អរិយសាវក ដែលមិនមានសរ គឺសោក រមែងញាំងខ្លួនឯង ឲ្យរលត់ទុក្ខបាន។ បពិត្រមហារាជ មួយ
ទៀត ព្យាធិធម៌ របស់អរិយសាវក អ្នកបានស្តាប់ហើយ រមែងឈឺចាប់... មរណធម៌ រមែងស្លាប់... ខយធម៌ រមែងអស់ទៅ... នស្សនធម៌ រមែង
វិនាសទៅ អរិយសាវកនោះ ពិចារណា ក្នុងនស្សនធម៌ ដែលវិនាសទៅ ដូច្នេះថា នស្សនធម៌ មិនវិនាសទៅ ចំពោះលើតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ
ដោយពិតនោះ ដំណើរមក ដំណើរទៅ សេចក្តីច្យុតិ សេចក្តីកើតឡើង នៃសត្វទាំងឡាយ នៅត្រឹមណា នស្សនធម៌ របស់សត្វទាំងអស់ រមែង
វិនាសទៅត្រឹមនោះ កាលបើនស្សនធម៌ វិនាសទៅហើយ អាត្មាអញសោត គប្បីសោកសង្រេង លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ ដល់នូវ
សេចក្តីវង្វេងភ្លេច អាត្មាអញ មិនឃ្លានភត្តផង សម្បុរអាក្រក់ ក៏ធ្លាក់ចុះក្នុងកាយផង ការងារក៏មិនប្រព្រឹត្តទៅផង ពួកជនជាសត្រូវ មានចិត្ត
ត្រេកអរផង ពួកមិត្រសំឡាញ់ ក៏តូចចិត្តផង។ កាលបើនស្សនធម៌ វិនាសទៅហើយ អរិយសាវកនោះ ក៏មិនសោកសង្រេង មិនលំបាក មិន
ខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រូង កន្ទក់កន្ទេញ មិនដល់នូវសេចក្តីវង្វេងភ្លេច បពិត្រមហារាជ បុថុជ្ជនអ្នកមិនបានស្តាប់ ដែលសរ គឺសោក លាបដោយ
ថ្នាំពិសណាចាក់ហើយ រមែងញាំងខ្លួន ឲ្យក្តៅក្រហាយ នេះហៅថា អរិយសាវក អ្នកបានស្តាប់ បានដកនូវសរ គឺសោក ដែលលាបដោយថ្នាំពិស
នោះបាន។ អរិយសាវក មិនមានសរ គឺសោក រមែងញាំងខ្លួន ឲ្យរលត់ទុក្ខបាន។ បពិត្រមហារាជ អលព្ភនីយដ្ឋាន ៥ យ៉ាងនេះឯង
ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា មារ ព្រហ្ម ឬបុគ្គលណាមួយក្នុងលោក មិនគប្បីបានតាមប្រាថ្នា។

> ប្រយោជន៍ក្នុងលោកនេះ សូម្បីបន្តិចបន្តួច បុគ្គលមិនបាន ព្រោះសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួលឡើយ ពួកជនជាសត្រូវ ឃើញបុគ្គលនុ៎ះ
> កំពុងសោកសៅ ដល់នូវទុក្ខ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ លុះណាតែបណ្ឌិត អ្នកឈ្វេងយល់នូវហេតុផល ទើបមិនញាប់ញ័រ ក្នុងឧបទ្រព
> ទាំងឡាយ ពួកជនជាសត្រូវ ឃើញ (ទឹក) មុខបណ្ឌិតនោះ មិនប្រែប្រួលប្លែកអំពីដើម ក៏កើតទុក្ខវិញ បុគ្គលគប្បីបានប្រយោជន៍
> ក្នុងទីណា ដោយប្រការណា ៗ គប្បីព្យាយាម ក្នុងទីនោះ ៗ ដោយប្រការដូច្នោះ ៗ គឺការនិយាយសរសើរក្តី ការរាយមន្តក្តី ការ
> និយាយជាសុភាសិតក្តី ការផ្តល់ឲ្យក្តី បវេណីក្តី បើបុគ្គលដឹងថា ប្រយោជន៍នុ៎ះ អាត្មាអញក្តី អ្នកដទៃក្តី មិនគប្បីបានតាមសេចក្តី
> ប្រាថ្នាទេ ហើយមិនសោកសៅ គប្បីអត់ធ្មត់ថា កម្មដ៏មាំ (អាត្មាអញ បានសន្សំទុកហើយ) ឥឡូវនេះ អាត្មាអញ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎។

កាលព្រះនារទៈ សំដែងយ៉ាងនេះហើយ ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ បានទូលព្រះនារទៈដ៏មានអាយុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន ធម្មបរិយាយនេះ
ឈ្មោះអ្វី។ បពិត្រមហារាជ ធម្មបរិយាយនេះ ឈ្មោះថា សោកសល្លហរណៈ គឺឧបាយ ជាគ្រឿងដកនូវសរ គឺសោក។ បពិត្រព្រះករុណា មែន
ហើយ ហៅថា សោកសល្លហរណធម៌ បពិត្រព្រះករុណា មែនហើយ ហៅថា សោកសល្លហរណធម៌ បពិត្រព្រះករុណា ខ្ញុំព្រះករុណា បាន
ស្តាប់ធម្មបរិយាយនេះហើយ ក៏លះបង់នូវសរ គឺសោកបាន។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាមុណ្ឌៈ ត្រាស់ហៅសោការក្ខាមាត្យ ជាទីគាប់ព្រះទ័យថា ម្នាល
សំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ បើដូច្នោះ ចូរអ្នករំលាយសរីរៈនាងភទ្ទាទេវី ហើយកសាងព្រះស្តូប ដើម្បីបញ្ចុះធាតុនាងភទ្ទាទេវីនោះ។ ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃ
នេះទៅ យើងនឹងងូតទឹកផង ប្រោះព្រំផង បរិភោគភត្តផង ប្រកបការងារទាំងឡាយផង។

ចប់ មុណ្ឌរាជវគ្គ ទី៥។

ឧទ្ទាននៃមុណ្ឌរាជវគ្គនោះគឺ

ហេតុទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីបាននូវទ្រព្យ ១ សប្បុរសកើតក្នុងត្រកូល ១ ធម៌ទាំងឡាយជាទីប្រាថ្នា ១ បុគ្គលអ្នកឲ្យនូវរបស់ជាទីគាប់ចិត្ត
តែងបានរបស់ជាទីគាប់ចិត្តវិញ ១ គំនរបុណ្យ ១ សម្បទា ១ ទ្រព្យ ១ ហេតុដែលបុគ្គលមិនគប្បីបានតាមប្រាថ្នា ១ ព្រះរាជាបសេនទិកោសល
ព្រួយព្រះហឫទ័យ ១ នារទៈសំដែងធម៌ ១។

ចប់ បឋមបណ្ណាសក។

ទុតិយបណ្ណាសក (ទី២)

CS sut.an.05.vv2 | book_044

(២. ទុតិយបណ្ណាសកំ)

នីវរណវគ្គ ទី១ (៦)

CS sut.an.05.v06 | book_044

((៦) ១. នីវរណវគ្គោ)

(អាវរណសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.051 | book_044

(១. អាវរណសុត្តំ)

[៥១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី។ ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ករុណា ព្រះអង្គ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺកាមច្ឆន្ទៈ ជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាបាទៈ ជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ថីនមិទ្ធៈ ជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ ជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិចិកិច្ឆា ជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញា ឲ្យមានកម្លាំងថយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះសោត មិនបានលះបង់ធម៌ ៥ នេះ ដែលជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ នឹងដឹងនូវប្រយោជន៍ខ្លួន ដឹងនូវប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ដឹងនូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ ឬនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវញាណទស្សនវិសេស ល្មមឲ្យបាននូវអរិយភាពដ៏លើសលុប ជាងមនុស្សធម៌[7] តទៅ ដោយប្រាជ្ញាមិនមានកម្លាំង និងមានកម្លាំងថយ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនជាហេតុ ជាទីតាំងឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្ទឹង ហូរចុះអំពីភ្នំ ប្រព្រឹត្តទៅកាន់ទីឆ្ងាយ មានខ្សែទឹកដ៏រហ័ស ហូរនាំយកទាំងសំណាត់ទៅ មានបុរស បើកមាត់ប្រឡាយ សងខាងស្ទឹងនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ ខ្សែទឹកត្រង់កណ្តាលស្ទឹងនោះ នឹងហូររាចសាចព្រាច ទៅផ្សេងៗ មិនប្រព្រឹត្តទៅកាន់ទីឆ្ងាយបាន មានខ្សែទឹកមិនបានរហ័ស ទាំងមិនបានហូរនាំយកសំណាត់ទៅបាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ មិនបានលះនូវធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ដែលជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ និងដឹងនូវប្រយោជន៍ខ្លួន ដឹងនូវប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ដឹងនូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ ឬនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវញាណទស្សនវិសេស ល្មមឲ្យបាន នូវអរិយភាពដ៏លើសលុប ជាងមនុស្សធម៌តទៅ ដោយប្រាជ្ញាមិនមានកម្លាំង និងមានកម្លាំងថយ ដូច្នេះនុ៎ះ ក៏មិនជាហេតុ ជាទីតាំង យ៉ាងនោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះភិក្ខុនោះ បានលះបង់នូវធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ដែលជាគ្រឿងទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ និងដឹងនូវប្រយោជន៍ខ្លួន ដឹងនូវប្រយោជន៍អ្នដទៃ ដឹងនូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ ឬធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវញាណទស្សនវិសេស ល្មមឲ្យបាននូវអរិយភាពដ៏លើសលុប ជាងមនុស្សធម៌តទៅ ដោយប្រាជ្ញាមានកម្លាំង ដូច្នេះ នេះទើបជាហេតុ ជាទីតាំងបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្ទឹងហូរចុះអំពីភ្នំ ប្រព្រឹត្តទៅកាន់ទីឆ្ងាយ មានខ្សែទឹកដ៏រហ័ស ហូរនាំយកទាំងសំណាត់ទៅ មានបុរស ទប់មាត់ប្រឡាយសងខាងស្ទឹងនោះ កាលបើយ៉ាងនេះ ខ្សែទឹកត្រង់កណ្តាលស្ទឹងនោះ មិនបានហូររាចសាចព្រាចទៅផ្សេងៗ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅកាន់ទីឆ្ងាយ ជាខ្សែទឹកដ៏រហ័ស ទាំងហូរនាំយកសំណាត់ទៅបាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះសោត បានលះបង់នូវធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ដែលជាគ្រឿទប់ រារាំង គ្របសង្កត់នូវចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ និងដឹងនូវប្រយោជន៍ខ្លួន ដឹងនូវប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ដឹងនូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ ឬនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវញាណទស្សនវិសេស ល្មមឲ្យបាននូវអរិយភាព ដ៏លើសលុប ជាងមនុស្សធម៌តទៅ ដោយប្រាជ្ញាមានកម្លាំង ដូច្នេះ នេះក៏ជាហេតុ ជាទីតាំង យ៉ាងនោះដែរ។

(អកុសលរាសិសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.052 | book_044

(២. អកុសលរាសិសុត្តំ)

[៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា គំនរអកុសល (បើ) ពោលឲ្យត្រូវ គួរហៅថា នីវរណៈ ៥ យ៉ាង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរអកុសលទាំងអស់ ក៏គឺនីវរណៈទាំង ៥ យ៉ាងនេះ។ នីវរណៈ ៥ តើដូចម្តេច។ គឺកាមច្ឆន្ទនីវរណៈ១ ព្យាបាទនីវរណៈ១ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ១ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ១ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា គំនរអកុសល (បើ) ពោលឲ្យត្រូវ គួរហៅថា នីវរណៈ ៥ យ៉ាងនេះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរអកុសលទាំងអស់ ក៏គឺនីវរណៈ ៥ យ៉ាងនេះ។

(បធានិយង្គសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.053 | book_044

(៣. បធានិយង្គសុត្តំ)

[៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមនេះ មាន ៥ យ៉ាង។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿញាណ គ្រឿងត្រាស់ដឹង របស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អង្គនោះ ជាអរហន្ត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជា និងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ជាបុគ្គលប្រសើរបំផុត ជាសារថីទូន្មាននូវបុរស ជាសាស្តានៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធ លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ១ ជាអ្នកមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ប្រកបដោយធាតុភ្លើង សម្រាប់ដុតកំដៅយ៉ាងល្មម មិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក ជាយ៉ាងកណ្តាល គួរនឹងធ្វើព្យាយាមបាន ១ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ជាអ្នកធ្វើខ្លួន ឲ្យប្រាកដតាមពិត ក្នុងសំណាក់គ្រូ និងពួកសព្រហ្មចារីជាវិញ្ញូជន ១ ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ ធ្វើកុសលធម៌ ឲ្យសម្រេច មានកម្លាំងប្រឹងសង្វាត មិនដាក់ចុះនូវធុរៈក្នុងកុសលធម៌ ១ ជាអ្នកមានបញ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញា អាចកំណត់នូវការកើត និងការរលត់ដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយ (កិលេស) អាចកំណត់នូវធម៌ ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃទុក្ខដោយប្រពៃបាន ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម មាន ៥ នេះឯង។

(សមយសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.054 | book_044

(៤. សមយសុត្តំ)

[៥៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសម័យ (សម័យមិនគួរ) ៥ យ៉ាងនេះ ដើម្បីព្យាយាម។ អសម័យ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកគ្រាំគ្រា ត្រូវជរាគ្របសង្កត់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអសម័យ ទី១ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានព្យាធិ ត្រូវព្យាធិគ្របសង្កត់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអសម័យ ទី២ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ស្រុកអំណត់អត់បាយ មានស្រូវមិនល្អ រកបិណ្ឌបាតបានដោយក្រ មិនងាយបុគ្គលព្យាយាម ស្វែងរកអាហារបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអសម័យ ទី៣ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត (ស្រុក) មានភ័យ[8] មានការរំភើបកក្រើក ក្នុងដងព្រៃ ពួកអ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាឡើងកាន់ចក្កយាន ហើយបរទៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអសម័យ ទី៤ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត សង្ឃបែកគ្នា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើសង្ឃបែកគ្នាហើយ ការជេរគ្នានឹងគ្នា ក៏រមែងមាន ការប្រទេចគ្នានឹងគ្នា ក៏រមែងមាន ការនិយាយបោះបោកគ្នានឹងគ្នា ក៏រមែងមាន ការបោះបង់ចោលគ្នានឹងគ្នា ក៏រមែងមាន ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ក្នុងសង្ឃនោះឯង ក៏នៅតែមិនជ្រះថ្លា ពួកជនខ្លះ ដែលជ្រះថ្លាហើយ ក៏បែរចិត្តផ្សេងទៅវិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអសម័យ ទី៥ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាអសម័យ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសម័យ (សម័យមិនគួរ) ៥ យ៉ាងនេះឯង ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យ ៥ យ៉ាងនេះ ដើម្បីព្យាយាម។ សម័យ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្មេងកំឡោះ ពេញកម្លាំង មានសក់ខ្មៅ ប្រកបដោយវ័យកំពុងចំរើន គឺវ័យជាបឋម ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសម័យ ទី១ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ប្រកបដោយធាតុភ្លើង ជាគ្រឿងដុតកំដៅយ៉ាងល្មម មិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក យ៉ាងកណ្តាល គួរដើម្បីព្យាយាមបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសម័យ ទី២ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ស្រុកសម្បូរភិក្ខាមានស្រូវល្អ រកបិណ្ឌបាតបានងាយ បុគ្គលងាយព្យាយាមស្វែងរកអាហារបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសម័យ ទី៣ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ពួកមនុស្សព្រមព្រៀងគ្នា រួសរាយរកគ្នា មិនវិវាទគ្នា រលាយចូលគ្នា ដូចទឹកដោះលាយនឹងទឹក សំឡឹងមើលគ្នា ទៅវិញទៅមក ដោយភ្នែកជាទីស្រឡាញ់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសម័យ ទី៤ ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា រួសរាយរកគ្នា មិនវិវាទគ្នា មានបាលីសម្រាប់សំដែងឡើងតែមួយ នៅជាសុខសប្បាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នាហើយ ការជេរគ្នានឹងគ្នា ក៏មិនមាន ការប្រទេចគ្នានឹងគ្នា ក៏មិនមាន ការស្រដីបោះបោករកគ្នានឹងគ្នា ក៏មិនមាន ការលះបង់ចោលគ្នានឹងគ្នា ក៏មិនមាន ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ក្នុងសង្ឃនោះក៏ជ្រះថ្លាឡើង ពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយ ក៏រឹតតែជ្រះថ្លាក្រៃពេក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសម័យ ទី៥ គួរប្រព្រឹត្ត ដើម្បីព្យាយាម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាសម័យ គួរប្រព្រឹត្ត ដើម្បីព្យាយាម។

(មាតាបុត្តសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.055 | book_044

(៥. មាតាបុត្តសុត្តំ)

[៥៥] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះ ជនពីរនាក់ គឺភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ ជាមាតា និង បុត្រ បានចូលទៅនៅចាំវស្សា ទៀបក្រុងសាវត្ថី។ ជនទាំងពីរនោះ ជាអ្នកប្រាថ្នាឲ្យឃើញគ្នានឹងគ្នាជារឿយៗ គឺមាតាក៏ជាអ្នកប្រាថ្នាឲ្យឃើញបុត្ររឿយៗ ចំណែកបុត្រ ក៏ជាអ្នកប្រាថ្នាឲ្យឃើញមាតារឿយៗ។ ការនៅច្រឡូកច្រឡំកើតមាន ព្រោះជនទាំងនោះ បានឃើញគ្នារឿយៗ កាលបើការនៅច្រឡូកច្រឡំមានហើយ សេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ក៏កើតមាន កាលបើមានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ សេចក្តីស៊ប់ចិត្ត ក៏កើតមាន។ ជនទាំងពីរនោះ លុះមានចិត្តចុះស៊ប់ រកគ្នាហើយ ក៏មិនបានលាសិក្ខា មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវភាព នៃខ្លួនមានកម្លាំងថយ ស្រាប់តែសេពនូវមេថុនធម្ម។ គ្រានោះ មានភិក្ខុច្រើនរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស មានជនពីរនាក់ គឺភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ ជាមាតា និងបុត្ត បានចូលមកនៅចាំវស្សា ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ។ ជនទាំងពីរនោះ ជាអ្នកប្រាថ្នាឲ្យឃើញគ្នានឹងគ្នា ជារឿយៗ គឺមាតា ក៏ជាអ្នកប្រាថ្នា ឲ្យឃើញបុត្ររឿយៗ ចំណែកបុត្រ ក៏ជាអ្នកប្រាថ្នា ឲ្យឃើញមាតារឿយៗ។ ការនៅច្រឡូកច្រឡំគ្នាកើតមាន ក៏ព្រោះជនទាំងពីរនោះ បានឃើញគ្នារឿយៗ កាលបើមានការនៅច្រឡូកច្រឡំហើយ សេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ក៏កើតមាន កាលបើមានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ សេចក្តីស៊ប់ចិត្ត ក៏កើតមាន។ ជនទាំងពីរនោះ លុះមានចិត្តចុះស៊ប់ រកគ្នាហើយ ក៏មិនបានលាសិក្ខា មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវភាពនៃខ្លួនមានកម្លាំងថយ ស្រាប់តែសេពមេថុនធម្ម។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោឃបុរសនោះ ដឹងដែរ ឬមិនដឹងទេថា មាតារមែងត្រេកអរក្នុងបុត្រ ឬថាបុត្រ ក៏រមែងត្រេកអរក្នុងមាតា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពិចារណារកមិនឃើញ នូវរូបដទៃ សូម្បីតែរូបមួយ ដែលជាទីតាំងនៃតម្រេក យ៉ាងនេះ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា យ៉ាងនេះ ជាទីតាំង នៃសេចក្តីស្រវឹង យ៉ាងនេះ ជាទីតាំង នៃ

ចំណង់យ៉ាងនេះ ជាទីតាំង នៃសេចក្តីជ្រប់នៅ យ៉ាងនេះ នឹងធ្វើឲ្យអន្តរាយ ដល់ការបានសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរលើស យ៉ាងនេះ ដូចជារូបស្រីនេះឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វត្រេកអរ ជាប់ជំពាក់ សញ្ជប់ជ្រប់ ស៊ប់នៅក្នុងរូបស្រីហើយ សត្វពួកនោះ ឈ្មោះថា លុះក្នុងអំណាចនៃរូបស្រី រមែងសោកស្តាយអស់កាលយូរអង្វែង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពិចារណា មិនឃើញនូវសំឡេងដទៃ សូម្បីតែសំឡេងមួយ... នូវក្លិនដទៃ សូម្បីតែក្លិនមួយ... នូវរសដទៃ សូម្បីតែរសមួយ... នូវផ្សព្វដទៃ សូម្បីតែផ្សព្វមួយ ដែលជាទីតាំង នៃតម្រេក យ៉ាងនេះ ជាទីតាំង នៃសេចក្តីប្រាថ្នា យ៉ាងនេះ ជាទីតាំង នៃសេចក្តីស្រវឹង យ៉ាងនេះ ជាទីតាំង នៃចំណង់ យ៉ាងនេះ ជាទីតាំង នៃសេចក្តីជ្រប់នៅ យ៉ាងនេះ នឹងធ្វើឲ្យអន្តរាយ ដល់ការបានសេចក្តីក្សេម ចាកយោគៈ ដ៏ប្រសើរលើស យ៉ាងនេះ ដូចជាផ្សព្វ នៃស្រីនេះទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វត្រេកអរ ជាប់ចំពាក់ សញ្ជប់ជ្រប់ស៊ប់ នៅក្នុងផ្សព្វនៃស្រីហើយ សត្វពួកនោះ ឈ្មោះថា លុះក្នុងអំណាច នៃផ្សព្វស្រី រមែងសោកស្តាយ អស់កាលជាយូរអង្វែង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រីទោះកំពុងដើរក្តី ក៏រមែងគ្របសង្កត់ចិត្តបុរសបាន ទោះឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី ក្រាបចុះក្តី ការនិយាយក្តី ច្រៀងក្តី យំក្តី ហើមប៉ោងក្តី ស្លាប់ក្តី ក៏រមែងគ្របសង្កត់នូវចិត្ត នៃបុរសបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តាមពិតថា បុគ្គល កាលបើហៅមាតុគ្រាមនោះ ឲ្យត្រូវគួរហៅថា ជាអន្ទាក់ (សម្រាប់ទាក់) ដោយជុំវិញ របស់មារដូច្នេះ បុគ្គល កាលបើហៅមាតុគ្រាមឲ្យត្រូវ គួរហៅថា ជាអន្ទាក់ដោយជុំវិញ របស់មារដូច្នេះ។

> បុគ្គលចរចាជាមួយនឹងជន ដែលមានដាវក្នុងដៃក្តី ចរចាជាមួយនឹងបិសាចក្តី ប៉ះពាល់នឹងអាសិរពិស ហើយត្រូវអាសិរពិសចឹកស្លាប់ក្តី (ប្រសើរជាង) មិនគួរចរចា ជាមួយនឹងមាតុគ្រាម តែមួយនឹងមួយឡើយ។ ពួកមាតុគ្រាមនោះ រមែងចងបុរសដែលភ្លេចស្មារតី ដោយការសំឡឹងមើលផង ដោយកិរិយាញញឹមផង មួយយ៉ាងទៀត ដោយការស្លៀកមិនស្រួលផង ដោយសំដីដ៏ពីរោះផង ជន គឺមាតុគ្រាមនុ៎ះ មិនមែនបៀតបៀនបុរស តែ (ត្រឹមរស់នៅ) ប៉ុណ្ណោះទេ ទោះបីហើមប៉ោង ឬស្លាប់ហើយ ក៏ (គង់នៅតែបៀតបៀនដែរ)។ កាមគុណទាំង ៥ នុ៎ះ គឺរូប សំឡេង ក្លិន រស ផ្សព្វ ដែលជាតម្រេកនៃចិត្ត រមែងប្រាកដ ក្នុងរូបនៃស្ត្រី។ កាលបុរសទាំងនោះ ដែលជំនន់ គឺកាមក្ខចនាំទៅ មិនបានកំណត់ដឹង នូវកាមទាំងឡាយ រមែងធ្វើនូវគតិ និងការកើតរឿយៗ អស់វដ្តកាលក្នុងសង្សារវដ្តទៅខាងមុខ។ លុះតែបុរសទាំងឡាយណា កំណត់ដឹង នូវកាមទាំងឡាយបាន ទើបបុរសនោះ មិនមានភ័យអំពីទីណាឡើយ ឬបុរសទាំងឡាយណា បានដល់នូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈ ក្នុងលោកហើយ បុរសទាំងនោះ ទើបឈ្មោះថា បានដល់នូវត្រើយ គឺព្រះនិព្វាន។

(ឧបជ្ឈាយសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.056 | book_044

(៦. ឧបជ្ឈាយសុត្តំ)

[៥៦] គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូប បានចូលទៅរកឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្លួន លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះ នឹងឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្លួនថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាយរបស់ខ្ញុំ មានសភាពធ្ងន់ ទាំងទិស ក៏មិនប្រាកដដល់ខ្ញុំ ធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនជាក់ច្បាស់ដល់ខ្ញុំ ថីនមិទ្ធៈគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ទាំងសេចក្តីអផ្សុក សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ក៏មានដល់ខ្ញុំ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះ បាននាំភិក្ខុជាសទ្ធិវិហារិកនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុនេះ ពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាយរបស់ខ្ញុំ មានសភាពធ្ងន់ ទាំងទិស ក៏មិនប្រាកដដល់ខ្ញុំ ធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនជាក់ច្បាស់ដល់ខ្ញុំថីនមិទ្ធៈគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈទាំងសេចក្តីអផ្សុក សេចក្តីសង្ស័យក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ក៏មានដល់ខ្ញុំ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ ហេតុនុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងហ្នឹងឯង។ កាលបើភិក្ខុ មិនបានគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនស្គាល់ប្រមាណ ក្នុងភោជន មិនបានប្រកបរឿយៗ នូវការភ្ញាក់រលឹក មិនពិចារណា រាវរក នូវពួកធម៌ជាកុសល អស់រាត្រីខាងដើម និងរាត្រីខាងចុង មិនបានប្រឹងប្រកបព្យាយាម ចំរើននូវធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃពោធិញ្ញាណ កាយរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងមានសភាពធ្ងន់ ទាំងទិស ក៏មិនបានប្រាកដ ដល់ភិក្ខុនោះ ធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនជាក់ច្បាស់ ដល់ភិក្ខុនោះ ថីនមិទ្ធៈ ក៏គ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះ រមែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ទាំងសេចក្តីអផ្សុក សេចក្តីសង្ស័យក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ក៏មានដល់ភិក្ខុនោះ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកត្រូវសិក្សា ក្នុងសាសនានេះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ជាអ្នកដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជន ប្រកបរឿយៗ នូវការភ្ញាក់រលឹក ពិចារណា រាវរក នូវពួកធម៌ជាកុសល អស់រាត្រីខាងដើម និងរាត្រីខាងចុង ប្រឹងប្រកបការព្យាយាម ចំរើននូវធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃពោធិញ្ញាណ។ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកត្រូវសិក្សា យ៉ាងនេះឯង។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មាន ដោយឱវាទនេះហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះ គេចចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនធ្វេសប្រហែស មានព្យាយាមដុតបំផ្លាញនូវកិលេស មានចិត្តស្លូង ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្ត ចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់គុណវិសេសណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បានដល់នូវគុណវិសេស ដ៏លើសលុបនោះ ជាទីបំផុត នៃព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន អស់កាលមិនយូរ ហើយបានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តចប់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ ក៏ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ។ លុះភិក្ខុនោះ បានសម្រេចអរហត្តហើយ ក៏ចូលទៅរកឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្លួន លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាននិយាយនឹងឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្លួន យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាយរបស់ខ្ញុំលែងធ្ងន់ហើយ ទិសទាំងឡាយ ក៏ប្រាកដដល់ខ្ញុំ ធម៌ទាំងឡាយ ក៏ជាក់ច្បាស់ដល់ខ្ញុំ ថីនមិទ្ធៈ ក៏លែងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយសេចក្តីត្រេកអរ សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនមានដល់ខ្ញុំឡើយ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះ បាននាំភិក្ខុជាសទ្ធិវិហារិកនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុនេះ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាយរបស់ខ្ញុំលែងធ្ងន់ហើយ ទិសទាំងឡាយ ក៏ប្រាកដដល់ខ្ញុំ ធម៌ទាំងឡាយ ក៏ជាក់ច្បាស់ ដល់ខ្ញុំ ថីនមិទ្ធៈ ក៏

លែងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយសេចក្តីត្រេកអរ សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនមានដល់ខ្ញុំ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ ហេតុនុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងហ្នឹងឯង។ កាលបើភិក្ខុបានគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្រ្ទិយទាំងឡាយ ដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជន ប្រកបរឿយៗនូវការភ្ញាក់រលឹក ពិចារណា រាវរក នូវពួកធម៌ជាកុសល អស់រាត្រីខាងដើម និងរាត្រីខាងចុង ប្រឹងប្រកបការព្យាយាម ចំរើនធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃពោធិញ្ញាណ កាយរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងមិនធ្ងន់ ទិសទាំងឡាយ ក៏ប្រាកដ ដល់ភិក្ខុនោះ ធម៌ទាំងឡាយ ក៏ជាក់ច្បាស់ដល់ភិក្ខុនោះ ថីនមិទ្ធៈ ក៏មិនគ្របសង្កត់ចិត្ត របស់ភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយសេចក្តីត្រេកអរ ទាំងសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសិក្សាក្នុងសាសនានេះ យ៉ាងនេះថា ពួកយើងនឹងជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្រ្ទិយទាំងឡាយ ជាអ្នកដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជន ប្រកបរឿយៗ នូវការភ្ញាក់រលឹក ពិចារណា រាវរក នូវពួកធម៌ជាកុសល អស់រាត្រីខាងដើម និងរាត្រីខាងចុង ប្រឹងប្រកបការព្យាយាម ចំរើនធម៌ទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃពោធិញ្ញាណ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះឯង។

(អភិណ្ហបច្ចវេក្ខិតព្វឋានសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.057 | book_044

(៧. អភិណ្ហបច្ចវេក្ខិតព្ពឋានសុត្តំ)

[៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ។ ស្ថាន ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញ មានជរាជាធម្មតា មិនកន្លងជរាទៅបានឡើយ១។ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញ មានព្យាធិ ជាធម្មតា មិនកន្លងព្យាធិទៅបានឡើយ ១។ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗថា អាត្មាអញ មានសេចក្តីស្លាប់ ជាធម្មតា មិនកន្លងសេចក្តីស្លាប់ទៅបានឡើយ ១។ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញ តែងមានសេចក្តីព្រាត់ប្រាស និរាសចាកសត្វ និងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តទាំងពួង ១។ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗថា អាត្មាអញ មានកម្មជារបស់ខ្លួន មានកម្មជាមត៌ក មានកម្មជាកំណើត មានកម្មជាផៅពង្ស មានកម្មជាទីរលឹក អាត្មាអញ នឹងធ្វើនូវកម្មណា ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តី នឹងជាអ្នកទទួលនូវផលនៃកម្មនោះ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗថា អាត្មាអញ មានជរា ជាធម្មតា មិនកន្លងជរាទៅបាន តើព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងមានសេចក្តីស្រវឹង ក្នុងវ័យដ៏ចំរើន ដែលជាហេតុនាំឲ្យពួកសត្វ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត។ កាលបើបុគ្គលនោះ ពិចារណាស្ថាននោះ រឿយៗហើយ ក៏លះបង់យោព្វនមទៈ (សេចក្តីស្រវឹង ក្នុងវ័យដ៏ចំរើន) ដោយសព្វគ្រប់ ឬពុំនោះសោត ក៏គង់ស្រាលស្តើងទៅបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗថា អាត្មាអញ មានជរា ជាធម្មតា មិនកន្លងជរាទៅបាន ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗថា អាត្មាអញ មានព្យាធិ ជាធម្មតា មិនកន្លងព្យាធិទៅបាន តើព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងមានសេចក្តីស្រវឹង ក្នុងភាពនៃខ្លួនជាមិនមានរោគ ដែលជាហេតុនាំឲ្យពួកសត្វ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត។ កាលបើបុគ្គលនោះ ពិចារណា នូវស្ថាននោះរឿយៗ ហើយ គង់លះបង់ អារោគ្យមទៈ (សេចក្តីស្រវឹង ក្នុងភាវៈនៃខ្លួនមិនមានរោគ) ដោយសព្វគ្រប់ ឬពុំនោះសោត គង់ស្រាលស្តើងទៅបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញ មានព្យាធិជាធម្មតា មិនកន្លងព្យាធិទៅបាន ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយ ៗ ថា អាត្មាអញ មានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា មិនកន្លងសេចក្តីស្លាប់ទៅបាន តើព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងមានសេចក្តីស្រវឹង ក្នុងជីវិត ដែលជាហេតុនាំឲ្យពួកសត្វប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត។ កាលបើបុគ្គលនោះ ពិចារណានូវស្ថាននោះរឿយ ៗ ហើយ គង់លះបង់ជីវិតមទៈ (សេចក្តីស្រវឹងក្នុងជីវិត) ដោយសព្វគ្រប់ ឬពុំនោះសោត គង់ស្រាលស្តើងទៅបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយ ៗ ថា អាត្មាអញ មានសេចក្តីស្លាប់ ជាធម្មតា មិនកន្លងសេចក្តីស្លាប់ទៅបាន ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញ តែងមានសេចក្តីព្រាត់ប្រាស និរាសចាកសត្វ និងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តទាំងពួង តើព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងមានតម្រេកក្រៃលែង ក្នុងសត្វ និងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលជាហេតុនាំឲ្យសត្វ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត។ កាលបើបុគ្គលនោះ ពិចារណា នូវស្ថាននោះរឿយៗ ហើយ គង់លះបង់ឆន្ទរាគ (តម្រេកក្រៃលែង) ក្នុងសត្វ និងសង្ខារ ដោយសព្វគ្រប់ ឬពុំនោះសោត គង់ស្រាលស្តើងទៅបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយ ៗ ថា អាត្មាអញ មានសេចក្តីព្រាត់ប្រាស និរាសចាកសត្វ និងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តទាំងពួង ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញ មានកម្មជារបស់ខ្លួន មានកម្មជាមត៌ក មានកម្មជាកំណើត មានកម្មជាផៅពង្ស មានកម្មជាទីរលឹក អាត្មាអញ នឹងធ្វើនូវកម្មណា ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តី នឹងជាអ្នកទទួលយកនូវផលនៃកម្មនោះ តើព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតែងមានកាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិត។ កាលបើបុគ្គលនោះ ពិចារណា នូវស្ថាននោះរឿយៗ ហើយ គង់លះបង់ទុច្ចរិត ដោយសព្វគ្រប់ ឬពុំនោះសោត ក៏គង់ស្រាលស្តើងទៅបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី គួរពិចារណារឿយៗ ថា អាត្មាអញ មានកម្មជារបស់ខ្លួន មានកម្មជាមត៌ក មានកម្មជាកំណើត មានកម្មជាផៅពង្ស មានកម្មជាទីរលឹក អាត្មាអញ នឹងធ្វើកម្មណា ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តី នឹងជាអ្នកទទួលយក នូវផលនៃកម្មនោះ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនោះ តែងពិចារណាថា មិនមែនតែអាត្មាអញ ម្នាក់ឯងទេ ដែលមានជរា ជាធម្មតា មិនកន្លងជរាទៅបាន ទោះបីពួកសត្វដែលមានការរង្គាត់មក រង្គាត់ទៅ ច្យុត និងកើតអម្បាលម៉ាន ពួកសត្វទាំងអស់ ក៏តែងមានជរា ជាធម្មតា មិនកន្លងជរាទៅបានដែរ កាលបើអរិយសាវកនោះ ពិចារណានូវស្ថាននោះរឿយ ៗ ហើយ លោកុត្តរមគ្គ ក៏កើតឡើងព្រម។ អរិយសាវកនោះ រមែងសេព ចំរើន ធ្វើរឿយៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះ។ កាលបើអរិយសាវកនោះ សេព ចំរើន ធ្វើរឿយ ៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះហើយ សញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ក៏រមែងសាបសូន្យទៅ អនុសយកិលេសទាំងឡាយ ក៏វិនាសទៅ។ (អរិយសាវកនោះ ពិចារណា) ថា មិនមែនតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ ដែលមានព្យាធិ ជាធម្មតា មិន

កន្លងព្យាធិទៅបាន ទោះពួកសត្វ ដែលមានការរង្គាត់មក រង្គាត់ទៅ ច្យុត កើតអម្បាលម៉ាន ពួកសត្វទាំងអស់ ក៏មានព្យាធិ ជាធម្មតា មិនកន្លងព្យាធិទៅបានដែរ កាលបើអរិយសាវកនោះ ពិចារណានូវស្ថាននោះរឿយ ៗហើយ លោកុត្តរមគ្គ ក៏កើតឡើងព្រម។ អរិយសាវកនោះ សេព ចំរើន ធ្វើរឿយ ៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះ។ កាលបើអរិយសាវកនោះ សេព ចំរើន ធ្វើរឿយ ៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះហើយ សញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ក៏រមែងសាបសូន្យទៅ អនុសយក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏វិនាសទៅ។ (អរិយសាវកនោះ ពិចារណា) ថា មិនមែនតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ ដែលមានសេចក្ដីស្លាប់ ជាធម្មតា មិនកន្លងសេចក្ដីស្លាប់ទៅបាន ទោះពួកសត្វ ដែលមានការរង្គាត់មក រង្គាត់ទៅ ច្យុត កើតអម្បាលម៉ាន ពួកសត្វទាំងអស់ ក៏មានសេចក្ដីស្លាប់ជាធម្មតា មិនកន្លងសេចក្ដីស្លាប់ទៅបានដែរ កាលបើអរិយសាវកនោះ ពិចារណានូវស្ថាននោះរឿយ ៗ ហើយ លោកុត្តរមគ្គ ក៏កើតឡើងព្រម។ អរិយសាវកនោះ រមែងសេព ចំរើន ធ្វើរឿយ ៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះ។ កាលបើអរិយសាវកនោះ សេព ចំរើន ធ្វើរឿយ ៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះហើយ សញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ក៏រមែងសាបសូន្យទៅ អនុសយក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏វិនាសទៅ។ (អរិយសាវកនោះ ពិចារណា) ថា មិនមែនតែអាត្មាអញម្នាក់ឯងទេ ដែលមានសេចក្ដីព្រាត់ប្រាស និរាសចាកសត្វ និងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តទាំងពួង ទោះពួកសត្វ ដែលមានការរង្គាត់មក រង្គាត់ទៅ ច្យុត កើតអម្បាលម៉ាន ពួកសត្វទាំងអស់ មានសេចក្ដីព្រាត់ប្រាស និរាសចាកសត្វ និងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្តទាំងពួងដែរ កាលបើអរិយសាវកនោះ ពិចារណានូវស្ថាននោះរឿយ ៗ ហើយ លោកុត្តរមគ្គ ក៏កើតឡើងព្រម។ អរិយសាវកនោះ រមែងសេព ចំរើន ធ្វើរឿយៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះ កាលបើអរិយសាវកនោះ សេព ចំរើន ធ្វើរឿយៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះហើយ សញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ក៏រមែងសាបសូន្យទៅ អនុសយក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏វិនាសទៅ។ (អរិយសាវកនោះ ពិចារណា) ថា មិនមែនតែអាត្មាអញ តែម្នាក់ឯងទេ ដែលមានកម្ម ជារបស់ខ្លួន មានកម្មជាមត៌ក មានកម្មជាកំណើត មានកម្ម ជាផៅពង្ស មានកម្មជាទីរលឹក អាត្មាអញ នឹងធ្វើកម្មណា ទោះល្អក្ដី អាក្រក់ក្ដី នឹងជាអ្នកទទួលយក នូវផលនៃកម្មនោះ ទោះពួកសត្វ ដែលមានការរង្គាត់មក រង្គាត់ទៅ ច្យុត កើតអម្បាលម៉ាន ពួកសត្វទាំងអស់ ក៏មានកម្មជារបស់ខ្លួន មានកម្មជាមត៌ក មានកម្មជាកំណើត មានកម្មជាផៅពង្ស មានកម្មជាទីរលឹក ពួកសត្វនឹងធ្វើកម្មណា ទោះល្អក្ដី អាក្រក់ក្ដី នឹងជាអ្នកទទួលយក នូវផលនៃកម្មនោះដែរ កាលបើអរិយសាវកនោះ ពិចារណានូវស្ថាននោះរឿយ ៗ ហើយ លោកុត្តរមគ្គ ក៏កើតឡើងព្រម។ អរិយសាវកនោះ រមែងសេព ចំរើន ធ្វើរឿយ ៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះ។ កាលបើអរិយសាវកនោះ សេព ចំរើន ធ្វើរឿយ ៗ នូវលោកុត្តរមគ្គនោះហើយ សញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ក៏រមែងសាបសូន្យទៅ អនុសយក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏វិនាសទៅ។

> ធម៌ទាំងឡាយ គឺព្យាធិធម៌ ជរាធម៌ និងមរណធម៌ មាននៅយ៉ាងណា ពួកបុថុជ្ជន ជាសប្បុរស រមែងស្អប់ខ្ពើមយ៉ាងនោះ។ កាលបើពួកសត្វ មានសភាវៈយ៉ាងនេះហើយ តថាគត ក៏គួរធុញទ្រាន់ នឹងសភាវៈនុ៎ះដែរ ហេតុនុ៎ះ មិនមានដល់តថាគត មានសភាពដ៏សមគួរ មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះ។ តថាគតនោះ កាលបើនៅយ៉ាងនេះ ក៏ដឹងនូវធម៌ ដែលប្រាសចាកឧបធិ បានឃើញបព្វជ្ជា ថាជាការក្សេម គ្របសង្កត់ នូវសេចក្ដីស្រវឹងទាំងពួង គឺស្រវឹងក្នុងភាវៈ នៃខ្លួនជាបុគ្គលមិនមានរោគ ក្នុងវ័យ ក្នុងជីវិតបាន។ សេចក្ដីព្យាយាម ក៏កើតមានដល់តថាគតនោះ កាលដែលឃើញច្បាស់ នូវព្រះនិព្វាន តថាគតមិនគួរដើម្បីសេពកាមទាំងឡាយបានវិញ ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ តថាគតនឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌តទៅ មិនបានត្រឡប់វិញឡើយ។

(លិច្ឆវិកុមារកសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.058 | book_044

(៨. លិច្ឆវិកុមារកសុត្តំ)

[៥៨] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវន ទៀបក្រុងវេសាលី។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ដេចទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងនគរវេសាលី រួចត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ នៃភត្តហើយ ស្ដេចចូលទៅកាន់មហាវន គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម។ សម័យនោះឯង ពួកលិច្ឆវីកុមារច្រើនអង្គ កាន់យកនូវធ្នូ ដែលខ្លួនដំឡើងហើយ មានពួកឆ្កែចោមរោម ដើរសញ្ចរទៅមក ក្នុងមហាវន បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម លុះឃើញហើយ ក៏ដាក់ធ្នូដែលខ្លួនដំឡើង ចេញហើយ បញ្ជូនពួកឆ្កែទៅក្នុងទីសមគួរ រួចចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានសភាពស្ងប់ស្ងៀម ផ្គងអញ្ជលី ចូលទៅអង្គុយជិត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ សម័យនោះ មហានាមលិច្ឆវី ដើរសញ្ចរទៅមក សម្រួលស្មង ក្នុងមហាវន បានឃើញពួកលិច្ឆវីកុមារទាំងនោះ កំពុងមានភាពស្ងប់ស្ងៀម ផ្គងអញ្ជលី ចូលទៅអង្គុយជិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបានឃើញហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះស្ដេចមហានាមលិច្ឆវី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បន្លឺឡើងនូវឧទានថា ពួកស្ដេចវជ្ជីនឹងចំរើន ពួកស្ដេចវជ្ជីនឹងចំរើន។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលមហានាម ថ្វីក៏បានជានិយាយថា ពួកស្ដេចវជ្ជីនឹងចំរើន ពួកស្ដេចវជ្ជីនឹងចំរើន យ៉ាងនេះ។ ស្ដេចមហានាមលិច្ឆវី ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកលិច្ឆវីកុមារទាំងនេះ ធ្លាប់តែកាចអាក្រក់រឹងរូស (ពេកណាស់) ជំនូនទាំងឡាយណា ទោះជាអំពៅក្ដី ផ្លែពុទ្រាក្ដី នំក្ដី ត្រប៉ែក្ដី ទ្រាបល្ពៅក្ដី ដែលគេបញ្ជូនទៅ ចំពោះត្រកូលទាំងឡាយ ក៏ចេះតែប្លន់ដណ្ដើម យកស៊ីនូវជំនូនទាំងនោះ (មិនតែប៉ុណ្ណោះ ថែមទាំងទៅ) ពីខាងក្រោយ ធាក់ខ្នងពួកស្រី ក្នុងត្រកូលខ្លះ និងពួកកុមារី ក្នុងត្រកូលខ្លះ ឥឡូវនេះ ពួកលិច្ឆវីកុមារទាំងនោះ (បែរជា) មានសភាពស្ងប់ស្ងៀម ផ្គងអញ្ជលី ចូលមកអង្គុយជិតព្រះដ៏មានព្រះភាគវិញ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលមហានាម ធម៌ទាំងឡាយ ៥ យ៉ាង មានដល់កុលបុត្តណានីមួយ ទោះជាព្រះរាជា ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយក្ដី ទោះជាអ្នកបរិភោគនូវដែនក្ដី បរិភោគនូវសម្បត្តិ ដែលបិតាឲ្យក្ដី ទោះជាសេនាបតី នៃសេនាក្ដី ទោះជាម្ចាស់នៃស្រុកក្ដី ទោះជាធំជាងពួកក្ដី មួយទៀត ពួកជនណា ឲ្យគេធ្វើនូវភាព នៃខ្លួនជាធំដោយឡែក ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ សេចក្ដីចំរើន មានប្រាកដដល់ (ជនទាំងឡាយនោះ) មិនបានសាបសូន្យឡើយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្ដេចខ្លះ។ ម្នាលមហានាម កុលបុត្តក្នុងលោកនេះ ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាមាតាបិតា ដោយភោគៈ ដែលបានដោយការសង្វាត ប្រឹងប្រែង ដែលសន្សំមក ដោយកម្លាំងដៃ បែកញើស ហូរញើស ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ១។ មាតាបិតា ដែលកុលបុត្តបានធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាហើយ រមែងអនុគ្រោះកុលបុត្តនោះ ដោយចិត្តដ៏ល្អថា ចូរអ្នករស់នៅ អស់កាលយូរ ចូររក្សាអាយុឲ្យបានវែង។ ម្នាលមហានាម កាលបើកុលបុត្ត ដែលមាតាបិតា អនុគ្រោះហើយ រមែងមានតែសេចក្ដីចំរើនប្រាកដ មិន

បានសាបសូន្យ ឡើយ។ ម្នាលមហានាម មួយទៀត កុលបុត្តធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជានូវកូន ប្រពន្ធ និងបុរសជាទាសៈ និងកម្មករទាំងឡាយ ដោយភោគៈ ដែលបានមកដោយការសង្វាត ប្រឹងប្រែង ដែលសន្សំមក ដោយកម្លាំងដៃ បែកញើស ហូរញើស ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ១។ កូនប្រពន្ធ និងបុរសជាទាសៈ និងកម្មករទាំងឡាយ ដែលកុលបុត្តបានធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាហើយ រមែងអនុគ្រោះកុលបុត្តនោះ ដោយចិត្តដ៏ល្អថា ចូរអ្នករស់នៅ អស់កាលយូរ ចូររក្សាអាយុឲ្យបានវែង។ ម្នាលមហានាម កាលបើកុលបុត្ត ដែលកូនប្រពន្ធ និងបុរសជាទាសៈ និងកម្មករទាំងឡាយ អនុគ្រោះហើយ សេចក្តីចំរើន មានប្រាកដ មិនបានសាបសូន្យឡើយ។ ម្នាលមហានាម មួយទៀត កុលបុត្តធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជានូវពួកជនជិតខាងស្រែ និងការងាររបស់ខ្លួន និងជន អ្នករាស់ទីដី ដោយភោគៈទាំងឡាយ ដែលបានដោយការសង្វាត ប្រឹងប្រែង ដែលសន្សំទុក ដោយកម្លាំងដៃ បែកញើស ហូរញើស ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌១។ ពួកជនជិតខាងស្រែ និងការងារ និងជនអ្នករាស់ទីដី ដែលកុលបុត្តបានធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាហើយ រមែងអនុគ្រោះកុលបុត្តនោះ ដោយចិត្តដ៏ល្អថា អ្នកចូររស់នៅ អស់កាលយូរ ចូររក្សាអាយុឲ្យបានវែង។ ម្នាលមហានាម កាលបើកុលបុត្ត ដែលពួកជនជិតខាងស្រែ និងការងារ និងជនអ្នករាស់ទីដី បានអនុគ្រោះហើយ សេចក្តីចំរើន ក៏មានប្រាកដ មិនបានសាបសូន្យឡើយ។ ម្នាលមហានាម មួយទៀត កុលបុត្តធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាពួកទេវតា ដែលជាអ្នកទទួលនូវគ្រឿងបូជា ដោយភោគៈ ដែលបានមក ដោយការសង្វាត ប្រឹងប្រែង ដែលសន្សំទុក ដោយកម្លាំងដៃ បែកញើស ហូរញើស ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ១។ ពួកទេវតា ដែលជាអ្នកទទួលគ្រឿងបូជា ដែលកុលបុត្តបានធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាហើយ រមែងអនុគ្រោះ នូវកុលបុត្តនោះ ដោយចិត្តដ៏ល្អថា អ្នកចូររស់នៅ អស់កាលយូរ ចូររក្សាអាយុឲ្យបានវែង។ ម្នាល មហានាម កាលបើកុលបុត្ត ដែលទេវតាអនុគ្រោះហើយ សេចក្តីចំរើន ក៏មានប្រាកដ មិនបានសាបសូន្យឡើយ។ ម្នាលមហានាម មួយទៀត កុលបុត្តធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដោយភោគៈដែលបានមក ដោយការសង្វាត ប្រឹងប្រែង ដែលសន្សំទុក ដោយកម្លាំងដៃ បែកញើស ហូរញើស ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ១។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលកុលបុត្ត បានធ្វើសក្ការៈ ធ្វើគោរព រាប់អាន បូជាហើយ រមែងអនុគ្រោះកុលបុត្តនោះ ដោយចិត្តដ៏ល្អថា អ្នកចូររស់នៅ អស់កាលយូរ ចូររក្សាអាយុឲ្យបានវែង។ ម្នាលមហានាម កាលបើកុលបុត្តដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ អនុគ្រោះហើយ សេចក្តីចំរើន ក៏មានប្រាកដ មិនបានសាបសូន្យឡើយ។ ម្នាលមហានាម ធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះ មានដល់កុលបុត្តណានីមួយ ទោះជាព្រះរាជា ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយក្តី ទោះជាអ្នកបរិភោគនូវដែនក្តី បរិភោគនូវសម្បត្តិ ដែលបិតាឲ្យក្តី ទោះជាសេនាបតីនៃសេនាក្តី ទោះជាម្ចាស់នៃស្រុកក្តី ទោះជាធំជាងពួកក្តី មួយវិញទៀត ពួកជនណា ដែលឲ្យគេធ្វើនូវភាព នៃខ្លួនជាធំដោយឡែក ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ សេចក្តីចំរើន មានប្រាកដ ដល់ (ជនទាំងឡាយនោះ) មិនបានសាបសូន្យទៅឡើយ។

> កុលបុត្តអ្នកធ្វើកិច្ចជំនួសមាតាបិតា ទំនុកបម្រុងកូន និងប្រពន្ធ សព្វៗកាល ប្រតិបត្តិជាប្រយោជន៍ ដល់ជនទាំង ២ ពួក គឺជាប្រយោជន៍ ដល់ជនក្នុងផ្ទះ និងជនដែលចូលមកជ្រកអាស្រ័យ ចិញ្ចឹមជីវិត ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យពេចន៍នៃស្នេម ជាអ្នកមានសីល ជាបណ្ឌិត គ្រប់គ្រងផ្ទះ ប្រកបដោយធម៌ ធ្វើអម្ពរ ឲ្យកើតដល់ពួកញាតិ ដែលទៅកាន់បរលោក ពួកញាតិដែលកំពុងរស់នៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពួកសមណៈ ពួកព្រាហ្មណ៍ និងពួកទេវតា កុលបុត្តនោះ លុះបានធ្វើអំពើល្អហើយ រមែងជាបុគ្គលគួរបូជា គួរសរសើរ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងសរសើរ នូវកុលបុត្តនោះ ក្នុងលោកនេះឯង កុលបុត្តនោះ លុះលះលោកនេះទៅហើយ រមែងត្រេកអរ ក្នុងស្ថានសួគ៌។

(បឋមវុឌ្ឍបព្វជិតសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.059 | book_044

(៩. បឋមវុឌ្ឍបព្ពជិតសុត្តំ)

[៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វុឌ្ឍបព្វជិត (អ្នកបួសខាងឯចាស់) ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រកបានដោយក្រ។ វុឌ្ឍបព្វជិត ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វុឌ្ឍបព្វជិត ជាអ្នកមានបញ្ញាល្អិតល្អ រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយមារយាទល្អ រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកចេះសំដែងធម៌ រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ រកបានដោយក្រ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វុឌ្ឍបព្វជិត (អ្នកបួសខាងឯចាស់) ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រកបានដោយក្រ។

(ទុតិយវុឌ្ឍបព្វជិតសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.060 | book_044

(១០. ទុតិយវុឌ្ឍបព្ពជិតសុត្តំ)

[៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វុឌ្ឍបព្វជិត (អ្នកបួសឯចាស់) ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រកបានដោយក្រ។ វុឌ្ឍបព្វជិត ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វុឌ្ឍបព្វជិត ដែលប្រដៅងាយ រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកប្រកាន់ល្អ រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកទទួលយកឱវាទខាងស្តាំ រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកចេះសំដែងធម៌ រកបានដោយក្រ ១ ជាអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ រកបានដោយក្រ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វុឌ្ឍបព្វជិត ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រកបានដោយក្រ។

ចប់ នីវរណវគ្គ ទី១។

ឧទ្ទាននៃនីវរណវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីអាវរណធម៌ ១ គំនរអកុសល ១ អង្គនៃបធាន ១ សម័យដើម្បីព្យាយាម ១ ភិក្ខុនី ជាមាតា និងភិក្ខុជាបុត្រ ១ ភិក្ខុ ១ រូបអផ្សុក ប្រាប់ហេតុដល់ឧបជ្ឈាយ៍ ១ ស្ថាន ៥ យ៉ាង ដែលគួរពិចារណារឿយ ៗ ១ លិច្ឆវិកុមារ ១ វុឌ្ឍបព្វជិត ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងដទៃទៀត ពីរលើក

រកបានដោយក្រ ១។

សញ្ញាវគ្គ ទី២ (៧)

CS sut.an.05.v07 | book_044

((៧) ២. សញ្ញាវគ្គោ)

(បឋមសញ្ញាសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.061 | book_044

(១. បឋមសញ្ញាសុត្តំ)

[៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញា ៥ យ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យរឿយ ៗហើយ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានព្រះនិព្វានជាទីតាំង មានព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុត។ សញ្ញា ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ គឺអសុភសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថាមិនល្អ) ១ មរណសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងសេចក្តីស្លាប់) ១ អាទីនវសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថាជាទោស) ១ អាហារេ បដិកូលសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាហារ ថាជាបដិកូល) ១ សព្វលោកេ អនភិរតសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថា មិនគួរត្រេកត្រអាល ក្នុងលោកទាំងពួង) ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញា ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានព្រះនិព្វានជាទីតាំង មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត។

(ទុតិយសញ្ញាសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.062 | book_044

(២. ទុតិយសញ្ញាសុត្តំ)

[៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញា ៥ យ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានព្រះនិព្វានជាទីតាំង មានព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុត។ សញ្ញា ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ គឺ អនិច្ចសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថាមិនទៀង) ១ អនត្តសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថាមិនមែនខ្លួន) ១ មរណសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងសេចក្តីស្លាប់) ១ អាហារេ បដិកូលសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាហារ ថាជាបដិកូល) ១ សព្វលោកេ អនភិរតសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ថា មិនគួរត្រេកត្រអាល ក្នុងលោកទាំងពួង) ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញា ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានព្រះនិព្វានជាទីតាំង មានព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុត។

(បឋមវឌ្ឍិសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.063 | book_044

(៣. បឋមវឌ្ឍិសុត្តំ)

[៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក កាលចំរើន ដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថា ចំរើន ដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ទាំងឈ្មោះថា កាន់យកនូវប្រយោជន៍មានខ្លឹម ព្រមទាំងកាន់យក នូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដល់រាងកាយ។ អរិយសាវក ចំរើនដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ គឺ ចំរើនដោយសទ្ធា ១ ចំរើនដោយសីល ១ ចំរើនដោយសុតៈ ១ ចំរើនដោយចាគៈ ១ ចំរើនដោយបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក កាលចំរើនដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ទាំងឈ្មោះថា កាន់យកនូវប្រយោជន៍មានខ្លឹម ព្រមទាំងកាន់យក នូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដល់រាងកាយ។

> បុគ្គលណា ចំរើនដោយសទ្ធា ដោយសីល ដោយសុតៈ ដោយចាគៈ ដោយបញ្ញា បុគ្គលប្រាកដដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថា ជាសប្បុរសមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា រមែងកាន់យក នូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍មានខ្លឹម និងប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដល់ខ្លួនក្នុងលោកនេះបាន។

(ទុតិយវឌ្ឍិសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.064 | book_044

(៤. ទុតិយវឌ្ឍិសុត្តំ)

[៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវិកា កាលចំរើនដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថា ចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ទាំងឈ្មោះថា កាន់យកនូវប្រយោជន៍មានខ្លឹម ព្រមទាំងកាន់យក នូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដល់រាងកាយ។ អរិយសាវិកា ចំរើនដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ គឺ ចំរើនដោយសទ្ធា ១ ចំរើនដោយសីល ១ ចំរើនដោយសុតៈ ១ ចំរើនដោយចាគៈ ១ ចំរើនដោយបញ្ញា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវិកា ចំរើនដោយសេចក្តីចំរើន ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ចំរើនដោយសេចក្តីចំរើនដ៏ប្រសើរ ទាំងឈ្មោះថា កាន់យកនូវប្រយោជន៍មានខ្លឹម ព្រមទាំងកាន់យក នូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដល់រាងកាយ។

ស្ត្រីណា ចំរើនដោយសទ្ធា ដោយសីល ដោយសុតៈ ដោយចាគៈ ដោយបញ្ញា ស្ត្រីប្រាកដដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថា ជាឧបាសិកាមានសីល រមែងកាន់យកនូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍មានខ្លឹម និងប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តមដល់ខ្លួន ក្នុងលោកនេះបាន។

(សាកច្ឆសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.065 | book_044

(៥. សាកច្ឆសុត្តំ)

[៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថា គួរដល់ការសាកសួរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បរិបូណ៌ដោយសីល ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករ នូវប្រស្នាដែលមានមក ក្នុងសីលសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយសមាធិ ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករ នូវប្រស្នាដែលមានមក ក្នុងសមាធិសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករ នូវប្រស្នាដែលមានមក ក្នុងបញ្ញាសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយវិមុត្តិ ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករ នូវប្រស្នាដែលមានមក ក្នុងវិមុត្តិសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករ នូវប្រស្នាដែលមានមក ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា គួរដល់ការសាកសួរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។

(សាជីវសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.066 | book_044

(៦. សាជីវសុត្តំ)

[៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ទើបគួរដល់សាជីវៈ (ការសួរប្រស្នា និងការដោះប្រស្នា) របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយបាន។ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បរិបូណ៌ដោយសីល ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករនូវប្រស្នាដែលខ្លួនតាក់តែងទុក ក្នុងសីលសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយសមាធិដោយខ្លួនឯង ទាំងព្យាករនូវប្រស្នា ដែលខ្លួនតាក់តែងទុក ក្នុងសមាធិសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយបញ្ញាដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករនូវប្រស្នា ដែលខ្លួនតាក់តែងទុក ក្នុងបញ្ញាសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយវិមុត្តិ ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករនូវប្រស្នា ដែលខ្លួនតាក់តែងទុក ក្នុងវិមុត្តិសម្បទាកថា ១ បរិបូណ៌ដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ដោយខ្លួនឯង ទាំងបានព្យាករនូវប្រស្នា ដែលខ្លួនតាក់តែងទុក ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនសម្បទាកថា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ នេះឯង ទើបគួរដល់សាជីវៈ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយបាន។

(បឋមឥទ្ធិបាទសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.067 | book_044

(៧. បឋមឥទ្ធិបាទសុត្តំ)

[៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី ចំរើនធម៌ ៥ យ៉ាង ធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវធម៌ ៥ យ៉ាង បណ្តាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គលនោះ គឺថា នឹងបានសម្រេចនូវភាវៈ ជាព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ភ្នែក ពុំនោះសោត បើមានឧបាទិសេសៈសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច នូវភាវៈជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ និងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីរិយសមាធិ ចិត្តសមាធិ វីមំសាសមាធិ និងបធានសង្ខារ ទាំងប្រឹងចំរើន នូវការព្យាយាមដ៏លើសលុប ជាគំរប់ ៥។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី ចំរើនធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ បណ្តាផលទាំងពីរ ផលណាមួយ គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គលនោះ គឺថា នឹងបានសម្រេច នូវភាវៈជាព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ភ្នែក ពុំនោះសោត បើមានឧបាទិសេសៈសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច នូវភាវៈជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ។

(ទុតិយឥទ្ធិបាទសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.068 | book_044

(៨. ទុតិយឥទ្ធិបាទសុត្តំ)

[៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលមុន អំពីកាលត្រាស់ដឹង តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ បានចំរើននូវធម៌ ៥ យ៉ាង បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវធម៌ ៥ យ៉ាង។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ គឺ តថាគតបានចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ និងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីរិយសមាធិ ចិត្តសមាធិ វីមំសាសមាធិ និងបធានសង្ខារ ទាំងប្រឹងចំរើននូវការព្យាយាមដ៏លើសលុប ជាគំរប់ ៥។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះតថាគតបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវធម៌ដែលមានការព្យាយាមដ៏លើសលុប ជាគំរប់ ៥ នេះ ទើបតថាគតនោះ បានបង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីធម៌ណាៗ ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម កាលបើហេតុមាន ក៏បានដល់នូវភាវៈជាបន្ទាល់ ក្នុងការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ក្នុងធម៌នោះៗឯង។ បើតថាគតនោះ ប្រាថ្នាថា សូមឲ្យតថាគត បាននូវការតាក់តែងឫទ្ធិជាច្រើនប្រការ។បេ។ ញ៉ាំងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោក កាលបើហេតុមាន តថាគត ក៏បានដល់នូវភាវៈជាបន្ទាល់ ក្នុងការតាក់តែងឫទ្ធិនោះ ៗ។ បើតថាគតនោះ ប្រាថ្នាថា។បេ។ សូមឲ្យតថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បានដល់ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតោវិមុត្តិ

និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ កាលបើហេតុមាន តថាគត ក៏បានដល់នូវភាវៈជាបន្ទាល់ ក្នុងការបានសម្រេចនូវគុណវិសេសនោះ ៗ។

(និព្វិទាសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.069 | book_044

(៩. និព្ពិទាសុត្តំ)

[៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ដែលភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរលត់ដោយមិនសល់ ដើម្បីរម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកឃើញរឿយ ៗ ថា មិនស្អាតក្នុងកាយ ១ សំគាល់ថា គួរខ្ពើមក្នុងអាហារ ១ សំគាល់ថា មិនគួរត្រេកត្រអាល ក្នុងលោកទាំងពួង ១ ឃើញរឿយ ៗ ថា មិនទៀងក្នុងសង្ខារទាំងពួង ១ ទាំងមរណសញ្ញា ក៏ប្រាកដឡើង ខាងក្នុងចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ ដោយប្រពៃ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដោយចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់មិនសល់ ដើម្បីរម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន។

(អាសវក្ខយសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.070 | book_044

(១០. អាសវក្ខយសុត្តំ)

[៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ដែលភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកឃើញរឿយ ៗ ថា មិនស្អាត ក្នុងកាយ ១ សំគាល់ថា គួរខ្ពើមក្នុងអាហារ ១ សំគាល់ថា មិនគួរត្រេកអរក្នុងលោកទាំងពួង ១ ឃើញរឿយ ៗ ថា មិនទៀង ក្នុងសង្ខារទាំងពួង ១ ទាំងមរណសញ្ញា ក៏ប្រាកដឡើង ខាងក្នុងចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ ដោយប្រពៃ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ។

ចប់ សញ្ញាវគ្គ ទី២។

ឧទ្ទាននៃសញ្ញាវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសញ្ញា ពីរលើក ១ សេចក្តីចំរើន ពីរលើក ១ ភិក្ខុគួរដល់ការសាកសួរ ១ ភិក្ខុគួរដល់សាជីវៈ ១ ឥទ្ធិបាទ ដែលបានពោល ពីរលើក ១ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ១ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈ ១។

យោធាជីវវគ្គ ទី៣ (៨)

CS sut.an.05.v08 | book_044

((៨) ៣. យោធាជីវវគ្គោ)

(បឋមចេតោវិមុត្តិផលសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.071 | book_044

(១. បឋមចេតោវិមុត្តិផលសុត្តំ)

[៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ រមែងមានចេតោវិមុត្តិ ជាផលផង មានចេតោវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង មានបញ្ញាវិមុត្តិ ជាផលផង មានបញ្ញាវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង។ ធម៌ទាំង ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញរឿយ ៗ ថា មិនស្អាត (ក្នុងរូបកាយ) ១ មានសេចក្តីសំគាល់ថា ជាបដិកូល ក្នុងអាហារ ១ មានសេចក្តីសំគាល់ថា មិនគួរត្រេកអរ ក្នុងលោកទាំងពួង ១ ពិចារណាឃើញរឿយ ៗ ថា មិនទៀង ក្នុងសង្ខារទាំងពួង ១ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងមរណៈ ភិក្ខុនោះ ក៏បានដំកល់ទុក ដោយប្រពៃ ខាងក្នុងសន្តាន ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ រមែងមានចេតោវិមុត្តិ ជាផលផង មានចេតោវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង មានបញ្ញាវិមុត្តិ ជាផលផង មានបញ្ញាវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុបានចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា លើកឡើងនូវជើងគុល គឺអវិជ្ជា ដូច្នេះខ្លះ ថា បំផ្លេចបំផ្លាញនូវគូ គឺសង្សារវដ្ដ ដូច្នេះខ្លះ ថា ដកឡើងនូវសសរ គឺតណ្ហា ដូច្នេះខ្លះ ថា បើកនូវសន្ទះទ្វារ គឺនីវរណៈ ដូច្នេះខ្លះ ថា ប្រាសចាកសត្រូវ រំលើងនូវទង់ គឺមានះ ទំលាក់នូវភារៈ ប្រាសចាកវដ្ដៈ ដូច្នេះខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុដែលហៅថា លើកឡើងនូវជើងគុល គឺអវិជ្ជា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់ នូវអវិជ្ជាចោលចេញហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកលើកឡើងនូវជើងគុល គឺអវិជ្ជា យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបំផ្លេចបំផ្លាញ នូវគូ គឺសង្សារវដ្ដ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់នូវជាតិ និងសង្សារ ដែលសម្រាប់តាក់តែង នូវភពថ្មីទៀតចោលចេញហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបំផ្លេចបំផ្លាញនូវគូ គឺសង្សារវដ្ដ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដកឡើង នូវសសរ

គឺតណ្ហា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់តណ្ហាចោលចេញអស់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជា អ្នកដកឡើងនូវសសរ គឺតណ្ហា យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបើក នូវសន្ទះទ្វារ គឺនីវរណៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់ នូវសំយោជនៈ ដែលជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ចោលចេញហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបើក នូវសន្ទះទ្វារ គឺនីវរណៈ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកប្រាសចាកសត្រូវ ដាក់ចុះនូវទង់ គឺមានះ ទំលាក់ចោលនូវភារៈ ប្រាសចាកវដ្តៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់ នូវអស្មិមានះចោលចេញអស់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រាសចាកសត្រូវ ដាក់ចុះនូវទង់ គឺមានះ ទំលាក់ចោលនូវភារៈ ប្រាសចាកវដ្តៈ យ៉ាងនេះឯង។

(ទុតិយចេតោវិមុត្តិផលសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.072 | book_044

(២. ទុតិយចេតោវិមុត្តិផលសុត្តំ)

[៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ រមែងមានចេតោវិមុត្តិ ជាផលផង មានចេតោវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង មានបញ្ញាវិមុត្តិ ជាផលផង មានបញ្ញាវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង។ ធម៌ទាំង ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ គឺសេចក្តីសំគាល់ថា ជារបស់មិនទៀង ១ សេចក្តីសំគាល់ថា ជាទុក្ខ ក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង ១ សេចក្តីសំគាល់ថា មិនមែនខ្លួន ក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ ១ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងការលះបង់ ១ សេចក្តីសំគាល់ ក្នុងការប្រាសចាករាគៈ ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗហើយ រមែងមានចេតោវិមុត្តិ ជាផលផង មានចេតោវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង មានបញ្ញាវិមុត្តិ ជាផលផង មានបញ្ញាវិមុត្តិផល ជាអានិសង្សផង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុបានចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា លើកឡើងនូវជើងគុល គឺអវិជ្ជា ដូច្នេះខ្លះ ថា បំផ្លេចបំផ្លាញនូវគូ គឺសង្សារវដ្ត ដូច្នេះខ្លះ ថា ដកឡើងនូវសសរ គឺតណ្ហា ដូច្នេះខ្លះ ថា បើកនូវសន្ទះទ្វារ គឺនីវរណៈ ដូច្នេះខ្លះ ថា ប្រាសចាកសត្រូវ ដាក់ចុះនូវទង់ គឺមានះ ទំលាក់នូវភារៈ ប្រាសចាកវដ្តៈ ដូច្នេះខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកលើកឡើងនូវជើងគុល គឺអវិជ្ជា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់ នូវអវិជ្ជាចោលចេញហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកលើកឡើងនូវជើងគុល គឺអវិជ្ជា យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបំផ្លេចបំផ្លាញនូវគូ គឺសង្សារវដ្ត តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់នូវជាតិ និងសង្សារ ដែលសម្រាប់តាក់តែង នូវភពថ្មីទៀតចោលចេញហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបំផ្លេចបំផ្លាញនូវគូ គឺសង្សារវដ្ត យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដកឡើង នូវសសរ គឺតណ្ហា តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់តណ្ហាចោលចេញហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដកឡើងនូវសសរ គឺតណ្ហា យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបើកនូវសន្ទះទ្វារ គឺនីវរណៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់ នូវសំយោជនៈ ដែលជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ចោលចេញហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបើកនូវសន្ទះទ្វារ គឺនីវរណៈ យ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកប្រាសចាកសត្រូវ ដាក់ចុះនូវទង់ គឺមានះ ទំលាក់នូវភារៈ ប្រាសចាកវដ្តៈ តើដូចម្តេច។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានលះបង់នូវអស្មិមានះ ចោលចេញអស់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើង តទៅទៀត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រាសចាកសត្រូវ ដាក់ចុះនូវទង់ គឺមានះ ទំលាក់នូវភារៈ ប្រាសចាកវដ្តៈ យ៉ាងនេះឯង។

(បឋមធម្មវិហារីសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.073 | book_044

(៣. បឋមធម្មវិហារីសុត្តំ)

[៧៣] គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គេតែងនិយាយថា ភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ ភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ ដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ រៀននូវធម៌ គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ឧទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្ភុតធម្មៈ វេទល្លៈ។ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងថ្ងៃឲ្យកន្លងទៅ ដោយការរៀននូវធម៌នោះ លះបង់នូវការសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ មិនបានប្រកបរឿយ ៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្តខាងក្នុង។ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកច្រើនដោយបរិយត្តិធម៌ មិនហៅថា ជាអ្នកមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ទេ។ មួយទៀត ភិក្ខុសំដែងធម៌ តាមទំនងដែលខ្លួនបានចេះដឹងមក តាមទំនងដែលខ្លួនបានរៀនមក ដល់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ ដោយសេចក្តីពិស្តារ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងថ្ងៃឲ្យកន្លងទៅ ដោយការបញ្ញត្តិនូវធម៌នោះ លះបង់នូវការសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ មិនបានប្រកបរឿយ ៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្តខាងក្នុង។ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកច្រើនដោយបញ្ញត្តិ មិនហៅថា ជាអ្នកនៅដោយធម៌ទេ។ មួយទៀត ភិក្ខុធ្វើនូវការស្វាធ្យាយនូវធម៌ តាមទំនងដែលខ្លួនបានចេះដឹងមក តាមទំនងដែលខ្លួនបានរៀនមក ដោយសេចក្តីពិស្តារ។ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងថ្ងៃឲ្យកន្លងទៅ ដោយការស្វាធ្យាយនោះ លះបង់នូវការសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ មិនបានប្រកបរឿយៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្តខាងក្នុង។ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកច្រើនដោយការស្វាធ្យាយ មិនហៅថា ជាអ្នកនៅ

ដោយធម៌ ទេ។ មួយទៀត ភិក្ខុត្រិះរិះពិចារណាដោយចិត្ត ជញ្ជឹងដោយចិត្ត ចំពោះធម៌តាមទំនង ដែលខ្លួនបានចេះដឹងមក តាមទំនងដែលខ្លួនបានរៀនមក។ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងថ្ងៃឲ្យកន្លងទៅ ដោយការត្រិះរិះ នូវធម៌ទាំងនោះ លះបង់នូវការសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ មិនបានប្រកបរឿយ ៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្តខាងក្នុង។ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកច្រើនដោយសេចក្តីត្រិះរិះ នូវធម៌ មិនហៅថា ជាអ្នកនៅដោយធម៌ទេ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ រៀននូវធម៌ គឺសុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ឧទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្ភូតធម្មៈ វេទល្លៈ។ ភិក្ខុនោះ មិនបានញ៉ាំងថ្ងៃឲ្យកន្លងទៅ ដោយការរៀននូវធម៌នោះ មិនលះបង់នូវការសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ ប្រកបរឿយ ៗ នូវធម៌ជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្តខាងក្នុង។ ភិក្ខុជាអ្នកនៅដោយធម៌ យ៉ាងនេះឯង។ ភិក្ខុជាអ្នកច្រើនដោយការរៀន តថាគតបានសំដែងហើយ អ្នកច្រើនដោយការ បញ្ញត្តិ តថាគតបានសំដែងហើយ អ្នកច្រើនដោយការស្វាធ្យាយ តថាគតបានសំដែងហើយ អ្នកច្រើនដោយការត្រិះរិះ តថាគតបានសំដែងហើយ អ្នកមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ តថាគតបានសំដែងហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុ អំពើណា ដែលសាស្តា ជាអ្នកស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ គួរធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ អំពើនោះ តថាគត ក៏បានធ្វើហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុ ទីនុ៎ះ ជារុក្ខមូលសេនាសនៈ ទីនុ៎ះ ជាសុញ្ញាគារសេនាសនៈ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចំរើន (នូវសមថៈ និងវិបស្សនា) អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រមាទ អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ[9] ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់តថាគត ដល់អ្នកទាំងឡាយ។

(ទុតិយធម្មវិហារីសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.074 | book_044

(៤. ទុតិយធម្មវិហារីសុត្តំ)

[៧៤] គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គេតែងនិយាយថា ភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ ភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ ដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ រៀននូវធម៌គឺ សុត្តៈ... វេទល្លៈ តែភិក្ខុនោះ មិនដឹងច្បាស់នូវអត្ថដ៏លើសលុប របស់ធម៌នោះ ដោយបញ្ញាឡើយ។ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកច្រើនដោយបរិយត្តិធម៌ មិនហៅថា ជាអ្នកនៅដោយធម៌ទេ។បេ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ រៀននូវធម៌ គឺសុត្តៈ ... វេទល្លៈ តែភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់នូវអត្ថ ដ៏លើសលុប របស់ធម៌នោះ ដោយបញ្ញា។ ភិក្ខុជាអ្នកមានប្រក្រតីនៅដោយធម៌ យ៉ាងនេះឯង។ ភិក្ខុ។បេ។ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់តថាគត ដល់អ្នកទាំងឡាយ។

(បឋមយោធាជីវសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.075 | book_044

(៥. បឋមយោធាជីវសុត្តំ)

[៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ (អ្នករស់នៅដោយឋានៈជាទាហាន) នេះ មាន ៥ ពួក តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ យោធាជីវៈ ទាំង ៥ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ គ្រាន់តែបានឃើញ នូវផង់ធូលីដែលហុយឡើង (អំពីផែនដី) ប៉ុណ្ណោះ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងចុះកាន់សង្គ្រាមបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី១ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចេះអត់ទ្រាំនូវផង់ធូលី ដែលហុយឡើងបាន តែថា លុះបានឃើញចុង នៃទង់ជ័យប៉ុណ្ណោះ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងចុះកាន់សង្គ្រាមបានឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងមានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី២ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចេះអត់ទ្រាំនូវផង់ធូលី ដែលហុយឡើងបាន អត់ទ្រាំនូវចុង នៃទង់ជ័យបាន តែថា លុះបានឮសំឡេងហោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពលប៉ុណ្ណោះ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងចុះកាន់សង្គ្រាមបានឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងមានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី៣ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចេះអត់ទ្រាំនូវផង់ធូលី ដែលហុយឡើងបាន អត់ទ្រាំនូវចុង នៃទង់ជ័យបាន អត់ទ្រាំនូវពួកពលបាន តែថា ភាន់ភាំងស្រឡាំងកាំង ក្នុងការប្រយុទ្ធគ្នា។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងមានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី៤ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចេះអត់ទ្រាំនូវផង់ធូលី ដែលហុយឡើងបាន អត់ទ្រាំនូវចុង នៃទង់ជ័យបាន អត់ទ្រាំនូវសំឡេងហោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពលបាន អត់ទ្រាំនូវការប្រយុទ្ធគ្នាបាន យោធាជីវៈនោះ បានឈ្នះសង្គ្រាមនោះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកឈ្នះសង្គ្រាម តែងបាននៅគ្រប់គ្រង នៅជាប្រធាន លើសង្គ្រាមនោះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី៥ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ ទាំង៥ពួកនេះឯង តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឧបមា ដូចជាយោធាជីវៈនេះ មាន ៥ ពួក តែងមានប្រាកដ ក្នុងពួកភិក្ខុ ក៏យ៉ាងនោះដែរ។ បុគ្គល ៥ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានឃើញនូវផង់ធូលី គឺលំអ របស់មាតុគ្រាម ក៏លិចចុះទៅ ក្នុងមិច្ឆាវិតក្កៈ ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងព្រហ្មចរិយៈបានឡើយ ប្រកាសនូវភាព នៃខ្លួនមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ អ្វីជាផង់ធូលី របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឮដំណឹងថា ស្ត្រី ឬកុមារី ក្នុងស្រុក ឬនិគម ឈ្មោះឯណោះ មានរូបល្អ គួររមិលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយសម្បុរល្អក្រៃពេក។ ភិក្ខុនោះ លុះឮដំណឹងនោះហើយ ក៏លិចចុះទៅ ក្នុងមិច្ឆាវិតក្កៈ ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងព្រហ្មចរិយៈបានឡើយ ប្រកាសនូវភាព នៃខ្លួនមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់ ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ នេះជាផង់ធូលី របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ គ្រាន់តែបានឃើញ នូវផង់ធូលីប៉ុណ្ណោះហើយ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងចុះកាន់សង្គ្រាមបាន មានឧបមា ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ឧបមាដូចយោធាជីវៈ ទី១ តែងមានប្រាកដក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអត់ទ្រាំ នូវផង់ធូលីបាន ប៉ុន្តែលុះបានឃើញនូវចុង នៃទង់ជ័យប៉ុណ្ណោះ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងព្រហ្មចរិយៈបានឡើយ ក៏ស្រាប់តែប្រកាសនូវភាព នៃខ្លួនមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់ ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ អ្វីជាទង់ជ័យ របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនបានឮដំណឹងថា ស្ត្រី ឬកុមារី ក្នុងស្រុក ឬនិគម ឈ្មោះឯណោះ មានរូបល្អ គួររមិលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយសម្បុរល្អក្រៃពេកទេ ប៉ុន្តែបើឃើញនូវស្ត្រី ឬកុមារី ដែលមានរូបល្អ គួររមិលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយសម្បុរល្អក្រៃពេក ដោយខ្លួនឯង លុះភិក្ខុនោះ បានឃើញនូវស្ត្រីនោះហើយ ក៏លិចចុះទៅក្នុងមិច្ឆាវិតក្កៈ ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រង នូវព្រហ្មចរិយៈបានឡើយ ក៏ស្រាប់តែប្រកាសនូវភាព នៃខ្លួនមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់ ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ នេះជាចុង នៃទង់ជ័យ របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ អត់ទ្រាំនូវផង់ធូលីបាន ប៉ុន្តែលុះបានឃើញ នូវចុងនៃទង់ជ័យ ប៉ុណ្ណោះហើយ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងចុះកាន់សង្គ្រាមបានឡើយ មានឧបមា ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទី២ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកអត់ទ្រាំ នូវផង់ធូលីបាន ជាអ្នកអត់ទ្រាំនូវចុង នៃទង់ជ័យបាន ប៉ុន្តែលុះបានឮសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពល មកដល់ប៉ុណ្ណោះហើយ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងនូវព្រហ្មចរិយៈ បានឡើយ ក៏ស្រាប់តែប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ អ្វីជាសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពល នៃបុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុគ្រាម បានចូលទៅរកភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ដែលជាអ្នកអាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃក្តី ក្រោមម្លប់ឈើក្តី ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ក៏ញញឹម និយាយរក សើចក្អាកក្អាយ ចំអកចំអន់លេង។ ភិក្ខុនោះ កាលបើមាតុគ្រាម ញញឹម និយាយរក សើចក្អាកក្អាយ ចំអកចំអន់លេង ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងព្រហ្មចរិយៈបានឡើយ ក៏ស្រាប់តែប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ នេះជាសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពល នៃបុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ អត់ទ្រាំនូវផង់ធូលីបាន អត់ទ្រាំនូវចុង នៃទង់ជ័យបាន ប៉ុន្តែថា លុះបានឮសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួលពលមកដល់ប៉ុណ្ណោះហើយ ក៏រួញរា ជច់ចិត្ត មិនរឹងប៉ឹង មិនអាចដើម្បីចុះកាន់សង្គ្រាមបានឡើយ មានឧបមា ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទី ៣ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអត់ទ្រាំ នូវផង់ធូលីបាន អត់ទ្រាំនូវចុង នៃទង់ជ័យបាន អត់ទ្រាំនូវសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពលបាន ទាស់តែនៅភាន់ភាំង ស្រឡាំងកាំង ក្នុងការប្រយុទ្ធគ្នា។ អ្វីជាការប្រយុទ្ធគ្នា របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុគ្រាមបានចូលទៅរកភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ដែលជាអ្នកនៅអាស្រ័យក្នុងព្រៃក្តី ក្រោមម្លប់ឈើក្តី ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ចូលទៅអង្គុយជិត ដេកជិត ឱបរឹត។ ភិក្ខុនោះ កាលបើមាតុគ្រាម អង្គុយជិត ដេកជិត ឱបរឹត ក៏មិនបានពោលលានូវសិក្ខា មិនបានប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយហើយ ក៏សេពនូវមេថុនធម្ម។ នេះជាការប្រយុទ្ធគ្នា របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ អត់ទ្រាំនូវផង់ធូលីបាន អត់ទ្រាំនូវចុង នៃទង់ជ័យបាន អត់ទ្រាំ នូវសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពលបាន ទាស់តែនៅភាន់ភាំង ស្រឡាំងកាំង ក្នុងការប្រយុទ្ធគ្នា មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ឧបមាដូចយោធាជីវៈ ទី៤ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុអត់ទ្រាំ នូវផង់ធូលីបាន អត់ទ្រាំនូវចុងទង់ជ័យបាន អត់ទ្រាំ នូវសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពលបាន អត់ទ្រាំ នូវការប្រយុទ្ធគ្នាបាន ភិក្ខុនោះ បានឈ្នះនូវសង្គ្រាមនោះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកឈ្នះនូវសង្គ្រាម តែងនៅគ្រប់គ្រង នៅជាប្រធាន លើកងទ័ពនោះឯង។ អ្វីជាការឈ្នះសង្គ្រាម របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុគ្រាម បានចូលទៅរកភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ដែលជាអ្នកអាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃក្តី ក្រោមម្លប់ឈើក្តី ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយជិត ដេកជិត ឱបរឹត។ ភិក្ខុនោះ កាលបើមាតុគ្រាម ទៅអង្គុយជិត ដេកជិត ឱបរឹត ក៏រំលៀកខ្លួនចេញបាន ដោះខ្លួនចេញរួចហើយ ក៏ចៀសចេញទៅតាមប្រាថ្នា។ ភិក្ខុនោះ តែងគប់រកសេនាសនៈស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ញកភ្នំ រូងភ្នំ ព្រៃស្មសាន ដងព្រៃ ទីវាល និងគំនរចំបើង។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកនៅអាស្រ័យក្នុងព្រៃក្តី ក្រោមម្លប់ឈើក្តី ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ ប្រុងស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក(កម្មដ្ឋាន)។ ភិក្ខុនោះ លះបង់អភិជ្ឈាក្នុងលោក មានចិត្តប្រាសចាកអភិជ្ឈា ជម្រះចិត្តចាកអភិជ្ឈា លះបង់ព្យាបាទជាគ្រឿងប្រទូស្ត មានចិត្តមិនព្យាបាទ មានសេចក្តីអនុគ្រោះសត្វទាំងពួង ដោយប្រយោជន៍ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាត ចាកព្យាបាទ ជាគ្រឿងប្រទូស្ត លះបង់ថីនមិទ្ធៈ មានចិត្តប្រាសចាកថីនមិទ្ធៈ មានសេចក្តីសំគាល់ច្បាស់ ក្នុងពន្លឺ មានសតិ មានសម្បជញ្ញៈ ជម្រះចិត្ត ចាកថីនមិទ្ធៈ លះបង់ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ មានចិត្តមិនរវើរវាយ មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុង ជម្រះចិត្ត ចាកឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ លះបង់វិចិកិច្ឆា មានចិត្តឆ្លងផុត ចាកវិចិកិច្ឆា មិនមានសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ក្នុងកុសលធម៌ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាត ចាកវិចិកិច្ឆា។ ភិក្ខុនោះ លះនីវរណៈ ទាំង ៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿងធ្វើបញ្ញា ឲ្យថយកម្លាំង ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។បេ។ ក៏បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន។ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធផូរផង់ មិនមានទីទួលពោលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម មិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ ក៏បង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹងនូវធម៌ ដែលធ្វើនូវអាសវៈ ឲ្យអស់ទៅ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាអាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតអាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីរលត់អាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃអាសវៈ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តរួចចាកកាមាសវៈផង ចិត្តរួចចាកភវាសវៈផង ចិត្តរួចចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តរួចផុតស្រឡះ (ចាកកាមាសវៈជាដើមហើយ) សេចក្តីដឹង ក៏កើតឡើងប្រាកដថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញ បាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញ បានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ។ នេះជាជ័យជំនះ ក្នុងសង្គ្រាម របស់បុគ្គលនោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ អត់ទ្រាំនូវផង់ធូលីបាន អត់ទ្រាំ នូវចុងនៃទង់ជ័យបាន អត់ទ្រាំនូវសំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ របស់ពួកពលបាន អត់ទ្រាំនូវការប្រយុទ្ធគ្នាបាន យោធាជីវៈនោះ បានឈ្នះនូវសង្គ្រាមនោះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកឈ្នះនូវសង្គ្រាម តែងនៅគ្រប់គ្រង នៅជាប្រធានលើសង្គ្រាមនោះឯង មានឧបមា ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ មានឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទី៥ តែងមាន

ប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាពួកយោធាជីវៈទាំង ៥ នេះឯង តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។

(ទុតិយយោធាជីវសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.076 | book_044

(៦. ទុតិយយោធាជីវសុត្តំ)

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ ៥ ពួកនេះ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ យោធាជីវៈ ៥ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញហើយ ចុះកាន់សង្គ្រាម ដែលកំពុងប្រយុទ្ធកៀកគ្នា។ យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏បៀតបៀន សង្កត់សង្កិន នូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងតែខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែងបាន។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី១ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញ ហើយចុះកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា។ យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏ចាក់នូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងតែខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ចាប់យកនូវយោធាជីវៈនោះទៅ លុះចាប់យកទៅហើយ ក៏នាំយកទៅឲ្យដល់ពួកញាតិ។ យោធាជីវៈនោះ កាលពួកញាតិ ដែលកំពុងនាំទៅ មិនទាន់ដល់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ឬសំណាក់ របស់ពួកញាតិ ក៏ធ្វើនូវមរណកាល ក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវទៅ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធា ជីវៈ ទី២ តែងមានប្រាកដ ក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញហើយ ចុះកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា។ យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏ចាក់នូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងតែខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង បានចាប់យកនូវយោធាជីវៈនោះទៅ លុះចាប់យក នូវយោធាជីវៈនោះទៅហើយ ក៏នាំយកទៅឲ្យដល់ពួកញាតិ ពួកញាតិក៏ទំនុកបំរុង បម្រើ ក៏ធ្វើនូវមរណកាល ដោយអាពាធនោះទៅ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានភាពយ៉ាងនេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី៣ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញ ហើយ ចុះកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា។ យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏ចាក់នូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងតែខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង បានចាប់យក នូវយោធាជីវៈនោះទៅ លុះចាប់យកទៅហើយ ក៏នាំយកទៅឲ្យដល់ពួកញាតិ ពួកញាតិ ក៏ទំនុកបំរុង បម្រើ នូវយោធាជីវៈនោះ។ យោធាជីវៈនោះ កាលបើពួកញាតិ ទំនុកបំរុង បម្រើ ក៏បានជាសះស្បើយ ចាកអាពាធនោះទៅ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី៤ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់ដាវ នឹងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញហើយ ចុះកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា។ យោធាជីវៈនោះ បានឈ្នះសង្គ្រាមនោះហើយ ឈ្មោះថា ជាអ្នកឈ្នះសង្គ្រាម តែងបាននៅគ្រប់គ្រង នៅជាប្រធានលើសង្គ្រាមនោះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាយោធាជីវៈ ទី៥ តែងមានប្រាកដក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ ទាំង ៥ ពួកនេះឯង តែងមានប្រាកដ ក្នុងលោក។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឧបមាដូចជាយោធាជីវៈនេះ មាន ៥ ពួក តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏យ៉ាងនេះឯង។ បុគ្គល ៥ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចូលទៅពឹងពាក់អាស្រ័យនឹងស្រុក ឬនិគមណាមួយ។ ភិក្ខុនោះ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ស្រុក ឬនិគមនោះឯង ដើម្បីបិណ្ឌបាត មិនបានរក្សាកាយ មិនបានរក្សាវាចា មិនបានរក្សាចិត្ត មិនបានដម្កល់ស្មារតី មិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ។ ភិក្ខុនោះ ឃើញមាតុគ្រាម ក្នុងស្រុក ឬនិគមនោះ ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ រាគៈ ក៏អុចអាលចិត្ត របស់ភិក្ខុនោះ ព្រោះឃើញនូវមាតុគ្រាម ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ។ ភិក្ខុនោះ កាលបើមានចិត្ត ត្រូវរាគៈអុចអាលហើយ ក៏មិនបានពោលលានូវសិក្ខា មិនបានប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយ ហើយក៏សេពនូវមេថុនធម្ម។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញហើយ ចុះកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏បៀតបៀន ចាប់ទុកនូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យ យ៉ាងនោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ មានឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទី១ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចូលទៅពឹងពាក់ អាស្រ័យនូវស្រុក ឬនិគមណាមួយ។ ភិក្ខុនោះ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យហើយ ចូលទៅកាន់ស្រុក ឬនិគមនោះឯង ដើម្បីបិណ្ឌបាត មិនបានរក្សាកាយ មិនបានរក្សាវាចា មិនបានរក្សាចិត្ត មិនដម្កល់ស្មារតី មិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ។ ភិក្ខុនោះ ឃើញមាតុគ្រាម ក្នុងស្រុក ឬនិគមនោះ ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ រាគៈក៏អុចអាលចិត្ត របស់ភិក្ខុនោះ ព្រោះឃើញនូវមាតុគ្រាម ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ។ ភិក្ខុនោះ កាលបើមានចិត្តត្រូវរាគៈអុចអាលហើយ ក៏ក្រហល់ក្រហាយដោយកាយ ក្រហល់ក្រហាយដោយចិត្ត។ ភិក្ខុនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ទៅកាន់អារាម ហើយគប្បីប្រាប់ (សេចក្តីនេះ) ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំករុណា ត្រូវរាគៈរោលរាលហើយ ត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ មិនអាចដើម្បីនឹងនៅគ្រប់គ្រងនូវព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំករុណា នឹងប្រកាសនូវភាព នៃខ្លួនជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខាហើយ នឹងពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ទៅកាន់អារាម តែទៅមិនទាន់ដល់អារាមនៅឡើយ ក៏ប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាប ក្នុងដំណើរពាក់កណ្តាលផ្លូវ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញហើយ ចុះកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏ចាក់នូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងតែខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង បានហើយចាប់យកនូវយោធាជីវៈនោះទៅ លុះចាប់យកទៅហើយ ក៏នាំយកទៅ ឲ្យដល់ពួកញាតិ យោធាជីវៈនោះ កាលបើពួកញាតិនាំយកទៅ មិនទាន់ដល់សំណាក់ញាតិទាំងឡាយ ក៏ធ្វើនូវមរណកាល ក្នុងដំណើរពាក់កណ្តាលផ្លូវទៅ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ មានឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទី២ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចូលទៅពឹងពាក់អាស្រ័យ

នូវស្រុក ឬនិគមណាមួយ។ ភិក្ខុនោះ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ស្រុក ឬនិគមនោះឯង ដើម្បីបិណ្ឌបាត មិនបានរក្សាកាយ មិនបានរក្សាវាចា មិនបានរក្សាចិត្ត មិនដម្កល់ស្មារតី មិនសង្រួមឥន្រ្ទិយ។ ភិក្ខុនោះ បានឃើញមាតុគ្រាម ក្នុងស្រុក ឬនិគមនោះ ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ រាគៈក៏អុចអាលចិត្ត របស់ភិក្ខុនោះ ព្រោះឃើញនូវមាតុគ្រាម ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តត្រូវរាគៈអុចអាលហើយ ក៏ក្រហល់ក្រហាយ ដោយកាយ ក្រហល់ក្រហាយដោយចិត្ត។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ទៅកាន់អារាម ហើយគប្បីប្រាប់ (សេចក្តីនេះ) ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំករុណា ត្រូវរាគៈរោលរាលហើយ ត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ មិនអាចដើម្បីនឹងនៅគ្រប់គ្រង នូវព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំករុណា នឹងប្រកាសនូវភាព នៃខ្លួនជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខាហើយ ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ ភិក្ខុនោះ ក៏បានទៅកាន់អារាម ហើយប្រាប់ (សេចក្តីនោះ) ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំករុណា ត្រូវរាគៈរោលរាលហើយ ត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ មិនអាចដើម្បីនឹងនៅគ្រប់គ្រងព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំករុណា នឹងប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខាហើយ ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ ពួកសព្រហ្មចារី ក៏ទូន្មាន ប្រៀនប្រដៅភិក្ខុនោះថា ម្នាលអាវុសោ កាមទាំងឡាយ មានសុខតិច មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើន ណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជារាងឆ្អឹង មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាដុំសាច់ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចគប់ភ្លើងស្មៅ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមា ដូចជាគំនររងើកភ្លើង មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចការយល់សប្តិ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជារបស់ខ្ចីគេ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាផ្លែឈើ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាកាំបិត និងជ្រញ់ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាចុងលំពែង មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណ ច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាក្បាលពស់ មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ លោកដ៏មានអាយុ ចូរត្រេកអរ ក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌ចុះ លោកដ៏មានអាយុ កុំប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួនជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបឡើយ។ ភិក្ខុនោះ កាលសព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ទូន្មានយ៉ាងនេះ ប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនេះ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ កាមទាំងឡាយ មានសេចក្តីសុខតិច មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ ក៏ពិតមែនតែថា ខ្ញុំករុណា មិនអាចដើម្បីគ្រប់គ្រងនូវព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំករុណា នឹងប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខាហើយ ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ ភិក្ខុនោះ ក៏បានប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញ ហើយចូលទៅកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏ចាក់នូវយោធាជីវៈនោះ ដែលកំពុងតែខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង បានចាប់យកនូវយោធាជីវៈនោះទៅ លុះចាប់យកទៅហើយ ក៏នាំយកទៅឲ្យដល់ពួកញាតិ ញាតិទាំងឡាយ ក៏ទំនុកបំរុង បម្រើនូវយោធាជីវៈនោះ យោធាជីវៈនោះ កាលបើពួកញាតិទំនុកបំរុង បម្រើ ក៏ធ្វើកាលកិរិយា ដោយអាពាធនោះទៅ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ មានឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទី៣ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចូលទៅពឹង ពាក់អាស្រ័យនៅនឹងស្រុក ឬនិគមណាមួយ។ ភិក្ខុនោះ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ស្រុក ឬនិគមនោះឯង ដើម្បីបិណ្ឌបាត មិនបានរក្សាកាយ មិនបានរក្សាវាចា មិនបានរក្សាចិត្ត មិនដម្កល់ស្មារតី មិនបានសង្រួមឥន្រ្ទិយ។ ភិក្ខុនោះ បានឃើញមាតុគ្រាម ក្នុងស្រុក ឬនិគមនោះ ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ រាគៈក៏អុចអាលចិត្ត របស់ភិក្ខុនោះ ព្រោះឃើញនូវមាតុគ្រាម ដែលស្លៀកពាក់មិនល្អ ឬដណ្តប់មិនល្អ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តត្រូវរាគៈអុចអាលហើយ ក៏ក្រហល់ក្រហាយ ដោយកាយ ក្រហល់ក្រហាយដោយចិត្ត។ ភិក្ខុនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ទៅកាន់អារាម ហើយគប្បីប្រាប់ (សេចក្តីនេះ) ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំករុណា ត្រូវរាគៈរោលរាលហើយ ត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងនូវព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំករុណា នឹងប្រកាស នូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខាហើយ ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ទៅកាន់អារាម ហើយប្រាប់ (សេចក្តីនោះ) ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំករុណា ត្រូវរាគៈរោលរាលហើយ ត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ ខ្ញុំករុណា មិនអាចដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រង នូវព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំករុណា នឹងប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខាហើយ ពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទដ៏ថោកទាបវិញ។ សព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ក៏ទូន្មាន ប្រៀនប្រដៅ នូវភិក្ខុនោះថា ម្នាលអាវុសោ កាមទាំងឡាយ មានសេចក្តីសុខតិច មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចរាងឆ្អឹង មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាដុំសាច់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាគប់ភ្លើងស្មៅ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមា ដូចជាគំនររងើកភ្លើង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាយល់សប្តិ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជារបស់ខ្ចីគេ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាផ្លែឈើ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាកាំបិត និងជ្រញ់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាចុងលំពែង ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ... កាមទាំងឡាយ មានឧបមាដូចជាក្បាលពស់ មានទុក្ខច្រើន

មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមនេះ មានប្រមាណច្រើនណាស់ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហើយ។ លោកដ៏មានអាយុ ចូរត្រេកអរ ក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌ចុះ លោកដ៏មានអាយុ កុំប្រកាសនូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញឡើយ។ ភិក្ខុនោះ កាលសព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ទូន្មានយ៉ាងនេះ ប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនេះ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំករុណា នឹងព្យាយាម ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំករុណា នឹងទ្រទ្រង់ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំករុណា នឹងត្រេកអរ ម្នាលអាវុសោ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំករុណា មិនទាន់ប្រកាស នូវភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកមានកម្លាំងថយចាកសិក្ខា ហើយពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភេទថោកទាបវិញទេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតនូវធ្នូ និងបំពង់ព្រួញហើយ ចូលកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា យោធាជីវៈនោះ ខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែង ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកយោធាជីវៈដទៃ ក៏ចាក់នូវយោធាជីវៈនោះឯង ដែលកំពុងតែខំព្យាយាម ខ្នះខ្នែងបាន ក៏ចាប់នូវយោធាជីវៈនោះទៅ លុះចាប់យកទៅហើយ ក៏នាំយកទៅឲ្យដល់ញាតិទាំងឡាយ ពួកញាតិ ក៏ទំនុកបំរុង បម្រើនូវយោធាជីវៈនោះ យោធាជីវៈនោះ កាលបើពួកញាតិ ទំនុកបំរុង បម្រើ ក៏បានសះស្បើយ ចាកអាពាធនោះទៅ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ឧបមាដូចជា យោធាជីវៈ ទី៤ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុចូលទៅពឹងពាក់ អាស្រ័យនឹងស្រុក ឬនិគមណាមួយ។ ភិក្ខុនោះ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ស្រុក ឬនិគមនោះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត បានរក្សាកាយ រក្សាវាចា រក្សាចិត្ត ដម្កល់ស្មារតី សង្រួមឥន្ទ្រិយ។ ភិក្ខុនោះ ឃើញនូវរូបដោយចក្ខុហើយ តែមិនបានក្តួចកាន់នូវនិមិត្ត មិនបានក្តួចកាន់ នូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈា និងទោមនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក តែងជាប់តាមនូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួម នូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួម នូវចក្ខុន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ។ បានឮសំឡេងដោយត្រចៀក ... បានធុំក្លិនដោយច្រមុះ ... បានទទួលរសដោយអណ្តាត ... បានពាល់ត្រូវនូវផ្សព្វ ដោយកាយ ... បានដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ តែមិនបានក្តួចកាន់ នូវនិមិត្ត មិនបានក្តួចកាន់ នូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈា និងទោមនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក តែងជាប់តាមនូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមនូវមនិន្ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួម នូវមនិន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវមនិន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវមនិន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួម ក្នុងមនិន្ទ្រិយ។ ភិក្ខុនោះ លុះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាក្រោយភត្តហើយ តែងគប់រកនូវសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះភ្នំ រូងភ្នំ ព្រៃស្មសាន ដងព្រៃ ទីវាល ទីគំនរចំបើង ឬស្លឹកឈើ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកអាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃក្តី ក្រោមម្លប់ឈើក្តី ក្នុងផ្ទះដ៏ស្ងាត់ក្តី ក៏អង្គុយពត់ភ្នែន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ តាំងស្មារតី ឲ្យមានមុខឆ្ពោះ(ទៅកាន់ព្រះកម្មដ្ឋាន) ភិក្ខុនោះ ក៏លះបង់ នូវអភិជ្ឈា ក្នុងលោក។បេ។ ភិក្ខុនោះ ក៏លះបង់ នូវនីវរណៈទាំង ៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត អាចធ្វើបញ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។បេ។ ក៏បានចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន។ កាលដែលចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនមានកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងធឹង មិនញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ ក៏បង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងដឹងនូវកិរិយាអស់ទៅ នូវអាសវៈទាំងឡាយ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ។បេ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈនោះ កាន់ដាវ និងខែល សៀតធ្នូ និងបំពង់ព្រួញ ហើយចូលកាន់សង្គ្រាម ដែលប្រយុទ្ធកៀកគ្នា យោធាជីវៈនោះ បានឈ្នះសង្គ្រាមនោះហើយ ក៏ឈ្មោះថា ជាអ្នកឈ្នះសង្គ្រាម នៅគ្រប់គ្រង នៅជាប្រធានលើសង្គ្រាមនោះឯង មានឧបមា ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវបុគ្គលនេះ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នេះដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ មានឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទី៥ តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឧបមាដូចជាយោធាជីវៈ ទាំង ៥ នេះឯង តែងមានប្រាកដ ក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ។

(បឋមអនាគតភយសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.077 | book_044

(៧. បឋមអនាគតភយសុត្តំ)

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ កាលពិចារណាឃើញនូវអនាគតភ័យ ៥ យ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ភ័យ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកនៅព្រៃ ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ពស់គប្បីចឹកអាត្មាអញក្តី ខ្ទួយគប្បីទិចអាត្មាអញក្តី ក្អែបគប្បីខាំអាត្មាអញក្តី ដែលនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង កាលកិរិយា គប្បីមានដល់អាត្មាអញ ដោយហេតុនោះ អន្តរាយនោះ គប្បីមានដល់អាត្មាអញមិនខាន។ បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ កាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី១ នេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញ នៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ក៏កាលដែលអាត្មាអញនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង គប្បីភ្លាត់ដួលទៅក្តី ភត្តដែលអាត្មាអញបរិភោគហើយ គប្បីឲ្យទោសក្តី ប្រមាត់ របស់អាត្មាអញ គប្បីកំរើកឡើងក្តី ស្លេស្មរបស់អាត្មាអញ គប្បីកំរើកឡើងក្តី ខ្យល់ទាំងឡាយ ដែលមានមុខមុត ដូចជាកាំបិត គប្បីកំរើកឡើងក្តី កាលកិរិយា គប្បីមានដល់អាត្មាអញ ដោយហេតុនោះ សេចក្តីអន្តរាយនោះ គប្បីមានដល់អាត្មាអញមិនខាន។ បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ កាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី២ នេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ក៏

កាលដែលអាត្មាអញ នៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង គប្បីជួបប្រទះនឹងម្រឹគសាហាវទាំងឡាយ គឺ រាជសីហ៍ក្តី ខ្លាធំក្តី ខ្លាដម្បងក្តី ខ្លាឃ្មុំក្តី ខ្លាត្រីក្តី ម្រឹគសាហាវទាំងនោះ គប្បីផ្តាច់បង់អាត្មាអញចាកជីវិត កាលកិរិយា គប្បីមានដល់អាត្មាអញ ដោយហេតុនោះ សេចក្តីអន្តរាយនោះ គប្បីមានដល់អាត្មាអញមិនខាន។ បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ កាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី៣ នេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ក៏កាលដែលអាត្មាអញនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង គប្បីជួបប្រទះនឹងពួកចោរ ដែលធ្វើចោរកម្មហើយក្តី ដែលមិនទាន់បានធ្វើចោរកម្មក្តី ចោរទាំងនោះ គប្បីផ្តាច់បង់នូវអាត្មាអញចាកជីវិតទៅ កាលកិរិយា គប្បីមានដល់អាត្មាអញ ដោយហេតុនោះ សេចក្តីអន្តរាយនោះ គប្បីមានដល់អាត្មាអញមិនខាន។ បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ កាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី៤ នេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញ នៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ប្រសិនបើមានអមនុស្សកំណាចនៅក្នុងព្រៃ អមនុស្សកំណាចទាំងនោះ គប្បីផ្តាច់បង់នូវអាត្មាអញចាកជីវិតទៅ កាលកិរិយា គប្បីមានដល់អាត្មាអញ ដោយហេតុនោះ សេចក្តីអន្តរាយនោះ គប្បីមានដល់អាត្មាអញមិនខាន។ បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ កាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី៥ នេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកនៅព្រៃ កាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។

(ទុតិយអនាគតភយសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.078 | book_044

(៨. ទុតិយអនាគតភយសុត្តំ)

[៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ៥ យ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ អនាគតភ័យ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញ ដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញនៅក្មេង កំឡោះ ជំទង់ មានសក់ខ្មៅស្រិល ប្រកបដោយវ័យចំរើន គឺបឋមវ័យនៅឡើយ សម័យដែលជរាមកប៉ះពាល់ នូវរាងកាយនេះ រមែងមានដោយពិត ក៏កាយដែលចាស់គ្រាំគ្រា ត្រូវជរាមកគ្របសង្កត់ហើយ មិនងាយនឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវពាក្យប្រដៅ នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបាន មិនងាយនឹងគប់រក នូវសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃបានឡើយ ធម៌ដែលមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តនោះ រមែងមកដល់អាត្មាអញមុន បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមឲ្យបានមុនវិញ ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ អាត្មាអញ ជាអ្នកប្រកបព្រម ដោយធម៌ណា សូម្បីខ្លួនចាស់ជរាហើយ ក៏នឹងនៅជាសុខ ដោយធម៌នោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី១ នេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញមានអាពាធតិច មានទុក្ខតិច ប្រកបដោយភ្លើងធាតុ ដែលដុតកំដៅស្មើគ្នា មិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក ជាយ៉ាងកណ្តាល គួរដល់សេចក្តីព្យាយាម សម័យដែលព្យាធិមកប៉ះពាល់ នូវរាងកាយនេះ រមែងមានដោយពិត ក៏កាយដែលមានព្យាធិ ត្រូវព្យាធិមកគ្របសង្កត់ហើយ មិនងាយនឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវពាក្យប្រដៅនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបាន មិនងាយនឹងគប់រក នូវសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃបានឡើយ ធម៌ដែលមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តនោះ រមែងមកដល់អាត្មាអញមុន បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមឲ្យបានមុនវិញ ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ អាត្មាអញ ប្រកបដោយធម៌ណា សូម្បីមានព្យាធិ ក៏នឹងនៅជាសុខ ដោយធម៌នោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលបើពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី២ នេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញ ដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ សំទូងល្អ បិណ្ឌបាតបានងាយស្រួល ដើម្បីនឹងព្យាយាមស្វែងរកមកចិញ្ចឹមជីវិតបានងាយ ក៏សម័យដែលមានទុរភិក្ស សំទូងមិនល្អ បិណ្ឌបាតបានដោយក្រ មិនងាយដើម្បីនឹងព្យាយាម ស្វែងរកមកចិញ្ចឹមជីវិតបានឡើយ មនុស្សទាំងឡាយ ក៏តែងទៅកាន់ទី ដែលមានភិក្ខាងាយ ក្នុងវេលាដែលស្រុកកើតមានទុរភិក្ស ការនៅច្រឡូកច្រឡំ ការនៅដេរដាស ក្នុងទីដែលមានភិក្ខាងាយនោះ រមែងមាន កាលបើការនៅច្រឡូកច្រឡំ ការនៅដេរដាសមានហើយ មិនងាយនឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានទេ មិនងាយនឹងគប់រកសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃបានឡើយ ធម៌ដែល

មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តនោះ រមែងមកដល់អាត្មាអញមុន បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមឲ្យបានមុនវិញ ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ អាត្មាអញ ប្រកបដោយធម៌ណា សូម្បីក្នុងទុរភិក្សសម័យ ក៏នឹងនៅសប្បាយ ដោយធម៌នោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី៣ នេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ មនុស្សទាំងឡាយ ជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនវិវាទគ្នា ដូចជាទឹកដោះ លាយដោយទឹក ក្រឡេកមើលគ្នានឹងគ្នា ដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ក៏សម័យដែលមានភ័យ គឺចោរកម្រើក ក្នុងដងព្រៃហើយ ពួកអ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាឡើងកាន់ចក្កយាន ហើយបរទៅ (កាន់ទិសផ្សេងៗ) ក៏កាលបើភ័យមានហើយ មនុស្សទាំងឡាយ តែងទៅកាន់ទីដ៏ក្សេមក្សាន្ត ការនៅច្រឡូកច្រឡំ ការនៅដេរដាស ក្នុងទីនោះ រមែងមាន កាលបើការនៅច្រឡូកច្រឡំគ្នា ការនៅដេរដាសមានហើយ មិនងាយនឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបាន មិនងាយនឹងគប់រកសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃបានឡើយ ធម៌ដែលមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តនោះ រមែងមកដល់អាត្មាអញមុន បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមឲ្យបានមុនវិញ ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ អាត្មាអញ ប្រកបដោយធម៌ណា សូម្បីក្នុងវេលាមានភ័យ ក៏នឹងនៅសប្បាយ ដោយធម៌នោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី៤ នេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញ ដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ សង្ឃជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនវិវាទគ្នា មានឧទ្ទេសជាមួយគ្នា រមែងនៅសប្បាយ សម័យដែលសង្ឃបែកបាក់គ្នា រមែងមានដោយពិត កាលបើសង្ឃបែកបាក់គ្នាហើយ មិនងាយនឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបាន មិនងាយនឹងគប់រកសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃបានឡើយ ធម៌ដែលមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តនោះ រមែងមកដល់អាត្មាអញមុន បើដូច្នោះ អាត្មាអញ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមឲ្យបានមុនវិញ ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ អាត្មាអញ ប្រកបដោយធម៌ណា កាលបើសង្ឃបែកបាក់គ្នាហើយ ក៏នឹងនៅសប្បាយ ដោយធម៌នោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ទី៥ នេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញ នូវអនាគតភ័យ ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបអាចដើម្បីដល់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។

(តតិយអនាគតភយសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.079 | book_044

(៩. តតិយអនាគតភយសុត្តំ)

[៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនាគតភ័យនេះ មាន ៥ យ៉ាង មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅ ក្នុងខាងមុខអ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យទាំងនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវអនាគតភ័យទាំងនោះចេញ។ អនាគតភ័យ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែង ទៅក្នុងអនាគត ភិក្ខុទាំងឡាយ នឹងមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាទេ បើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាហើយ នឹងញាំងបុគ្គលដទៃ ឲ្យឧបសម្ប័ទ ភិក្ខុទាំងនោះឯង នឹងមិនអាចដើម្បីទូន្មាន ក្នុងអធិសីល អធិចិត្ត និងអធិបញ្ញាបានឡើយ ភិក្ខុទាំងនោះ នឹងមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញា កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាហើយ នឹងញាំងបុគ្គលដទៃ ឲ្យឧបសម្ប័ទ ភិក្ខុទាំងនោះឯង នឹងមិនអាចដើម្បីទូន្មាន ក្នុងអធិសីល អធិចិត្ត និងអធិបញ្ញាបានឡើយ ភិក្ខុទាំងនោះ មុខជានឹងមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការខូចវិន័យ ព្រោះខូចធម៌ ការខូចធម៌ ព្រោះខូចវិន័យ ដោយប្រការដូច្នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី១ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចោលចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត ភិក្ខុទាំងឡាយ នឹងមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាទេ បើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាហើយ ឲ្យនិស្ស័យដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដទៃ ភិក្ខុទាំងនោះឯង ក៏មិនអាចដើម្បីនឹងទូន្មាន ក្នុងអធិសីល អធិចិត្ត និងអធិបញ្ញាបានឡើយ ភិក្ខុទាំងនោះ នឹងមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញា កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាហើយ ឲ្យនិស្ស័យ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដទៃ ភិក្ខុទាំងនោះឯង នឹងមិនអាចដើម្បីទូន្មាន ក្នុងអធិសីល អធិចិត្ត និងអធិបញ្ញាបានឡើយ ភិក្ខុទាំងនោះ មុខជានឹងមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាដែរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការខូចវិន័យ ព្រោះខូចធម៌ ការខូចធម៌ ព្រោះខូចវិន័យ ដោយប្រការដូច្នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី២ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាទេ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញា ហើយសំដែងនូវអភិធម្មកថា និងវេទល្លកថា ឈានចុះទៅកាន់ធម៌

ខ្មៅ ក៏មិនដឹងខ្លួន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការខូចវិន័យ ព្រោះខូចធម៌ ការខូចធម៌ ព្រោះខូចវិន័យ ដោយប្រការដូច្នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី៣ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាទេ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាហើយ ពួកព្រះសូត្រណា ដែលជាតថាគតភាសិត ជ្រាលជ្រៅ (ដោយបាលី) ជ្រាលជ្រៅដោយអត្ថ ជាលោកុត្តរធម៌ ប្រកបដោយភាវៈសោះសូន្យ កាលបើព្រះសូត្រទាំងនោះ ដែលភិក្ខុកំពុងពោល (ជនដទៃ) ក៏មិនប្រាថ្នាដើម្បីស្តាប់ មិនផ្ទៀងត្រចៀកប្រុងស្តាប់ មិនតាំងចិត្ត ដើម្បីចង់ដឹងសោះ ទាំងមិនសំគាល់នូវកិច្ច ដែលខ្លួនត្រូវរៀន ត្រូវទន្ទេញយកធម៌នោះឡើយ បើពួកព្រះសូត្រណា ដែលកវីតាក់តែង ជាពាក្យកាព្យឃ្លោង មានអក្ខរដ៏វិចិត្រ មានព្យញ្ជនៈដ៏វិចិត្រ ជាពាក្យខាងក្រៅ ជាភាសិតរបស់សាវកខាងក្រៅ កាលបើព្រះសូត្រទាំងនោះ ដែលភិក្ខុកំពុងពោល (ទើបពួកជនដទៃ) នឹងប្រាថ្នាចង់ស្តាប់ ផ្ទៀងត្រចៀកប្រុងស្តាប់ តាំងចិត្តដើម្បីចង់ដឹង ទាំងសំគាល់នូវកិច្ច ដែលខ្លួនត្រូវរៀន ត្រូវទន្ទេញយកធម៌នោះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការខូចវិន័យ ព្រោះខូចធម៌ ការខូចធម៌ ព្រោះខូចវិន័យ ដោយប្រការដូច្នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី៤ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាទេ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ មិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយជាថេរៈ នឹងមានសេចក្តីល្មោភច្រើន ជាអ្នកបន្ធូរបន្ថយ ជាប្រធានក្នុងការបន្ធូរបន្ថយ ជាអ្នកលះបង់ធុរៈក្នុងវិវេក នឹងមិនប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រជុំជន ដែលកើតជាខាងក្រោយ នឹងដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ តាមពួកភិក្ខុ ដែលជាអ្នកល្មោភច្រើននោះ សូម្បីប្រជុំជន ដែលកើតខាងក្រោយនោះទៀត ក៏នឹងមានសេចក្តីល្មោភច្រើន ជាអ្នកបន្ធូរបន្ថយ ជាប្រធាន ក្នុងការបន្ធូរបន្ថយ ជាអ្នកលះបង់ធុរៈ ក្នុងវិវេក នឹងមិនប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីដល់នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដល់ ដើម្បីបាននូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណវិសេស ដែលខ្លួនមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការខូចវិន័យ ព្រោះខូចធម៌ ការខូចធម៌ ព្រោះខូចវិន័យ ដោយប្រការដូច្នេះឯង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី៥ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនាគតភ័យ ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យទាំងនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។

(ចតុត្ថអនាគតភយសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.080 | book_044

(១០. ចតុត្ថអនាគតភយសុត្តំ)

[៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនាគតភ័យនេះ មាន ៥ យ៉ាង មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យទាំងនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យទាំងនោះចេញ។ អនាគតភ័យ ៥យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត នឹងមានពួកភិក្ខុអ្នកប្រាថ្នាល្អ ក្នុងចីវរ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ ប្រាថ្នាល្អ ក្នុងចីវរហើយ មុខជានឹងលះបង់ នូវបំសុកូលិកធុតង្គ នឹងលះបង់ នូវសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃ នឹងចូលទៅសម្រេចការនៅក្នុងស្រុក ក្នុងនិគម ឬក្នុងព្រះរាជធានីទាំងឡាយ មួយយ៉ាងទៀត នឹងដល់នូវការស្វែងរក ដ៏មិនសមគួរ មានប្រការផ្សេងៗ ព្រោះហេតុតែចីវរ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី១ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័នោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត នឹងមានពួកភិក្ខុអ្នកប្រាថ្នាល្អ ក្នុងបិណ្ឌបាត កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ ប្រាថ្នាល្អ ក្នុងបិណ្ឌបាតហើយ មុខជានឹងលះបង់ បិណ្ឌបាតិកធុតង្គ នឹងលះបង់ នូវសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃចោលចេញ ហើយនឹងចូលទៅសម្រេចការនៅ ក្នុងស្រុក ឬនិគម ឬក្នុងព្រះរាជធានីទាំងឡាយ មួយយ៉ាងទៀត (ភិក្ខុទាំងនោះ) ស្វែងរកនូវរសទាំងឡាយ ដ៏ប្រសើរ ដោយចុងអណ្តាតហើយ នឹងដល់នូវការស្វែងរក ដ៏មិនសមគួរ មានប្រការផ្សេងៗ ព្រោះហេតុតែបិណ្ឌបាត។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី២ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត នឹងមានពួកភិក្ខុអ្នកប្រាថ្នាល្អ ក្នុងសេនាសនៈ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះ ប្រាថ្នាល្អ ក្នុងសេនាសនៈហើយ មុខជានឹងលះបង់ នូវអារញ្ញិកធុតង្គ នឹងលះបង់ នូវសេនាសនៈស្ងាត់ គឺដងព្រៃ ហើយនឹងចូលទៅសម្រេចការនៅក្នុងស្រុក ឬនិគម ឬក្នុងព្រះរាជធានីទាំងឡាយ មួយយ៉ាងទៀត នឹងដល់នូវការស្វែងរក ដ៏មិនសមគួរ មានប្រការផ្សេងៗ ព្រោះហេតុតែសេនាសនៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី៣ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅ ក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត នឹងមានពួកភិក្ខុ នៅច្រឡូកច្រឡំគ្នា ដោយពួកភិក្ខុនី សិក្ខមានា និងសមណុទ្ទេសៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើការនៅច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកភិក្ខុនី សិក្ខមានា និងសមណុទ្ទេសៈមានហើយ អំពើនេះ នឹងប្រាកដឡើង គឺថា ពួកភិក្ខុមិនត្រេកអរ នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈផង នឹងត្រូវអាបត្តិ ដែលសៅហ្មងឯណានីមួយផង នឹងពោលលានូវសិក្ខា វិលត្រឡប់ទៅកាន់ភេទថោកទាបវិញផង។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី៤ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅ ក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ក្នុងកាលដ៏យូរអង្វែងទៅ ក្នុងអនាគត នឹងមានពួកភិក្ខុនៅច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកអារាមិកជន និងសមណុទ្ទេសៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើការនៅច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកអារាមិកជន និងសមណុទ្ទេសៈមានហើយ អំពើនេះ នឹងប្រាកដឡើង គឺថា ពួកភិក្ខុ នឹងប្រកបរឿយៗ នូវ

ការបរិភោគ នូវវត្ថុដែលខ្លួនសន្សំទុក មានប្រការផ្សេងៗ ទាំងធ្វើនូវនិមិត្ត[10] ដ៏ជ្រោកជ្រាក ដោយផែនដីខ្លះ ដោយចុងស្មៅខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអនាគតភ័យ ទី៥ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យនោះចេញ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនាគតភ័យ ៥ យ៉ាងនេះឯង មិនទាន់កើតឡើង ក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ នឹងកើតឡើងតទៅក្នុងខាងមុខ អ្នកទាំងឡាយ គួរដឹងច្បាស់ នូវអនាគតភ័យទាំងនោះ លុះដឹងច្បាស់ហើយ គួរព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ នូវអនាគតភ័យទាំងនោះចោលចេញ។

ចប់ យោធាជីវវគ្គ ទី៣។

ឧទ្ទាននៃយោធាជីវវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចេតោវិមុត្តិ ២លើក ធម្មវិហារិបុគ្គល ២លើក ពួកយោធាជីវៈ ២លើក និងអនាគតភ័យ ៤លើក។

ថេរវគ្គ ទី៤ (៩)

CS sut.an.05.v09 | book_044

((៩) ៤. ថេរវគ្គោ)

(រជនីយសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.081 | book_044

(១. រជនីយសុត្តំ)

[៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីគោរព មិនជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយទេ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុត្រេកអរ ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរ ១ ប្រទូស្ត ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីប្រទូស្ត ១ ភ័ន្ត វង្វេង ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីភ័ន្ត វង្វេង ១ ញាប់ញ័រ ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីញាប់ញ័រ ១ ស្រវឹង ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីស្រវឹង ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីគោរព មិនជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុមិនត្រេកអរ ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរ ១ មិនប្រទូស្ត ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីប្រទូស្ត ១ មិនភ័ន្ត វង្វេង ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីភ័ន្ត វង្វេង ១ មិនញាប់ញ័រ ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីញាប់ញ័រ ១ មិនស្រវឹង ក្នុងអារម្មណ៍ជាទីស្រវឹង ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។

(វីតរាគសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.082 | book_044

(២. វីតរាគសុត្តំ)

[៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីគោរព មិនជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយទេ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមិនទាន់ប្រាសចាករាគៈ ១ មិនទាន់ប្រាសចាកទោសៈ ១ មិនទាន់ប្រាសចាកមោហៈ ១ ជាអ្នកលុបគុណគេ ១ ប្រណាំងប្រជែងវាស្នា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីគោរព មិនជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកប្រាសចាករាគៈ ១ ប្រាសចាកទោសៈ ១ ប្រាសចាកមោហៈ ១ មិនលុបគុណគេ ១ មិនប្រណាំងប្រជែងវាស្នា ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។

(កុហកសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.083 | book_044

(៣. កុហកសុត្តំ)

[៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីគោរព មិនជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយទេ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺជាអ្នកប្រើកិរិយាបំភ័ន្ត ១ ជាអ្នករួសរាំរ ១ ជាអ្នកនិយាយឲ្យទំនង ១ ជាអ្នកមានកលល្បិច ១ ជាអ្នកស្វែងលាភដោយលាភ ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺជាអ្នកមិនប្រើកិរិយាបំភ័ន្ត ១ ជាអ្នកមិនរួសរាំរ ១ ជាអ្នកមិននិយាយឲ្យទំនង ១ ជាអ្នកមិនមានកលល្បិច ១ ជាអ្នកមិនស្វែងលាភដោយលាភ ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។

(អស្សទ្ធសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.084 | book_044

(៤. អស្សទ្ធសុត្តំ)

[៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីគោរព មិនជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយទេ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺមិនជឿកម្ម និងផល ១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនខ្លាចបាប ១ ខ្ជិលច្រអូស ១ អប្បឥតប្រាជ្ញា ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកជឿកម្មផល ១ ខ្មាសបាប ១ ខ្លាចបាប ១ ប្រុងព្យាយាម ១ មានប្រាជ្ញា ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។

(អក្ខមសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.085 | book_044

(៥. អក្ខមសុត្តំ)

[៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីគោរព មិនជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយទេ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺជាអ្នកមិនអត់ធន់នឹងរូប ១ មិនអត់ធន់នឹងសំឡេង ១ មិនអត់ធន់នឹងក្លិន ១ មិនអត់ធន់នឹងរស១ មិនអត់អន់នឹងផោដ្ឋព្វៈ ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺជាអ្នកអត់ទ្រាំនឹងរូប ១ អត់ទ្រាំនឹងសំឡេង ១ អត់ទ្រាំនឹងក្លិន ១ អត់ទ្រាំនឹងរស ១ អត់ទ្រាំនឹងផោដ្ឋព្វៈ ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។

(បដិសម្ភិទាបត្តសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.086 | book_044

(៦. បដិសម្ភិទាបត្តសុត្តំ)

[៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺជាអ្នកបានអត្ថប្បដិសម្ភិទា ១ បានធម្មប្បដិសម្ភិទា ១ បាននិរុត្តិប្បដិសម្ភិទា ១ បានបដិភាណប្បដិសម្ភិទា ១ ជាអ្នកឧស្សាហ៍មិនខ្ជិល ក្នុងកិច្ចដែលត្រូវធ្វើអ្វីៗ ទោះបីតូចធំ របស់ពួកសព្រហ្មចារី ទាំងប្រកបដោយប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ ក្នុងកិច្ចការនោះ ល្មមធ្វើបាន ចាត់ចែងបាន ១។ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង។បេ។

(សីលវន្តសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.087 | book_044

(៧. សីលវន្តសុត្តំ)

[៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុមានសីល ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ក្នុងបាតិមោក្ខ ប្រកបដោយអាចារៈ និងគោចរៈ តែងឃើញភ័យ ក្នុងទោសទាំងឡាយ ទោះបីតិចតួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១ ជាអ្នកស្តាប់ច្រើន ចាំរបស់ដែលស្តាប់ហើយ ចេះចាំលែងភ្លេច នូវរបស់ដែលស្តាប់ហើយ ពួកធម៌ណា មានលំអត្រង់ខាងដើម មានលំអត្រង់កណ្តាល មានលំអត្រង់ខាងចុង ប្រកាសព្រហ្មចារ្យព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈ បរិបូណ៌គ្រប់គ្រាន់ ដ៏បរិសុទ្ធ ភិក្ខុនោះ បានស្តាប់ធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះច្រើន ជាអ្នកស្ទាត់រត់មាត់ នឹកឃើញដោយចិត្តបាន ចាក់ធ្លុះល្អ ដោយប្រាជ្ញាបាន ១ ជាអ្នកមានសំដីពីរោះ គឺកកងល្អ ប្រកបដោយសំដីអ្នកក្រុង ហូរមិនទាក់ មិនខុស ច្បាស់ បានសេចក្តី ១ ជាអ្នកបានតាមប្រាថ្នា បានមិនលំបាក បានទូលាយ នូវឈានទាំង ៤ ជាឈានអាស្រ័យ នូវចិត្តដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរ របស់សព្រហ្មចារីទាំងឡាយ។

(ថេរសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.088 | book_044

(៨. ថេរសុត្តំ)

[៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ មិនបានជាគុណ ដល់ជនច្រើន មិនបានសុខដល់ជនច្រើន មិនជាប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន មិនជាគុណ ជាទុក្ខដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុជាថេរៈ ដឹងរាត្រី បួសយូរ ១ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស មានបរិវារច្រើន ទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិត ១ សម្បូណ៌ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ១ ជាអ្នកដឹងឮច្រើន ចាំរបស់ដែលឮហើយ ចាំលែងភ្លេច នូវរបស់ដែលឮហើយ។បេ។ ចាក់ធ្លុះល្អ ដោយប្រាជ្ញា ១ តែជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសេចក្តីយល់ដ៏វិបរិត ១ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងជនច្រើន ឲ្យឃ្លាតចាកព្រះសទ្ធម្ម ឲ្យដម្កល់នៅក្នុងអសទ្ធម្ម ភិក្ខុដទៃដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ[11] របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនោះ ជាថេរៈ ដឹងរាត្រី បួសយូរខ្លះ ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះជាថេរៈ គេដឹងស្គាល់ច្រើន ជាអ្នកមានយស មានបរិវារច្រើន ទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិតខ្លះ ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះជាថេរៈ សម្បូណ៌ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារខ្លះ ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងឮច្រើន ចាំរបស់ដែលឮហើយ ចាំលែងភ្លេច នូវរបស់ដែលឮហើយខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីមិនបានជាគុណ ដល់ជនច្រើន មិនបានសុខដល់ជនច្រើន មិនប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន មិនមែនជាគុណទេ ជាទុក្ខដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីជាគុណដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីគុណ និងសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុជាថេរៈ ដឹងរាត្រី បួសយូរ ១ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស មានជនជាបរិវារច្រើន ទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិត ១ ជាអ្នកសម្បូណ៌ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ១ ជាអ្នកដឹងឮច្រើន ចាំរបស់ដែលឮហើយ ចាំលែងភ្លេច នូវរបស់ដែលឮហើយ។បេ។ ចាក់ធ្លុះដោយប្រាជ្ញា ១ ជាសម្មាទិដ្ឋិ មានសេចក្តីយល់មិនវិបរិត ១ ភិក្ខុនោះ ញុំាងជនច្រើន ឲ្យឃ្លាតចាកអសទ្ធម្ម ឲ្យដម្កល់នៅក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ពួកភិក្ខុដទៃ ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះជាថេរៈ ដឹងរាត្រី បួសយូរខ្លះ ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះជាថេរៈ គេដឹងស្គាល់ច្រើន មានយស មានជនជាបរិវារច្រើន ទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិតខ្លះ ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះជាថេរៈ សម្បូណ៌ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារខ្លះ ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិ របស់ភិក្ខុនោះថា ភិក្ខុនេះជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងឮច្រើន ចាំរបស់ដែលឮហើយ ចាំលែងភ្លេច នូវរបស់ដែលឮហើយខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីគុណ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីគុណ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ។

(បឋមសេខសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.089 | book_044

(៩. បឋមសេខសុត្តំ)

[៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺសេចក្តីត្រេកអរនឹងការងារ ១ សេចក្តីត្រេកអរនឹងតិរច្ឆានកថា ១ សេចក្តីត្រេកអរ នឹងកិរិយាដេកលក់ ១ សេចក្តីត្រេកអរ នឹងការច្រឡូកច្រឡំដោយពួក ១ មិនពិចារណាចិត្ត ដែលផុត (ចាកកិលេស) យ៉ាងណា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺសេចក្តីមិនត្រេកអរនឹងការងារ ១ សេចក្តីមិនត្រេកអរ នឹងតិរច្ឆានកថា ១ សេចក្តីមិនត្រេកអរ នឹងកិរិយាដេកលក់ ១ សេចក្តីមិនត្រេកអរ នឹងការនៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួក ១ ពិចារណាចិត្ត ដែលផុត (ចាកកិលេស) យ៉ាងណា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។

(ទុតិយសេខសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.090 | book_044

(១០. ទុតិយសេខសុត្តំ)

[៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅជាសេក្ខៈ តែមានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន មិនឈ្លាសវៃ ក្នុងកិច្ចដែលត្រូវធ្វើអ្វី ៗ វៀរចាកការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន មិនប្រកបដោយចេតោសមថៈ (សេចក្តីរម្ងាប់ចិត្ត) ខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី១ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខៈ ញុំាងថ្ងៃឲ្យកន្លងទៅ ដោយការងារបន្តិចបន្តួច បោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន មិនប្រកបចេតោសមថៈខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី២ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុនៅជាសេក្ខៈ ហើយច្រឡូកច្រឡំ ដោយគ្រហស្ថ និងបព្វជិត ដោយការជាប់ចំពាក់នឹងគ្រហស្ថ ដ៏មិនសមគួរ បោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន មិនប្រកបចេតោសមថៈខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី៣ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខៈ ចូលទៅកាន់ស្រុកពីព្រឹកពេក ចេញមកវិញថ្ងៃពេក បោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន មិនប្រកបចេតោសមថៈខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី៤ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខៈ មិនបានតាមសេចក្តីប្រាថ្នា បានលំបាក បានដោយក្រ នូវវាចាដែលជាគ្រឿងដុសខាត់កិលេស ជាទីសប្បាយដល់ធម៌ជាគ្រឿងបើកចិត្ត គឺវាចានាំឲ្យកើតសេចក្តីប្រាថ្នាតិច វាចានាំឲ្យកើតសន្តោស វាចានាំឲ្យស្ងប់ស្ងាត់ វាចាមិននាំឲ្យច្រឡូកច្រឡំ (ដោយពួកគណៈ) វាចានាំឲ្យប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម វាចានាំឲ្យកើតសីល វាចានាំឲ្យកើតសមាធិ វាចានាំឲ្យកើតបញ្ញា វាចានាំឲ្យកើតវិមុត្តិ វាចានាំឲ្យកើតវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ មានសភាពដូច្នោះ បោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន មិនប្រកបចេតោសមថៈខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី៥ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅជាសេក្ខៈ មិនមានកិច្ចច្រើន មិនមានការងារច្រើន ឈ្លាសវៃ ក្នុងកិច្ចដែលត្រូវធ្វើអ្វី ៗ មិនបោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន ប្រកបចេតោសមថៈខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី១ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខៈ មិនញុំាងថ្ងៃឲ្យកន្លងទៅ ដោយការងារបន្តិចបន្តួច មិនបោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន តែងប្រកបធម៌ជាគ្រឿងស្ងប់ចិត្តខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី២ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខៈ មិននៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួកគ្រហស្ថ និងបព្វជិត ដោយការជាប់ជំពាក់នឹងគ្រហស្ថ ដ៏មិនសមគួរ មិនបោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន តែងប្រកបសេចក្តីស្ងប់ចិត្តខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី៣ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខៈ មិនចូលទៅកាន់ស្រុកពីព្រឹកពេក មិនចេញមកវិញថ្ងៃពេក មិនបោះបង់ការពូនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន តែងប្រកបសេចក្តីស្ងប់ចិត្តខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី៤ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខៈ បានតាមសេចក្តីប្រាថ្នា មិនបានលំបាក បានទំលាយ នូវវាចាជាគ្រឿងដុសខាត់កិលេស ជាទីសប្បាយដល់ធម៌ ជាគ្រឿងបើកចិត្ត គឺវាចានាំឲ្យមានប្រាថ្នាតិច វាចានាំឲ្យសន្តោស វាចានាំឲ្យស្ងប់ស្ងាត់ វាចាមិននាំឲ្យច្រឡូកច្រឡំដោយពួក វាចានាំឲ្យប្រារព្ធព្យាយាម វាចានាំឲ្យកើតសីល វាចានាំឲ្យកើតសមាធិ វាចានាំឲ្យកើតបញ្ញា វាចានាំឲ្យកើតវិមុត្តិ វាចានាំឲ្យកើតវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ មានសភាពដូច្នោះ មិន

លះបង់ការពួនសម្ងំ ក្នុងកម្មដ្ឋាន តែងប្រកបសេចក្ដីស្ងប់ចិត្តខាងក្នុង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម៌ ទី៥ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីមិនសាបសូន្យ ដល់ភិក្ខុជាសេក្ខៈ។

ចប់ ថេរវគ្គ ទី៤។

ឧទ្ទាននៃថេរវគ្គនោះគឺ

និយាយពីអារម្មណ៍ ជាទីរីករាយ ១ ពីភិក្ខុប្រាសចាករាគៈ ១ ពីភិក្ខុប្រើកិរិយាបំភ័ន្ត ១ ពីភិក្ខុជឿកម្មផល ១ ពីភិក្ខុមិនអត់ធន់ ១ ពីបដិសម្ភិទា ១ ពីសីល ១ ពីភិក្ខុជាថេរៈ ១ និងភិក្ខុជាសេក្ខៈដទៃ ពីរលើកទៀត។

កកុធវគ្គ ទី៥ (១០)

CS sut.an.05.v10 | book_044

((១០) ៥. កកុធវគ្គោ)

(បឋមសម្បទាសូត្រ ទី១)

CS sut.an.05.091 | book_044

(១. បឋមសម្បទាសុត្តំ)

[៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្បទានេះ មាន ៥ យ៉ាង។ សម្បទា ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺសទ្ធាសម្បទា ១ សីលសម្បទា ១ សុតសម្បទា ១ ចាគសម្បទា ១ បញ្ញាសម្បទា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា សម្បទា ៥ យ៉ាង។

(ទុតិយសម្បទាសូត្រ ទី២)

CS sut.an.05.092 | book_044

(២. ទុតិយសម្បទាសុត្តំ)

[៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្បទានេះ មាន ៥ យ៉ាង។ សម្បទា ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺសីលសម្បទា ១ សមាធិសម្បទា ១ បញ្ញាសម្បទា ១ វិមុត្តិសម្បទា ១ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈសម្បទា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯហៅថា សម្បទា ៥ យ៉ាង។

(ព្យាករណសូត្រ ទី៣)

CS sut.an.05.093 | book_044

(៣. ព្យាករណសុត្តំ)

[៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការព្យាករណ៍ (អួត) អរហត្តផលនេះ មាន ៥ យ៉ាង។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុព្យាករអរហត្តផល ព្រោះតែខ្លួនល្ងង់វង្វេង ១ ភិក្ខុអ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាអាក្រក់ លុះក្នុងអំណាចសេចក្ដីប្រាថ្នា ហើយព្យាករអរហត្តផល ១ ភិក្ខុព្យាករអរហត្តផល ព្រោះតែឆ្កួត ព្រោះចិត្តរវើរវាយ ១ ភិក្ខុព្យាករអរហត្តផល ដោយសំគាល់ថាខ្លួនបាន ១ ភិក្ខុព្យាករអរហត្តផល តាមត្រឹមត្រូវមែន ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា ការព្យាករណ៍អរហត្តផល ៥ យ៉ាង។

(ផាសុវិហារសូត្រ ទី៤)

CS sut.an.05.094 | book_044

(៤. ផាសុវិហារសុត្តំ)

[៩៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានការនៅសប្បាយនេះ មាន ៥ ពួក។ ភិក្ខុនៅសប្បាយ ៥ ពួក គឺអ្វីខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ១ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កវិចារៈ។បេ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ១ ព្រោះប្រាសចាកបីតិ។បេ។ បានដល់តតិយជ្ឈាន ១ ព្រោះលះបង់សុខផង។បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ១ បានសម្រេចចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា ភិក្ខុមានការនៅសប្បាយ ៥ ពួក។

(អកុប្បសូត្រ ទី៥)

CS sut.an.05.095 | book_044

(៥. អកុប្បសុត្តំ)

[៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង រមែងត្រាស់ដឹង នូវធម៌មិនកម្រើក (អរហត្ត) យ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកបានដល់អត្ថប្បដិសម្ភិទា ១ ធម្មប្បដិសម្ភិទា ១ និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា ១ បដិភាណប្បដិសម្ភិទា

១ ពិចារណាចិត្ត ដែលផុតហើយយ៉ាងណា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង រមែងបានត្រាស់ដឹងធម៌មិនកម្រើក យ៉ាងឆាប់រហ័ស។

(សុតធរសូត្រ ទី៦)

CS sut.an.05.096 | book_044

(៦. សុតធរសុត្តំ)

[៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង កាលបើធ្វើឲ្យច្រើន បានចំរើននូវអានាបានស្សតិ រមែងបានត្រាស់ដឹងធម៌មិនកម្រើក យ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយតិច មានកិច្ចតិច គេចិញ្ចឹមងាយ សន្តោសល្អ ក្នុងបរិក្ខារជាគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិតទាំងឡាយ ១ ជាអ្នកមានអាហារតិច ប្រកបរឿយ ៗ នូវភាពជាអ្នកមានអាហារតិចក្នុងពោះ (មិនល្មោភតែស៊ី) ១ ជាអ្នកដេកលក់តិច ប្រកបការភ្ញាក់រលឹក ១ ជាអ្នកស្តាប់ច្រើន ចាំរបស់ដែលឮហើយ ចាំមិនភ្លេច នូវរបស់ដែលឮហើយ ពួកធម៌ណា មានលំអត្រង់ខាងដើម មានលំអត្រង់កណ្តាល មានលំអត្រង់ខាងចុង ប្រកាសព្រហ្មចារ្យ ព្រមទាំងអត្ថ ទាំងព្យញ្ជនៈ បរិសុទ្ធពេញលេញអស់ជើង ធម៌មានសភាពដូច្នោះ ភិក្ខុនោះ បានស្តាប់ធម៌មានសភាពយ៉ាងនោះច្រើន ចាំស្ទាត់ រត់មាត់ យល់ច្បាស់ដោយចិត្ត ចាក់ធ្លុះល្អ ដោយប្រាជ្ញា ១ បានពិចារណាចិត្ត ដែលផុតស្រឡះហើយយ៉ាងណា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង កាលបើធ្វើឲ្យច្រើន នូវអានាបានស្សតិហើយ រមែងត្រាស់ដឹងនូវធម៌មិនកម្រើក យ៉ាងឆាប់រហ័ស។

(កថាសូត្រ ទី៧)

CS sut.an.05.097 | book_044

(៧. កថាសុត្តំ)

[៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង កាលបើធ្វើឲ្យច្រើន នូវអានាបានស្សតិ រមែងត្រាស់ដឹងធម៌មិនកម្រើក យ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយតិច មានកិច្ចតិច គេចិញ្ចឹមងាយ មានសន្តោសល្អ ក្នុងបរិក្ខារគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិត ១ ជាអ្នកមានអាហារតិច ប្រកបរឿយ ៗ នូវភាពជាអ្នកមានអាហារតិចក្នុងពោះ ១ ជាអ្នកដេកលក់តិច ប្រកបរឿយ ៗ នូវសេចក្តីភ្ញាក់រលឹក ១ បានតាមសេចក្តីប្រាថ្នា បានមិនលំបាក បានទូលាយ នូវវាចា ដែលជាគ្រឿងដុសខាត់កិលេស ដ៏ប្រសើរ ជាទីសប្បាយ ដល់ធម៌ជាគ្រឿងបើកចិត្ត គឺវាចានាំឲ្យប្រាថ្នាតិច វាចានាំឲ្យសន្តោស វាចានាំឲ្យស្ងប់ស្ងាត់ វាចាមិននាំឲ្យច្រឡូកច្រឡំដោយពួក (គណៈ) វាចានាំឲ្យប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម វាចានាំឲ្យកើតសីល វាចានាំឲ្យកើតសមាធិ វាចានាំឲ្យកើតបញ្ញា វាចានាំឲ្យកើតវិមុត្តិ វាចានាំឲ្យកើតវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ មានសភាពដូច្នោះ ១ ពិចារណានូវចិត្ត ដែលផុតស្រឡះហើយយ៉ាងណា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង កាលបើធ្វើឲ្យច្រើន នូវអានាបានស្សតិ រមែងបានត្រាស់ដឹងនូវធម៌ មិនកម្រើក យ៉ាងឆាប់រហ័ស។

(អារញ្ញកសូត្រ ទី៨)

CS sut.an.05.098 | book_044

(៨. អារញ្ញកសុត្តំ)

[៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាង កាលបើបានធ្វើអានាបានស្សតិឲ្យច្រើន រមែងបានត្រាស់ដឹងធម៌ មិនកម្រើក យ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយតិច មានកិច្ចតិច គេចិញ្ចឹមងាយ មានសន្តោសល្អ ក្នុងបរិក្ខារគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិត ១ ជាអ្នកមានអាហារតិច ប្រកបរឿយ ៗ នូវភាពជាអ្នកមានអាហារតិចក្នុងពោះ ១ ជាអ្នកដេកលក់តិច ប្រកបរឿយ ៗ នូវសេចក្តីភ្ញាក់រលឹក ១ ជាអ្នកនៅក្នុងព្រៃ មានសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ១ ពិចារណាចិត្ត ដែលផុតស្រឡះហើយយ៉ាងណា ១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង កាលបើបានធ្វើអានាបានស្សតិឲ្យច្រើន រមែងបានត្រាស់ដឹងធម៌ មិនកម្រើក យ៉ាងឆាប់រហ័ស។

(សីហសូត្រ ទី៩)

CS sut.an.05.099 | book_044

(៩. សីហសុត្តំ)

[៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វសីហៈ ជាស្តេចម្រឹគ តែងចេញអំពីទីអាស្រ័យ ក្នុងសម័យរសៀល លុះចេញពីទីអាស្រ័យហើយ ក៏មីតពត់ខ្លួន លុះមីតពត់ខ្លួនរួចហើយ ក៏ក្រឡេកមៀងមើលទិសទាំង ៤ជុំវិញ លុះក្រឡេកមៀងមើលទៅទិសទាំង ៤ ជុំវិញខ្លួនហើយ ក៏បន្លឺសីហនាទ ៣ ដង លុះបន្លឺសីហនាទ ៣ ដងរួចហើយ ក៏ដើរចេញទៅស្វែងរកចំណី។ សត្វសីហៈនោះ កាលបើប្រហារដំរី ក៏ប្រហារយ៉ាងប្រយ័ត្ន មិនមែនប្រហារខ្ជីខ្ជាទេ បើប្រហារក្របី ក៏ប្រហារយ៉ាងប្រយ័ត្ន មិនមែនប្រហារខ្ជីខ្ជាទេ បើប្រហារគោ ក៏ប្រហារយ៉ាងប្រយ័ត្ន មិនមែនប្រហារខ្ជីខ្ជាទេ បើប្រហារខ្លាដម្បង ក៏ប្រហារយ៉ាងប្រយ័ត្ន មិនមែនប្រហារខ្ជីខ្ជាទេ បើប្រហារពួកសត្វតូច ៗ ដូចទន្សាយ និងឆ្មាជាទីបំផុត ក៏ប្រហារយ៉ាងប្រយ័ត្ន មិនមែនប្រហារខ្ជីខ្ជាទេ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី។ ព្រោះសត្វសីហៈ គិតថា ផ្លូវព្យាយាមរបស់អញ ចូរកុំវិនាសឡើយ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ពាក្យថា សត្វសីហៈនេះ ជាឈ្មោះរបស់ព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតសំដែងធម៌ ចំពោះបរិស័ទ ដោយពាក្យណា នេះជាសីហនាទ របស់ព្រះតថាគតនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតថាគតសំដែងធម៌ ចំពោះពួកភិក្ខុ តថាគត តែងសំដែងធម៌ ដោយប្រយ័ត្នណាស់ មិនមែនសំដែងទាំងខ្ជីខ្ជាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតថាគត សំដែងធម៌ ចំពោះពួកភិក្ខុនី ក៏តថាគត តែងសំដែងធម៌ដោយប្រយ័ត្នណាស់ មិនមែនសំដែងទាំងខ្ជីខ្ជាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតថាគត សំដែងធម៌ ចំពោះពួកឧបាសក ក៏តថាគត តែងសំដែងធម៌ដោយប្រយ័ត្នណាស់ មិនមែនសំដែងទាំងខ្ជីខ្ជាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតថាគត សំដែងធម៌ ចំពោះពួកឧបាសិកា ក៏តថាគត តែងសំដែងធម៌ ដោយប្រយ័ត្នណាស់

មិនមែនសំដែងទាំងខ្ចីខ្ចាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតថាគត សំដែងធម៌ចំពោះពួកបុថុជ្ជន ដោយហោចទៅ សូម្បីពួកអ្នកនាំបាយ និងពួកអ្នកនេសាទ ក៏តថាគត តែងសំដែងធម៌ ដោយប្រយ័ត្នណាស់ មិនមែនសំដែងទាំងខ្ចីខ្ចាទេ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះតថាគត មានធម៌ជាទីគោរព ជាអ្នកគោរពធម៌។

(កកុធថេរសូត្រ ទី១០)

CS sut.an.05.100 | book_044

(១០. កកុធថេរសុត្តំ)

[១០០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី។ សម័យនោះឯង កូនអ្នកស្រុកកោលិយៈម្នាក់ ឈ្មោះកកុធៈ ជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ទើបនឹងស្លាប់ភ្លាម បានទៅកើតក្នុងពួកទេវតាមួយរូប ដែលសម្រេចដោយចិត្ត ទេវបុត្តនោះ បានអត្តភាព មានសភាពយ៉ាងនេះ ប្រហែលប៉ុនគាមក្ខេត្ត របស់អ្នកស្រុកមគធៈពីរ ឬបី។ ទេវបុត្តនោះ មិនទើសខ្លួនឯង មិនទើសអ្នកដទៃ ព្រោះតែការបានអត្តភាពនោះឡើយ។ គ្រានោះ កកុធទេវបុត្ត ចូលទៅរកព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ហើយឈរក្នុងទីសមគួរ។ លុះកកុធទេវបុត្ត ឈរក្នុងទីសមគួរហើយ បានទូលព្រះមហាមោគ្គល្លាន ដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ទេវទត្ត កើតចិត្តលុះក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នា មានសភាពយ៉ាងនេះថា អញនឹងគ្រប់គ្រងភិក្ខុសង្ឃ ដូច្នេះ បពិត្រលោកម្ចាស់ ទេវទត្ត ក៏សាបសូន្យចាកឫទ្ធិនោះ ដំណាលគ្នានឹងចិត្តដែលកើតឡើង។ កកុធទេវបុត្ត បានថ្លែងពាក្យនេះ លុះថ្លែងពាក្យនេះហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំលាព្រះមហាមោគ្គល្លាន ដ៏មានអាយុ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ក៏បាត់ក្នុងទីនោះឯង។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ។ លុះព្រះមហាមោគ្គល្លាន ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានកូនអ្នកស្រុកកោលិយៈម្នាក់ ឈ្មោះកកុធៈ ជាឧបដ្ឋាករបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ទើបនឹងស្លាប់ថ្មីៗ បានទៅកើត ក្នុងពួកទេវតាមួយរូប ដែលសម្រេចដោយចិត្ត ទេវបុត្តនោះ បានអត្តភាពយ៉ាងនេះ ប្រហែលប៉ុនគាមក្ខេត្ត របស់អ្នកស្រុកមគធៈពីរ ឬបី។ ទេវបុត្តនោះ មិនទើសខ្លួនឯង និងទើសអ្នកដទៃ ព្រោះការបានអត្តភាពនោះទេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ កកុធទេវបុត្ត ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ ថ្វាយបង្គំខ្ញុំព្រះអង្គ រួចឈរក្នុងទីដ៏សមគួរ។ លុះកកុធទេវបុត្តនោះ ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានថ្លែងពាក្យនេះ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ទេវទត្តកើតចិត្ត លុះក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នា មានសភាពយ៉ាងនេះថា អញនឹងគ្រប់គ្រងភិក្ខុសង្ឃ ដូច្នេះ បពិត្រលោកម្ចាស់ ទេវទត្ត សាបសូន្យចាកឫទ្ធិនោះ ដំណាលគ្នានឹងចិត្ត ដែលកើតឡើង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កកុធទេវបុត្ត បានថ្លែងពាក្យនេះ លុះថ្លែងពាក្យនេះហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំលាខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ក៏បាត់ក្នុងទីនោះឯង។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលមោគ្គល្លាន អ្នកបានកំណត់ដឹងច្បាស់ នូវចិត្តរបស់កកុធទេវបុត្ត ដោយចិត្តហើយថា កកុធទេវបុត្ត និយាយពាក្យណាមួយ ពាក្យទាំងនោះ ជាពាក្យពិត មិនមែនផ្តេសផ្តាសទេ ដែរឬ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ កំណត់ដឹងចិត្តដោយចិត្តច្បាស់ថា កកុធទេវបុត្ត និយាយពាក្យណាមួយ ពាក្យទាំងនោះ ជាពាក្យពិត មិនមែនផ្តេសផ្តាសទេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលមោគ្គល្លាន ចូរអ្នករក្សាទុក នូវសំដីនេះ ដ្បិតឥឡូវនេះ មោឃបុរសនោះ ធ្វើខ្លួនឲ្យល្បីដោយខ្លួនឯង។ ម្នាលមោគ្គល្លាន គ្រូក្នុងលោកនេះ មាន ៥ ពួក។ គ្រូ ៥ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ។ ម្នាលមោគ្គល្លាន គ្រូពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មានសីលមិនបរិសុទ្ធទេ តែប្តេជ្ញាថា អញមានសីលបរិសុទ្ធ សីលរបស់អញបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មងទេ។ សាវកទាំងឡាយ តែងដឹងគ្រូនោះ យ៉ាងនេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះ មានសីលមិនបរិសុទ្ធទេ តែប្តេជ្ញាថា អញមានសីលបរិសុទ្ធ សីលរបស់អញបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មងទេ ដូច្នេះ តែថាបើយើងប្រាប់ដល់ពួកគ្រហស្ថ គង់លោកមិនគាប់ចិត្តទេ ក៏រឿងណាមិនគាប់ចិត្តដល់លោក រវល់អ្វី យើងនឹងសើរើរឿងនោះ ព្រោះលោកកំពុងតែទំនុកបំរុង ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ លោកនឹងធ្វើកម្មណា លោកគង់នឹងឮខ្ចរខ្ចាយ ព្រោះតែកម្មនោះមិនខាន។ ម្នាលមោគ្គល្លាន សាវកទាំងឡាយ តែងរក្សាទុក នូវគ្រូបែបនេះ ដោយសីល ឯគ្រូមានសភាពយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា នឹកសង្ឃឹមនូវការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយសីល។ ម្នាលមោគ្គល្លាន មួយទៀត គ្រូពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មានអាជីវៈមិនបរិសុទ្ធ តែប្តេជ្ញាថា អញមានអាជីវៈបរិសុទ្ធ អាជីវៈរបស់អញបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង។ ពួកសាវក ដឹងគ្រូនោះយ៉ាងនេះថា គ្រូដ៏ចំរើន មានអាជីវៈមិនបរិសុទ្ធទេ តែប្តេជ្ញាថា អញមានអាជីវៈបរិសុទ្ធ អាជីវៈរបស់អញ បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មងទេ ដូច្នេះ តែថាបើយើងប្រាប់ដល់ពួកគ្រហស្ថ គង់លោកមិនគាប់ចិត្តទេ បើរឿងណា មិនគាប់ចិត្តដល់លោក រវល់អ្វីយើងនឹងសើរើរឿងនោះ ព្រោះលោកកំពុងតែរាប់អាន ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ លោកនឹងធ្វើកម្មណា គង់លោកនឹងឮខ្ចរខ្ចាយ ព្រោះតែកម្មនោះមិនខាន។ ម្នាលមោគ្គល្លាន សាវកទាំងឡាយ តែងរក្សាទុក នូវគ្រូបែបនេះ ដោយអាជីវៈ ឯគ្រូមានសភាពយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា នឹកសង្ឃឹមនូវការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយអាជីវៈ។ ម្នាលមោគ្គល្លាន មួយទៀត គ្រូពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មានធម្មទេសនាមិនបរិសុទ្ធ តែប្តេជ្ញាថា អញមានធម្មទេសនាបរិសុទ្ធ ធម្មទេសនារបស់អញបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មងទេ។ ពួកសាវក តែងដឹងគ្រូនោះ យ៉ាងនេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះ មានធម្មទេសនា មិនបរិសុទ្ធ តែប្តេជ្ញាថា អញមានធម្មទេសនាបរិសុទ្ធ ធម្មទេសនា របស់អញបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មងទេ ដូច្នេះ តែថា បើយើងប្រាប់ដល់ពួកគ្រហស្ថ គង់លោកមិនគាប់ចិត្ត បើរឿងណា មិនគាប់ចិត្តដល់លោក រវល់អ្វី យើងនឹងសើរើរឿងនោះ ព្រោះលោកកំពុងរាប់អានយើង ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ លោកនឹងធ្វើកម្មណា គង់លោកនឹងឮខ្ចរខ្ចាយ ព្រោះតែកម្មនោះមិនខានទេ។ ម្នាលមោគ្គល្លាន ពួកសាវក តែងរក្សាទុកនូវគ្រូបែបនេះ ដោយធម្មទេសនា ឯគ្រូបែបនេះសោត ឈ្មោះថា នឹកសង្ឃឹមនូវការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយធម្មទេសនា។ ម្នាលមោគ្គល្លាន មួយទៀត គ្រូពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មានវេយ្យាករណ៍ មិនបរិសុទ្ធ តែប្តេជ្ញាថា អញមានវេយ្យាករណ៍បរិសុទ្ធ វេយ្យាករណ៍ របស់អញបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មងទេ។ ពួកសាវក តែងដឹងគ្រូនោះ យ៉ាងនេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះ មានវេយ្យាករណ៍ មិនបរិសុទ្ធ តែប្តេជ្ញាថា អញមានវេយ្យាករណ៍បរិសុទ្ធ វេយ្យាករណ៍របស់អញបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង ដូច្នេះ បើយើងប្រាប់ដល់គ្រហស្ថ គង់លោកមិនគាប់ចិត្តទេ បើរឿងណា មិនគាប់ចិត្តដល់លោក រវល់អ្វី យើងនឹងសើរើរឿងនោះ ព្រោះលោកកំពុងរាប់អាន (យើង) ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ លោកធ្វើអំពើណា គង់គេដឹងឮរឿងនោះមិនខានឡើយ។ ម្នាលមោគ្គល្លាន ពួកសាវក តែងរក្សាទុក នូវគ្រូបែបនេះ ដោយវេយ្យាករណ៍ ចំណែកគ្រូមានសភាពយ៉ាងនោះ ឈ្មោះថា នឹកសង្ឃឹមនូវការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយវេយ្យាករណ៍។ ម្នាលមោគ្គល្លាន មួយទៀត គ្រូពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មានញាណទស្សនៈមិនបរិសុទ្ធ តែប្តេជ្ញាថា អញមានញាណទស្សនៈបរិសុទ្ធ ញាណទស្សនៈរបស់អញ បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង។ ពួកសាវក តែងដឹងគ្រូនោះ យ៉ាងនេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះ មានញាណទស្សនៈមិន

បរិសុទ្ធ តែប្តេជ្ញាថា អញមានញាណទស្សនៈបរិសុទ្ធ ញាណទស្សនៈរបស់អញ បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង ដូច្នេះ បើយើងប្រាប់ដល់ពួកគ្រហស្ថ គង់លោកមិនគាប់ចិត្តទេ បើរឿងណា មិនគាប់ចិត្តដល់លោក វល់អ្វី យើងនឹងសើរើរឿងនោះ ព្រោះលោកកំពុងរាប់អាន (យើង) ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ លោកធ្វើអំពើណា គង់លោកឮល្បី ព្រោះអំពើនោះ មិនខានឡើយ។ ម្នាលមោគ្គល្លាន ពួកសាវក តែងរក្សាទុក នូវគ្រូបែបនេះ ដោយញាណទស្សនៈ ឯគ្រូមានសភាពយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា នឹកសង្ឃឹមនូវការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយញាណទស្សនៈ។ ម្នាលមោគ្គល្លាន គ្រូ ៥ ពួកនេះឯង តែងមានក្នុងលោក។ ម្នាលមោគ្គល្លាន ចំណែកតថាគត ជាបុគ្គលមានសីលបរិសុទ្ធ ប្តេជ្ញាថា តថាគត មានសីលបរិសុទ្ធ សីលរបស់តថាគត បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង។ ពួកសាវក មិនបាច់រក្សាទុកនូវតថាគត ដោយសីលទេ តថាគតសោត ក៏មិនបាច់សង្ឃឹមការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយសីលទេ។ តថាគត ជាបុគ្គលមានអាជីវៈបរិសុទ្ធ ប្តេជ្ញាថា តថាគត មានអាជីវៈបរិសុទ្ធ អាជីវៈរបស់តថាគត បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង។ ពួកសាវក មិនបាច់រក្សាតថាគត ដោយអាជីវៈទេ តថាគតសោត ក៏មិនបាច់សង្ឃឹមការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយអាជីវៈទេ។ តថាគត ជាបុគ្គលមានធម្មទេសនាបរិសុទ្ធ ប្តេជ្ញាថា តថាគត មានធម្មទេសនាបរិសុទ្ធ ធម្មទេសនារបស់តថាគត បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង។ ពួកសាវក មិនបាច់រក្សាតថាគត ដោយធម្មទេសនាឡើយ តថាគតសោត ក៏មិនបាច់សង្ឃឹមការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយធម្មទេសនាទេ។ តថាគត ជាបុគ្គលមានវេយ្យាករណ៍បរិសុទ្ធ ប្តេជ្ញាថា តថាគត មានវេយ្យាករណ៍បរិសុទ្ធ វេយ្យាករណ៍របស់តថាគត បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង។ ពួកសាវក មិនបាច់រក្សាតថាគត ដោយវេយ្យាករណ៍ឡើយ តថាគតសោត ក៏មិនបាច់សង្ឃឹមការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយវេយ្យាករណ៍ទេ។ តថាគត ជាបុគ្គលមានញាណទស្សនៈបរិសុទ្ធ ប្តេជ្ញាថា តថាគតមានញាណទស្សនៈបរិសុទ្ធ ញាណទស្សនៈរបស់តថាគតបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនសៅហ្មង។ ពួកសាវក មិនបាច់រក្សាតថាគត ដោយញាណទស្សនៈឡើយ តថាគតសោត ក៏មិនបាច់សង្ឃឹមការរក្សា អំពីពួកសាវក ដោយញាណទស្សនៈទេ។

ចប់ កកុធវគ្គ ទី៥។

ឧទ្ទាននៃកកុធវគ្គនោះគឺ

សម្បទា ២លើក ការព្យាករណ៍អរហត្តផល ១ ការនៅសប្បាយ ១ ជាគំរប់៥ នឹងអកុប្បធម៌ រឿងភិក្ខុបានស្តាប់ច្រើន ១ កថាវត្ថុ ១ ភិក្ខុនៅព្រៃ ១ សត្វសីហៈ ១ ជាគំរប់ ១០ នឹងរឿងកកុធទេវបុត្ត។

ចប់ បណ្ណាសក ទី២។

ចប់ ភាគ៤៤។

មាតិកា

	លេខ ទំព័រ	លេខសម្គាល់
សុត្តន្តបិដក		sut
អង្គុត្តរនិកាយ	១	sut.an
បញ្ចកនិបាត បញ្ចមភាគ	១	sut.an.05
បឋមបណ្ណាសក		
សេក្ខពលវគ្គ ទី១	១	sut.an.05.v01
ពលវគ្គ ទី២	១៨	sut.an.05.v02
បញ្ចង្គិកវគ្គ ទី៣	២៨	sut.an.05.v03
សុមនវគ្គ ទី៤	៦៣	sut.an.05.v04
មុណ្ឌរាជវគ្គ ទី៥	៨៩	sut.an.05.v05
ទុតិយបណ្ណាសក		
នីវរណវគ្គ ទី១	១៣០	sut.an.05.v06
សញ្ញាវគ្គ ទី២	១៦២	sut.an.05.v07
យោធាជីវវគ្គ ទី៣	១៧២	sut.an.05.v08
ថេរវគ្គ ទី៤	២៣២	sut.an.05.v09
កកុធវគ្គ ទី៥	២៤៦	sut.an.05.v10

1)

សំដៅយកសីល ដែលជាហេតុឲ្យកើតសមាធិ ៗជាហេតុឲ្យកើតយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ៗ ជាហេតុឲ្យកើតនិព្វិទាវិរាគៈ ៗ ជាហេតុឲ្យកើតវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ។

2)

អរហត្តផលសមាធិ ឬមគ្គសមាធិ។ សមាធិនោះ ជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះបានសេចក្តីសុខ ក្នុងខណៈដែលផឹក ឬក្រេបអារម្មណ៍។

3)

សមាធិដែលមានមុនហើយ ឲ្យផលជាសុខ ក្នុងខាងមុខតទៅ ព្រោះសមាធិមុននោះ ជាបច្ច័យដល់សមាធិសុខខាងក្រោយ។

4)

អាមិសៈ មាន៣យ៉ាង គឺ កាមាមិសៈ នុយគឺកាម១ វដ្តាមិសៈ នុយគឺវដ្ត១ លោកាមិសៈ នុយគឺលោក១។ អដ្ឋកថា។

5)

នាលិយសាកនេះ សំដៅយកភោជនីយាហារ ដែលគេច្របាច់ជាមួយនឹងម្សៅស្រូវសាលី ហើយចំអិនក្នុងសប្បិ ដែលលាយដោយជីរជាដើម រួចលាយដោយរសផ្អែម ៤យ៉ាង ទើបអប់ឲ្យក្រអូប។ អដ្ឋកថា។ បើតាមសេចក្តីចូលចិត្ត គឺ សំឡប្រហិត។

6)

តាមអដ្ឋកថា ថា ទៅកើតក្នុងពួកទេវតា ដែលកើតក្នុងសុទ្ធាវាសទាំងឡាយ ដោយឯកជ្ឈានចិត្ត។

7)

សំដៅយកកម្មបថ ទាំង១០។ អដ្ឋកថា។

8)

បានសេចក្តីថា ស្រុកកើតចម្បាំង។

9)

កាលពីដើម ខ្លួននៅក្មេង ពុំទាន់មានរោគមកបៀតបៀន ច្រើនតែសប្បាយភ្លេចខ្លួន ដោយការស៊ីផឹក ទោះបានជួបនឹងព្រះសាស្តាជាម្ចាស់ ក៏មិនបានយកចិត្តទុកដាក់ ចូលចិត្តតែខាងដេក ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឲ្យសង្កើចខាំឥតអំពើ ច្រើនធ្វេសប្រហែស (ឥតបាននឹកនាត្រង់ការកុសលណាមួយសោះ) លុះវេលាខាងក្រោយមក ខ្លួនមានវ័យកាន់តែថយទៅៗ ចាស់ជរាគ្រាំគ្រា ទាំងរោគ ក៏មករួបរឹតរាងកាយ ទើបបាននឹកក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយ។ អដ្ឋកថា។

10)

ភិក្ខុជីកដី ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យជីកក្តី កាត់ស្មៅ ដើមឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើស្រស់ ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យកាត់ក្តី នេះហៅថា ធ្វើនូវនិមិត្តដ៏ជ្រោកជ្រាក។ អដ្ឋកថា។

11)

យកតម្រាប់តាម។